

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

REALIZACJA POLITYKI PIENIĘŻNEJ W STREFIE EURO

WRZESIEŃ 2006

BCE ECB EZB EKT EKP

**DOKUMENTACJA
OGÓLNA
INSTRUMENTÓW
I PROCEDUR
POLITYKI PIENIĘŻNEJ
EUROSYSTEMU**

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

W 2006 roku
wszystkie
publikacje EBC
będą przedstawiały
motyw z banknotu 5€.

REALIZACJA POLITYKI PIENIĘŻNEJ W STREFIE EURO

WRZESIEŃ 2006

DOKUMENTACJA
OGÓLNA
INSTRUMENTÓW
I PROCEDUR
POLITYKI PIENIĘŻNEJ
EUROSYSTEMU

© Europejski Bank Centralny 2006

Adres

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Niemcy

Adres do korespondencji

Postfach 16 03 19
60311 Frankfurt am Main
Niemcy

Telefon

+49 69 1344 0

Strona www

<http://www.ecb.int>

Fax

+49 69 1344 6000

Telex

411 144 ecb d

Wszystkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystywanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

Postanowienia zawarte w niniejszej publikacji mają zastosowanie od 1 stycznia 2007 r.

ISSN 1830-2750 (Druk)
ISSN 1830-2831 (Online)

SPIS TREŚCI

WSTĘP	
ROZDZIAŁ 1	
OGÓLNY ZARYS RAM POLITYKI PIENIĘŻNEJ	8
1.1 Europejski System Banków Centralnych	8
1.2 Cele Eurosystemu	8
1.3 Instrumenty polityki pieniężnej Eurosystemu	8
1.3.1 Operacje otwartego rynku	8
1.3.2 Operacje banku centralnego na koniec dnia	10
1.3.3 Rezerwa obowiązkowa	10
1.4 Kontrahenci	10
1.5 Aktywa zabezpieczające	11
1.6 Zmiany ram polityki pieniężnej	11
ROZDZIAŁ 2	
UPRAWNIENI KONTRAHENCI	12
2.1 Ogólne kryteria kwalifikujące	12
2.2 Wybór kontrahentów do przetargów szybkich i operacji bilateralnych	12
2.3 Sanckje w przypadku niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	13
2.4 Zawieszenie lub wyłączenie ze względu na wymogi ostrożności	14
ROZDZIAŁ 3	
OPERACJE OTWARTEGO RYNKU	15
3.1 Transakcje odwracalne	15
3.1.1 Charakterystyka ogólna	15
3.1.2 Podstawowe operacje refinansujące	15
3.1.3 Dłuższe operacje refinansujące	16
3.1.4 Odwracalne operacje dostrajające	16
3.1.5 Odwracalne operacje strukturalne	17
3.2 Transakcje bezwarunkowe	17
3.3 Emisja certyfikatów dłużnych EBC	18
3.4 Swapy walutowe	19
3.5 Przyjmowanie depozytów terminowych	20
7 ROZDZIAŁ 4	
OPERACJE BANKU CENTRALNEGO NA KONIEC DNIA	22
4.1 Kredyt banku centralnego na koniec dnia	22
4.2 Depozyt w banku centralnym na koniec dnia	23
ROZDZIAŁ 5	
PROCEDURY	25
5.1 Procedury przetargowe	25
5.1.1 Charakterystyka ogólna	25
5.1.2 Kalendarz operacji przetargowych	26
5.1.3 Ogłaszanie operacji przetargowych	27
5.1.4 Przygotowanie i składanie ofert przez kontrahentów	28
5.1.5 Procedury rozstrzygania przetargów	29
5.1.6 Ogłaszanie wyników przetargu	32
5.2 Procedury dla operacji bilateralnych	32
5.3 Procedury rozliczeń	34
5.3.1 Charakterystyka ogólna	34
5.3.2 Rozliczanie operacji otwartego rynku	35
5.3.3 Procedury na koniec dnia	35
ROZDZIAŁ 6	
AKTYWA KWALIFIKOWANE	37
6.1 Charakterystyka ogólna	37
6.2 Zasady kwalifikacji aktywów zabezpieczających	38
6.2.1 Kryteria kwalifikujące dla aktywów rynkowych	38
6.2.2 Kryteria kwalifikujące dla aktywów nierynkowych	40
6.2.3 Dodatkowe wymogi dotyczące wykorzystania aktywów kwalifikowanych	42
6.3 Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie	45
6.3.1 Zakres i komponenty	45
6.3.2 Potwierdzenie wysokiej jakości kredytowej aktywów rynkowych	45

6.3.3	Potwierdzenie wysokiej jakości kredytowej aktywów nierynkowych	47	4	Ramy sprawozdawczości w zakresie statystyki pieniężnej i bankowej Europejskiego Banku Centralnego	98
6.3.4	Kryteria akceptacji systemów oceny kredytowej	50	5	Strony internetowe Eurosystemu	107
6.3.5	Przeglądy trafności wyników systemów oceny kredytowej	52	6	Procedury i sankcje stosowane w przypadku niewypełnienia zobowiązań przez kontrahentów	108
6.4	Środki kontroli ryzyka	54	7	Ustanowienie ważnego zabezpieczenia na należnościach kredytowych	110
6.4.1	Zasady ogólne	54			
6.4.2	Środki kontroli ryzyka dla aktywów rynkowych	54			
6.4.3	Środki kontroli ryzyka dla aktywów nierynkowych	57			
6.5	Zasady wyceny aktywów zabezpieczających	58			
6.6	Transgraniczne wykorzystywanie aktywów kwalifikowanych	59			
6.6.1	System banków centralnych korespondentów (CCBM)	60			
6.6.2	Powiązania pomiędzy systemami rozrachunku papierów wartościowych	61			
ROZDZIAŁ 7					
REZERWA OBOWIĄZKOWA					
7.1	Charakterystyka ogólna	63			
7.2	Instytucje podlegające systemowi rezerwy obowiązkowej	63			
7.3	Określanie rezerwy obowiązkowej	64			
7.4	Utrzymywanie rezerw	66			
7.5	Zgłaszanie, potwierdzanie i weryfikacja podstawy naliczania rezerwy	67			
7.6	Niedopełnienie wymagań związanych z utrzymywaniem rezerwy obowiązkowej	68			
ZAŁĄCZNIKI					
1	Przykłady operacji i procedur polityki pieniężnej	72			
2	Słowniczek	86			
3	Wybór kontrahentów dla interwencyjnych operacji walutowych i swapów walutowych do celów polityki pieniężnej	97			
LISTA RAMEK, WYKRESÓW I TABEL					
Ramki					
1	Emisja certyfikatów dłużnych EBC	19			
2	Swapy walutowe	20			
3	Etapy operacyjne procedur przetargowych	25			
4	Rozstrzyganie przetargów kwotowych	29			
5	Rozstrzyganie przetargów procentowych w euro	31			
6	Rozstrzyganie przetargów procentowych dotyczących swapów walutowych	33			
7	Środki kontroli ryzyka	53			
8	Kalkulacja wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego	56			
9	Podstawa naliczania i stopa rezerwy	65			
10	Obliczanie odsetek od rezerwy obowiązkowej	67			
Wykresy					
1	Normalne ramy czasowe dla etapów operacyjnych w przetargach standardowych wg czasu EBC	26			
2	Normalne ramy czasowe dla etapów operacyjnych w przetargach szybkich	26			
3	System banków centralnych korespondentów	60			
4	Powiązania pomiędzy systemami rozrachunku papierów wartościowych	61			
Tabele					
1	Operacje polityki pieniężnej Eurosystemu	9			
2	Normalne dni handlowe dla podstawowych i dłuższych operacji refinansujących	27			

3	Normalne terminy rozliczenia operacji otwartego rynku Eurosystemu	35
4	Aktywa kwalifikowane wykorzystywane w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu	44
5	Pośrednia ocena jakości kredytowej emitentów, dłużników lub gwarantów ze strefy euro będących instytucjami samorządowymi szczebla regionalnego, lokalnego lub podmiotami sektora publicznego, którzy nie posiadają oceny nadanej przez instytucję ECAI	47
6	Kategorie płynności dla aktywów rynkowych	54
7	Poziom redukcji wartości w wycenie stosowanej do kwalifikowanych aktywów rynkowych dla instrumentów stałokuponowych i zerokuponowych	55
8	Poziom redukcji wartości w wycenie stosowanej do kwalifikowanych rynkowych instrumentów dłużnych o odwrotnie zmiennej stopie procentowej	55
9	Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do należności kredytowych o oprocentowaniu stałym	58

SKRÓTY

CCBM	system banków centralnych korespondentów (<i>correspondent central banking model</i>)
CRD	dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych (<i>Capital Requirements Directive</i>)
CDPW	centralny depozyt papierów wartościowych
EBC	Europejski Bank Centralny
ECAF	ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (<i>Eurosystem credit assessment framework</i>)
ECAI	zewnętrzna instytucja kontroli jakości kredytowej (<i>external credit assessment institution</i>)
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ESA 95	europejski system rachunków narodowych i regionalnych z 1995 r.
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
EWG	Europejska Wspólnota Gospodarcza
ICAS	wewnętrzny system oceny jakości kredytowej (<i>in-house credit assessment system</i>)
IRB	system ratingów wewnętrznych (<i>internal ratings-based system</i>)
ISIN	międzynarodowy numer identyfikacyjny papierów wartościowych (<i>International Securities Identification Number</i>)
KBC	krajowy bank centralny
MIF	monetarna instytucja finansowa
RMBD	instrument dłużny zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi (<i>retail mortgage-backed debt instrument</i>)
RTGS	rozrachunek brutto w czasie rzeczywistym (<i>real-time gross settlement</i>)
SSS	system rozrachunku papierów wartościowych (<i>securities settlement system</i>)
TARGET	transeuropejski zautomatyzowany błyskawiczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (<i>Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer</i>)
UCITS	inwestycje zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (<i>undertaking for collective investment in transferable securities</i>)
UE	Unia Europejska
WE	Wspólnota Europejska

Niniejszy dokument przedstawia zasady operacyjne określone w ramach Eurosystemu* dla wspólnej polityki pieniężnej w strefie euro. Stanowi element ram prawnych Eurosystemu dla instrumentów oraz procedur polityki pieniężnej i ma służyć jako „Dokumentacja ogólna” instrumentów i procedur polityki pieniężnej Eurosystemu, a w szczególności ma zapewnić kontrahentom potrzebne informacje na temat zasad polityki pieniężnej Eurosystemu.

Sama dokumentacja ogólna nie ustanawia wobec kontrahentów żadnych praw ani nie nakłada na nich żadnych zobowiązań. Stosunek prawny pomiędzy Eurosystemem a jego kontrahentami określają właściwe ustalenia umowne lub normatywne.

Niniejszy dokument jest podzielony na siedem rozdziałów. Rozdział 1 zawiera ogólny zarys ram operacyjnych polityki pieniężnej Eurosystemu. W rozdziale 2 określone zostały kryteria kwalifikujące kontrahentów do udziału w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu. Rozdział 3 zawiera opis operacji otwartego rynku, podczas gdy rozdział 4 przedstawia dostępne dla kontrahentów operacje banku centralnego na koniec dnia. Rozdział 5 określa procedury stosowane w realizacji operacji polityki pieniężnej. W rozdziale 6 przedstawiono kryteria kwalifikujące dla aktywów zabezpieczających w operacjach polityki pieniężnej. Rozdział 7 przedstawia system rezerwy obowiązkowej Eurosystemu.

W załącznikach znajdują się przykłady operacji polityki pieniężnej, glosariusz, kryteria wyboru kontrahentów dla walutowych operacji interwencyjnych w ramach Eurosystemu, prezentacja podstawowych założeń sprawozdawczości w zakresie statystyki pieniężnej i bankowej Europejskiego Banku Centralnego, wykaz stron internetowych Eurosystemu, opis procedur i sankcji stosowanych w przypadku niewypełnienia zobowiązań przez kontrahenta oraz opis dodatkowych wymogów prawnych dotyczących ustanawiania ważnego zabezpieczenia na należnościach kredytowych, gdy należności takie są wykorzystywane jako zabezpieczenie na rzecz Eurosystemu.

* Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego uzgodniła stosowanie terminu „Eurosystem” na określenie tych elementów Europejskiego Systemu Banków Centralnych, które realizują jego podstawowe zadania, tzn. Europejskiego Banku Centralnego oraz krajowych banków centralnych tych państw członkowskich, które przyjęły wspólną walutę zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.

ROZDZIAŁ 1

OGÓLNY ZARYS RAM POLITYKI PIENIĘŻNEJ

1.1 EUROPEJSKI SYSTEM BANKÓW CENTRALNYCH

Europejski System Banków Centralnych (ESBC) składa się z Europejskiego Banku Centralnego (EBC) oraz krajowych banków centralnych państw członkowskich Unii Europejskiej (UE)¹. ESBC prowadzi działalność zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską (Traktat) oraz Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego (Statut ESBC). Na czele ESBC stoją organy decyzyjne EBC. W tym zakresie Rada Prezesów EBC jest odpowiedzialna za formułowanie polityki pieniężnej, podczas gdy Zarząd jest uprawniony do realizowania polityki pieniężnej zgodnie z decyzjami i wytycznymi Rady Prezesów. W zakresie uznanym za możliwy i właściwy oraz w celu zapewnienia skuteczności działania, EBC może żądać od krajowych banków centralnych² realizowania operacji wchodzących w zakres zadań Eurosystemu. Operacje polityki pieniężnej Eurosystemu wykonywane są na jednolitych zasadach i warunkach we wszystkich państwach członkowskich³.

1.2 CELE EUROSYSTEMU

Głównym celem Eurosystemu jest utrzymywanie stabilności cen, zgodnie z definicją zawartą w art. 105 Traktatu. Bez uszczerbku dla głównego celu stabilizacji cen, Eurosystem musi wspierać ogólną politykę gospodarczą we Wspólnocie Europejskiej. Realizując te cele, Eurosystem działa zgodnie z zasadą otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją, sprzyjającą efektywnej alokacji zasobów.

1.3 INSTRUMENTY POLITYKI PIENIĘŻNEJ EUROSYSTEMU

Aby osiągnąć swoje cele, Eurosystem ma do dyspozycji zestaw instrumentów polityki pieniężnej. Eurosystem prowadzi operacje otwartego rynku, oferuje operacje banku centralnego na koniec dnia oraz wymaga od

instytucji kredytowych utrzymywania rezerw obowiązkowych na rachunkach w Eurosystemie.

1.3.1 OPERACJE OTWARTEGO RYNKU

Operacje otwartego rynku odgrywają ważną rolę w polityce pieniężnej Eurosystemu w zakresie sterowania stopami procentowymi, zarządzania płynnością na rynku oraz sygnalizowania nastawienia w polityce pieniężnej. Eurosystem dysponuje pięcioma rodzajami instrumentów do prowadzenia operacji otwartego rynku. Najważniejszym instrumentem są *transakcje odwracalne* (stosowane na podstawie umów odkupu lub zabezpieczonych kredytów). Eurosystem może również wykorzystywać *transakcje bezwarunkowe (outright)*, *emisję certyfikatów dłużnych*, *swapy walutowe* i *przyjmowanie depozytów terminowych*. Operacje otwartego rynku są przeprowadzane z inicjatywy EBC, który również decyduje o stosowanych instrumentach oraz zasadach i warunkach ich wykonania. Operacje te można realizować w drodze przetargów standardowych, przetargów szybkich lub procedur bilateralnych⁴. Jeżeli chodzi o cele, regularność i procedury,

1 Należy zauważyć, że krajowe banki centralne państw członkowskich, które nie przyjęły wspólnej waluty zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską, zachowują swoje uprawnienia w zakresie polityki pieniężnej zgodnie z ustawodawstwem krajowym i w związku z tym nie uczestniczą we wspólnej polityce pieniężnej.

2 W całości niniejszego dokumentu termin „krajowe banki centralne” odnosi się do banków centralnych tych państw członkowskich, które przyjęły wspólną walutę zgodnie z Traktatem.

3 W całości niniejszego dokumentu termin „państwo członkowskie” odnosi się do państw członkowskich UE, które przyjęły wspólną walutę zgodnie z Traktatem.

4 Różne procedury realizacji operacji otwartego rynku Eurosystemu, tzn. przetargów standardowych, przetargów szybkich i procedur bilateralnych, zostały opisane w rozdziale 5. W przypadku przetargów standardowych między ogłoszeniem przetargu a potwierdzeniem wyników przydziału upływają nie więcej niż 24 godziny. W przetargach standardowych mogą uczestniczyć wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikujące określone w punkcie 2.1. Przetargi szybkie są przeprowadzane w czasie 90 minut. Do udziału w przetargach szybkich Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów. Termin „procedury bilateralne” dotyczy każdego przypadku przeprowadzania przez Eurosystem transakcji z jednym lub kilkoma kontrahentami bez stosowania procedur przetargowych. Procedury bilateralne obejmują operacje realizowane poprzez giełdy papierów wartościowych lub podmioty rynkowe.

Tabela 1 Operacje polityki pieniężnej Eurosystemu

Operacje polityki pieniężnej	Rodzaje transakcji		Termin zapadalności	Częstotliwość	Procedura
	Zasilenie w płynność	Absorpcja płynności			
Operacje otwartego rynku					
Podstawowe operacje refinansujące	Transakcje odwracalne	–	Jeden tydzień	Co tydzień	Przetargi standardowe
Dłuższe operacje refinansujące	Transakcje odwracalne	–	Trzy miesiące	Co miesiąc	Przetargi standardowe
Operacje dostrajające	Transakcje odwracalne Swapy walutowe	Transakcje odwracalne Przymywanie depozytów terminowych Swapy walutowe	Nieznormalizowany	Nieregularnie	Przetargi szybkie Procedury bilateralne
	Bezwarunkowy zakup (<i>outright purchase</i>)	Bezwarunkowa sprzedaż (<i>outright sale</i>)	–	Nieregularnie	Procedury bilateralne
Operacje strukturalne	Transakcje odwracalne	Emisja certyfikatów dłużnych	Znormalizowany/ nieznormalizowany	Regularnie i nieregularnie	Przetargi standardowe
	Bezwarunkowy zakup (<i>outright purchase</i>)	Bezwarunkowa sprzedaż (<i>outright sales</i>)	–	Nieregularnie	Procedury bilateralne
Operacje banku centralnego na koniec dnia					
Kredyt banku centralnego na koniec dnia	Transakcje odwracalne	–	Overnight	Dostęp według uznania kontrahentów	
Depozyt w banku centralnym na koniec dnia	–	Depozyty	Overnight	Dostęp według uznania kontrahentów	

przeprowadzane w ramach Eurosystemu operacje otwartego rynku można podzielić na następujące cztery kategorie (patrz również tabela 1):

- *podstawowe operacje refinansujące* to regularne transakcje odwracalne zasilające w płynność, przeprowadzane co tydzień, z zasady z jednodobowym terminem zapadalności. Operacje te przeprowadzane są przez krajowe banki centralne w drodze przetargów standardowych. Podstawowe operacje refinansujące odgrywają zasadniczą rolę w dążeniu do realizacji celów operacji Eurosystemu na otwartym rynku i zapewniają podstawową część środków refinansujących sektor finansowy;
- *dłuższe operacje refinansujące* to transakcje odwracalne zasilające w płynność, przeprowadzane co miesiąc, z zasady z trzymiesięcznym terminem zapadalności. Operacje te mają na celu dostarczenie kontrahentom dodatkowych środków refinansujących na dłuższy okres i są przeprowadzane przez krajowe banki centralne w drodze przetargów standardowych. W tych operacjach Eurosystem z zasady nie zamierza wysyłać sygnałów na rynek i dlatego zazwyczaj przyjmuje w nich bierną rolę podmiotu akceptującego oferowaną stopę procentową (*rate taker*);
- *operacje dostrajające* są przeprowadzane doraźnie w celu kontrolowania płynności na rynku oraz sterowania stopami procentowymi, w szczególności w celu złagodzenia wpływu niespodziewanych wahań płynności na rynku na stopy procentowe. Operacje dostrajające są przede wszystkim realizowane jako transakcje odwracalne, ale mogą też przyjąć formę transakcji bezwarunkowych, swapów walutowych i przyjmowania depozytów terminowych. Instrumenty i procedury stosowane dla potrzeb operacji dostrajających są dostosowane do rodzajów transakcji i konkretnych celów realizowanych w ramach tych operacji. Operacje dostrajające są zazwyczaj realizowane przez krajowe banki centralne w drodze przetargów szybkich lub procedur bilateralnych. Rada Prezesów EBC

może zdecydować, czy w wyjątkowych okolicznościach EBC może sam przeprowadzać bilateralne operacje dostrajające;

- ponadto Eurosystem może realizować *operacje strukturalne* w drodze emisji certyfikatów dłużnych, transakcji odwracalnych i transakcji bezwarunkowych. Operacje te są przeprowadzane (regularnie lub nieregularnie) w każdym przypadku, gdy EBC zamierza skorygować strukturalną pozycję płynnościową Eurosystemu wobec sektora finansowego. Operacje strukturalne w formie transakcji odwracalnych i emisji instrumentów dłużnych są przeprowadzane przez krajowe banki centralne w drodze przetargów standardowych. Operacje strukturalne w formie transakcji bezwarunkowych są przeprowadzane w drodze procedur bilateralnych.

1.3.2 OPERACJE BANKU CENTRALNEGO NA KONIEC DNIA

Operacje banku centralnego na koniec dnia mają na celu zasilać w płynność lub absorbować bieżącą płynność, sygnalizować generalne nastawienie w polityce pieniężnej oraz stanowić ograniczenie dla wahań rynkowej stopy procentowej *overnight*. Uprawnieni kontrahenci mogą z własnej inicjatywy skorzystać z dwóch operacji banku centralnego na koniec dnia, pod warunkiem spełnienia pewnych operacyjnych warunków dostępu (patrz również tabela 1):

- kontrahenci mogą skorzystać z *kredytu banku centralnego na koniec dnia* w celu uzyskania płynności *overnight* z krajowego banku centralnego w zamian za aktywa kwalifikowane. W zwykłych okolicznościach nie stosuje się limitów kredytowych ani innych ograniczeń dostępu kontrahentów do kredytu, z wyjątkiem wymogu przedstawienia wystarczających aktywów zabezpieczających. Oprocentowanie kredytu banku centralnego na koniec dnia zazwyczaj określa górny pułap dla rynkowej stopy procentowej typu *overnight*;

- kontrahenci mogą skorzystać z *depozytu w banku centralnym na koniec dnia* w celu złożenia depozytu *overnight* w krajowym banku centralnym. W zwykłych okolicznościach nie stosuje się limitów depozytowych ani innych ograniczeń dostępu do tego instrumentu. Oprocentowanie depozytu w banku centralnym na koniec dnia zazwyczaj określa minimalny poziom dla rynkowej stopy procentowej typu *overnight*.

Operacje banku centralnego na koniec dnia są zarządzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne.

1.3.3 REZERWA OBOWIĄZKOWA

System rezerwy obowiązkowej Eurosystemu dotyczy instytucji kredytowych w strefie euro i przede wszystkim ma na celu stabilizację stóp procentowych na rynku pieniężnym oraz stworzenie (lub pogłębienie) strukturalnego niedoboru płynności. Rezerwa obowiązkowa dla każdej instytucji jest ustalana w stosunku do elementów jej bilansu. W celu stabilizowania stóp procentowych system rezerwy obowiązkowej Eurosystemu umożliwia instytucjom wykorzystanie systemu uśrednionego. Spełnienie wymogów w zakresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej weryfikuje się na podstawie średniej dziennej wielkości rezerw danej instytucji w okresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Rezerwy obowiązkowe instytucji kredytowych są oprocentowane na poziomie stopy procentowej podstawowych operacji refinansujących Eurosystemu.

1.4 KONTRAHENCI

Ramy polityki pieniężnej Eurosystemu formułuje się tak, aby zapewnić w niej udział szerokiego kręgowi kontrahentów. Instytucje podlegające wymaganiom w zakresie rezerwy obowiązkowej zgodnie z art. 19 ust. 1 Statutu ESBC mają dostęp do operacji banku centralnego na koniec dnia oraz mogą uczestniczyć w operacjach otwartego rynku w oparciu o przetargi standardowe. Do

udziału w operacjach dostrajających Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów. W przypadku transakcji bezwarunkowych nie wprowadza się z góry żadnych ograniczeń co do wyboru kontrahentów. Dla swapów walutowych stosowanych do celów polityki pieniężnej wykorzystuje się aktywnych graczy na rynku walutowym. Grupa kontrahentów uczestniczących w tych operacjach ogranicza się do tych instytucji, wybranych dla interwencji walutowych Eurosystemu, które znajdują się w strefie euro.

1.5 AKTYWA ZABEZPIECZAJĄCE

Na mocy art. 18 ust. 1 Statutu ESBC, wszystkie operacje kredytowe Eurosystemu (tzn. operacje polityki pieniężnej zasilające w płynność oraz kredyt śróddzienny) muszą posiadać odpowiednie zabezpieczenie. Eurosystem akceptuje szeroki zakres aktywów, które mogą być wykorzystane jako zabezpieczenie. Eurosystem opracował jednolity system zabezpieczeń (zwany także „wspólną listą”) dla wszystkich prowadzonych operacji kredytowych. W dniu 1 stycznia 2007 r. system ten zastąpi obecne rozwiązanie, obejmujące dwie różne listy zabezpieczeń, stosowane od początku istnienia Unii Gospodarczej i Walutowej. Nowy system zabezpieczeń obejmuje aktywa rynkowe i nierynkowe spełniające jednolite w całej strefie euro kryteria kwalifikujące określone przez Eurosystem. Nie wprowadza się rozróżnienia między aktywami rynkowymi i nierynkowymi w odniesieniu do jakości aktywów i możliwości ich wykorzystania w różnych rodzajach operacji polityki pieniężnej Eurosystemu (z tym wyjątkiem, że aktywa nierynkowe nie są wykorzystywane przez Eurosystem w transakcjach bezwarunkowych). Wszystkie aktywa kwalifikowane można wykorzystywać w operacjach transgranicznych przy zastosowaniu modelu CCBM, a w przypadku aktywów rynkowych poprzez odpowiednie powiązania pomiędzy unijnymi systemami rozrachunku papierów wartościowych (SSS).

1.6 ZMIANY RAM POLITYKI PIENIĘŻNEJ

Rada Prezesów EBC może w dowolnym momencie zmienić instrumenty, warunki, kryteria i procedury realizacji operacji polityki pieniężnej Eurosystemu.

ROZDZIAŁ 2

UPRAWNIENI KONTRAHENCI

2.1 OGÓLNE KRYTERIA KWALIFIKUJĄCE

Kontrahenci operacji polityki pieniężnej Eurosystemu muszą spełnić pewne kryteria kwalifikujące¹. Kryteria te określa się w celu zapewnienia dostępu do operacji polityki pieniężnej Eurosystemu jak największej liczbie instytucji, wzmocnienia zasady równego traktowania instytucji w całej strefie euro oraz zapewnienia, że kontrahenci spełniają pewne wymogi operacyjne i ostrożnościowe:

- status kontrahentów mogą posiadać jedynie instytucje podlegające systemowi rezerwy obowiązkowej Eurosystemu zgodnie z art. 19 ust. 1 Statutu ESBC. Instytucje zwolnione z obowiązków w ramach systemu rezerwy obowiązkowej Eurosystemu (patrz punkt 7.2) nie mogą korzystać z operacji banku centralnego na koniec dnia oraz operacji otwartego rynku Eurosystemu.
- kontrahenci muszą być w dobrej kondycji finansowej. Powinni oni podlegać przynajmniej jednej formie zharmonizowanego nadzoru UE/EOG wykonywanego przez organa krajowe². Jednak można również zaakceptować jako kontrahentów instytucje posiadające dobrą sytuację finansową, które podlegają niezharmonizowanemu nadzorowi krajowemu o porównywalnym standardzie, na przykład utworzone w strefie euro oddziały instytucji posiadających rzeczywistą siedzibę poza Europejskim Obszarem Gospodarczym (EOG).
- kontrahenci muszą spełniać wszelkie kryteria operacyjne określone w odpowiednich ustaleniach umownych lub normatywnych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub EBC), aby zapewnić sprawne przeprowadzenie operacji polityki pieniężnej Eurosystemu.

Te ogólne kryteria kwalifikujące są jednolite dla całej strefy euro. Instytucje spełniające ogólne kryteria kwalifikujące mogą:

- korzystać z operacji banku centralnego na

koniec dnia w ramach Eurosystemu,

- uczestniczyć w operacjach otwartego rynku Eurosystemu w oparciu o przetargi standardowe.

Instytucja może korzystać z operacji banku centralnego na koniec dnia i operacji otwartego rynku w ramach Eurosystemu w oparciu o przetargi standardowe wyłącznie za pośrednictwem krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym jest ustanowiona. Jeżeli instytucja posiada podmioty prowadzące działalność (centralę lub oddziały) w więcej niż jednym państwie członkowskim, każdy podmiot ma dostęp do tych operacji za pośrednictwem krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym się znajduje, niezależnie od tego, że oferty przetargowe danej instytucji mogą być składane tylko przez jeden podmiot (centralę albo wyznaczony oddział) w każdym państwie członkowskim.

2.2 WYBÓR KONTRAHENTÓW DO PRZETARGÓW SZYBKICH I OPERACJI BILATERALNYCH

Dla transakcji bezwarunkowych nie zakłada się z góry żadnych ograniczeń co do wyboru kontrahentów.

W przypadku swapów walutowych realizowanych dla potrzeb polityki pieniężnej, kontrahenci muszą być w stanie sprawnie przeprowadzać duże operacje walutowe we wszystkich uwarunkowaniach rynkowych. Grupa potencjalnych kontrahentów swapów walutowych odpowiada grupie kontrahentów zlokalizowanych w strefie euro, którzy zostali wybrani do interwencyjnych operacji walutowych Eurosystemu. Kryteria i procedury stosowane przy wyborze kontrahentów do

¹ Dla transakcji bezwarunkowych nie zakłada się z góry żadnych ograniczeń co do wyboru kontrahentów.

² Zharmonizowany nadzór nad instytucjami kredytowymi opiera się na dyrektywie 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. odnoszącej się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja preredagowana, Dz.U. nr L 77 z 30 czerwca 2006 r., str. 1).

interwencyjnych operacji walutowych są przedstawione w załączniku 3.

W przypadku innych operacji opartych na przetargach szybkich i procedurach bilateralnych (dostrajające transakcje odwracalne oraz przyjmowanie depozytów terminowych), każdy krajowy bank centralny wybiera grupę kontrahentów spośród instytucji ustanowionych w jego państwie członkowskim, które spełniają ogólne kryteria kwalifikujące. W tym przypadku podstawowym kryterium selekcji jest działalność na rynku pieniężnym. Inne kryteria, które można wziąć pod uwagę to, na przykład, efektywność desku handlowego i potencjał ofertowy.

W przetargach szybkich i operacjach bilateralnych krajowe banki centralne zawierają transakcje wyłącznie z kontrahentami, którzy wchodzi w skład odpowiednich grup kontrahentów operacji dostrajających. Jeżeli z powodów operacyjnych krajowy bank centralny nie może dla każdego rodzaju operacji zawierać transakcji ze wszystkimi kontrahentami z danej grupy, wybór kontrahentów w tym państwie członkowskim będzie opierał się na systemie rotacji w celu zapewnienia równoprawnego dostępu.

Rada Prezesów EBC może zdecydować, czy w wyjątkowych okolicznościach bilateralne operacje dostrajające mogą być realizowane przez sam EBC. Gdyby EBC miał realizować operacje bilateralne, wybór kontrahentów byłby w takim przypadku dokonany zgodnie z systemem rotacji spośród tych kontrahentów w strefie euro, którzy kwalifikują się do przetargów szybkich i operacji bilateralnych, tak aby zapewnić poszczególnym kontrahentom równy dostęp do operacji z EBC.

2.3 SANKCJE W PRZYPADKU NIWYKONANIA ZOBOWIĄZAŃ PRZEZ KONTRAHENTA

EBC nakłada sankcje na instytucje, które nie wypełniają zobowiązań wynikających z rozporządzeń i decyzji EBC w sprawie rezerw obowiązkowych, zgodnie z rozporządzeniem

Rady (WE) nr 2532/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym uprawnień EBC do nakładania sankcji³, rozporządzeniem Europejskiego Banku Centralnego (WE) nr 2157/1999 z dnia 23 września 1999 r. w sprawie uprawnień EBC do nakładania sankcji (EBC/1999/4)⁴, rozporządzeniem Rady (WE) nr 2531/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny⁵, z późniejszymi zmianami, oraz rozporządzeniem (WE) Europejskiego Banku Centralnego nr 1745/2003 z dnia 12 września 2003 r. dotyczącym stosowania rezerw obowiązkowych (EBC/2003/9)⁶. Odpowiednie sankcje i tryb ich stosowania określone są w wyżej wspomnianych rozporządzeniach. Ponadto w przypadku poważnego naruszenia wymagań dotyczących rezerwy obowiązkowej Eurosystem może zawiesić udział kontrahentów w operacjach otwartego rynku.

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w ustaleniach umownych lub normatywnych stosowanych przez odpowiedni krajowy bank centralny (lub przez EBC), Eurosystem może nakładać i nakłada kary finansowe na kontrahentów lub zawiesza ich udział w operacjach otwartego rynku, jeżeli kontrahenci nie wypełniają swoich zobowiązań wynikających z ustaleń umownych lub normatywnych stosowanych przez krajowy bank centralny (lub przez EBC).

Dotyczy to przypadków naruszenia reguł przetargowych (jeżeli kontrahent nie jest w stanie przekazać wystarczającej ilości aktywów zabezpieczających w celu pokrycia środków, które mu przyznano w ramach operacji zasilającej w płynność lub jeżeli nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej kwoty środków pieniężnych do rozliczenia kwoty, jaką mu przyznano w ramach operacji absorbującej płynność) i zasad transakcji bilateralnych (jeżeli kontrahent nie jest w stanie dostarczyć

3 Dz.U. L 318 z 27 listopada 1998 r., str. 4.

4 Dz.U. L 264 z 12 października 1998 r., str. 21.

5 Dz.U. L 318 z 27 listopada 1998 r., str. 1.

6 Dz.U. L 250 z 2 października 2003 r., str. 10.

wystarczającej ilości kwalifikowanych aktywów zabezpieczających lub jeżeli nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej kwoty środków pieniężnych do rozliczenia kwoty uzgodnionej w ramach transakcji bilateralnych).

Dotyczy to również przypadków niestosowania się kontrahenta do zasad wykorzystywania aktywów zabezpieczających (jeżeli kontrahent wykorzystuje aktywa, które nie kwalifikują się lub przestały się kwalifikować, albo których kontrahent nie może użyć, na przykład z powodu bliskich powiązań lub tożsamości emitenta/gwaranta i kontrahenta) oraz nieprzestrzegania procedur na koniec dnia lub warunków dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia (jeżeli kontrahent, który posiada saldo ujemne na rachunku rozliczeniowym na koniec dnia nie spełnia warunków dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia).

Ponadto zawieszenie zastosowane w stosunku do naruszającego zasady kontrahenta może być stosowane do oddziałów tej samej instytucji znajdujących się w innych państwach członkowskich. Jeżeli jest to konieczne, zważywszy powagę naruszenia, czego dowodem może być na przykład jego częstotliwość lub długotrwałość, jako środek wyjątkowy można zawiesić na pewien czas udział kontrahenta we wszystkich przyszłych operacjach polityki pieniężnej.

Kary finansowe nakładane przez krajowe banki centralne w przypadku naruszenia zasad dotyczących operacji przetargowych, transakcji bilateralnych, aktywów zabezpieczających, procedur na koniec dnia lub warunków dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia oblicza się według określonej z góry stopy karnych odsetek (przedstawionej w załączniku 6).

2.4 ZAWIESZENIE LUB WYŁĄCZENIE ZE WZGLĘDU NA WYMOGI OSTROŻNOŚCI

Zgodnie z postanowieniami ustaleń umownych lub normatywnych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub przez EBC),

Eurosystem może zawiesić lub wyłączyć dostęp kontrahentów do instrumentów polityki pieniężnej ze względu na wymogi ostrożności.

Ponadto zawieszenie lub wyłączenie kontrahentów może być uzasadnione w pewnych przypadkach, które mogą mieścić się w ramach pojęcia „niedotrzymania warunków” przez kontrahenta, określonych w ustaleniach umownych lub normatywnych stosowanych przez krajowe banki centralne.

ROZDZIAŁ 3

OPERACJE OTWARTEGO RYNKU

ROZDZIAŁ 3

Operacje otwartego ryнку

Operacje otwartego rynku odgrywają ważną rolę w polityce pieniężnej Eurosystemu, umożliwiając sterowanie stopami procentowymi, zarządzanie warunkami płynnościowymi na rynku i sygnalizowanie nastawienia w polityce pieniężnej. Ze względu na ich cel, regularność i procedury, operacje otwartego rynku Eurosystemu można podzielić na cztery kategorie: podstawowe operacje refinansujące, dłuższe operacje refinansujące, operacje dostrajające i operacje strukturalne. Jeżeli chodzi o stosowane instrumenty, główny instrument otwartego rynku Eurosystemu stanowią operacje odwracalne, które mogą być wykorzystywane we wszystkich czterech kategoriach operacji, podczas gdy certyfikaty dłużne można wykorzystywać w strukturalnych operacjach absorbujących płynność. Ponadto w Eurosystemie dostępne są trzy inne instrumenty do prowadzenia operacji dostrajających: transakcje bezwarunkowe, swapy walutowe i przyjmowanie depozytów terminowych. W następnych punktach przedstawiono charakterystykę poszczególnych rodzajów instrumentów otwartego rynku wykorzystywanych przez Eurosystem.

3.1 TRANSAKcje ODWRACALNE

3.1.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

RODZAJ INSTRUMENTU

Transakcje odwracalne oznaczają operacje, w ramach których Eurosystem kupuje lub sprzedaje aktywa kwalifikowane na podstawie umów odkupu lub prowadzi operacje kredytowe, wykorzystując aktywa kwalifikowane jako zabezpieczenie. Transakcje odwracalne wykorzystuje się w podstawowych i dłuższych operacjach refinansujących. Ponadto Eurosystem może wykorzystywać transakcje odwracalne w operacjach strukturalnych i dostrajających.

CHARAKTER PRAWNY

Krajowy bank centralny może przeprowadzać transakcje odwracalne w formie umów z przyrzeczeniem odkupu (tzn. własność aktywów jest przenoszona na wierzyciela, podczas gdy strony umawiają się na odwrócenie

transakcji poprzez przeniesienie aktywów z powrotem na dłużnika w przyszłości) lub jako kredyty zabezpieczone (tzn. prawo do dysponowania aktywami przekazywane jest tytułem zabezpieczenia kredytu, ale przy założeniu spełnienia zobowiązania z tytułu kredytu, prawo własności aktywów zachowuje dłużnik). Dalsze postanowienia dotyczące transakcji odwracalnych opartych na umowach z przyrzeczeniem odkupu są określone w ustaleniach umownych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub EBC). Uzgodnienia dotyczące transakcji odwracalnych opartych na kredytach zabezpieczonych uwzględniają różne procedury i formalności wymagane do ustanowienia, a następnie realizacji danego zabezpieczenia (np. zastawu, przewłaszczenia czy innego typu zabezpieczenia na aktywach), obowiązujące w różnych systemach prawnych.

WARUNKI OPROCENTOWANIA

Różnica między ceną zakupu a ceną odkupu w przypadku umowy z przyrzeczeniem odkupu stanowi odsetki należne od pożyczonej kwoty do terminu zapadalności operacji, tzn. cena odkupu obejmuje odpowiednią kwotę odsetek do zapłacenia. Oprocentowanie transakcji odwracalnej w formie kredytu zabezpieczonego ustala się poprzez zastosowanie określonej stopy procentowej w stosunku do kwoty kredytu do terminu zapadalności operacji. Stopa procentowa stosowana w odwracalnych operacjach otwartego rynku Eurosystemu to prosta stopa procentowa obliczana w stosunku dziennym zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”.

3.1.2 PODSTAWOWE OPERACJE REFINANSUJĄCE

Podstawowe operacje refinansujące to najważniejsze operacje otwartego rynku prowadzone przez Eurosystem, odgrywające zasadniczą rolę w sterowaniu stopami procentowymi, zarządzaniu płynnością na rynku i sygnalizowaniu nastawienia w polityce pieniężnej. Zapewniają one również znaczną część środków refinansujących sektor finansowy.

Cechy operacyjne podstawowych operacji refinansujących można podsumować następująco:

- są to operacje odwracalne zasilające w płynność,
- przeprowadzane są regularnie co tydzień¹,
- zazwyczaj mają tygodniowy termin zapadalności²,
- są przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne,
- są realizowane w drodze przetargów standardowych (określonych w punkcie 5.1),
- oferty przetargowe mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikujące (określone w punkcie 2.1),
- aktywami kwalifikowanymi do zabezpieczenia podstawowych operacji refinansujących są aktywa rynkowe i nierynkowe (określone w rozdziale 6).

3.1.3 DŁUŻSZE OPERACJE REFINANSUJĄCE

Eurosystem przeprowadza również regularne operacje refinansujące, zazwyczaj o terminie zapadalności trzy miesiące, których celem jest zapewnienie na dłuższy okres dodatkowych środków refinansujących sektor finansowy. Operacje te stanowią tylko niewielką część całkowitego poziomu refinansowania. W tych operacjach Eurosystem z zasady nie zamierza wysyłać sygnałów na rynek i dlatego zazwyczaj przyjmuje w nich bierną rolę podmiotu akceptującego oferowaną stopę procentową. Dłuższe operacje refinansujące wykonywane są zazwyczaj w drodze przetargów procentowych i od czasu do czasu EBC wskazuje wielkość operacji, jaka ma być przedmiotem przyszłych przetargów. W wyjątkowych okolicznościach Eurosystem może również przeprowadzać dłuższe operacje refinansujące w drodze przetargów kwotowych.

Cechy operacyjne dłuższych operacji refinansujących można podsumować następująco:

- są to operacje odwracalne zasilające w płynność,
- są przeprowadzane regularnie co miesiąc¹,
- zazwyczaj mają trzymiesięczny termin zapadalności²,
- są przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne,
- są realizowane w drodze przetargów standardowych (określonych w punkcie 5.1),
- oferty przetargowe mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikujące (określone w punkcie 2.1),
- aktywami kwalifikowanymi do zabezpieczenia dłuższych operacji refinansujących są aktywa rynkowe i nierynkowe (określone w rozdziale 6).

3.1.4 ODWRACALNE OPERACJE DOSTRAJAJĄCE

Eurosystem może przeprowadzać operacje dostrajające w formie odwracalnych transakcji otwartego rynku. Celem operacji dostrajających jest zarządzanie płynnością na rynku i sterowanie stopami procentowymi, w szczególności w celu złagodzenia wpływu niespodziewanych wahań płynności na rynku na stopy procentowe. Konieczność szybkiego reagowania w przypadku nieoczekiwanego rozwoju sytuacji rynkowej uzasadnia zachowanie wysokiego stopnia

1 Podstawowe i dłuższe operacje refinansujące są przeprowadzane zgodnie z ogłaszanym z góry kalendarzem operacji przetargowych Eurosystemu (patrz również punkt 5.1.2), który można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int) i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz załącznik 5).

2 Termin zapadalności podstawowych i dłuższych operacji refinansujących może czasami być różny, m.in. w zależności od dni wolnych od pracy w państwach członkowskich.

elastyczności w wyborze procedur i cech operacyjnych.

Cechy operacyjne odwracalnych operacji dostrajających można podsumować następująco:

- mogą występować w formie operacji zasilających w płynność lub absorbujących płynność,
- częstotliwość nie jest znormalizowana,
- termin zapadalności nie jest znormalizowany,
- zasilające w płynność odwracalne transakcje dostrajające zazwyczaj przeprowadza się w drodze przetargów szybkich, chociaż nie wyklucza się możliwości wykorzystania procedur bilateralnych (patrz rozdział 5),
- absorbujące płynność odwracalne transakcje dostrajające z zasady przeprowadza się w drodze procedur bilateralnych (określonych w punkcie 5.2),
- operacje te są zazwyczaj przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne (Rada Prezesów EBC może zdecydować, czy w wyjątkowych okolicznościach bilateralne odwracalne operacje dostrajające mogą być wykonywane przez EBC),
- do udziału w odwracalnych operacjach dostrajających Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2,
- aktywami kwalifikowanymi do zabezpieczenia operacji dostrajających są aktywa rynkowe i nierynkowe (określone w rozdziale 6).

3.1.5 ODWRACALNE OPERACJE STRUKTURALNE

Eurosystem może przeprowadzać operacje strukturalne w formie odwracalnych transakcji otwartego rynku w celu dostosowania pozycji strukturalnej Eurosystemu wobec sektora finansowego.

Cechy operacyjne tych operacji można podsumować następująco:

- są to operacje zasilające w płynność,
- częstotliwość może być regularna lub nieregularna,
- termin zapadalności nie jest z góry określony,
- są realizowane w drodze przetargów standardowych (określonych w punkcie 5.1),
- są przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne,
- oferty przetargowe mogą składać wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikujące (określone w punkcie 2.1),
- aktywami kwalifikowanymi do zabezpieczenia odwracalnych operacji strukturalnych są aktywa rynkowe i nierynkowe (określone w rozdziale 6).

3.2 TRANSAKcje BEZWARUNKOWE

RODZAJ INSTRUMENTU

Bezwarunkowe transakcje otwartego rynku to operacje, w ramach których Eurosystem kupuje lub sprzedaje kwalifikowane aktywa bezpośrednio na rynku. Takie operacje wykonywane są wyłącznie w celach strukturalnych i dostrajających.

CHARAKTER PRAWNY

Transakcja bezwarunkowa oznacza pełne przeniesienie własności ze sprzedającego na nabywcę bez przyrzeczenia powrotnego przeniesienia własności. Transakcje są wykonywane zgodnie z zasadami rynkowymi (konwencją rynkową) dotyczącymi instrumentu dłużnego wykorzystanego w transakcji.

WARUNKI CENOWE

W kalkulacji cen Eurosystem działa zgodnie z najszerzej akceptowaną konwencją rynkową dla instrumentów dłużnych wykorzystanych w transakcji.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne transakcji bezwarunkowych Eurosystemu można podsumować następująco:

- mogą przyjmować formę operacji zasilających w płynność (bezwarunkowy zakup – *outright purchase*) lub absorbujących płynność (bezwarunkowa sprzedaż – *outright sale*),
- częstotliwość nie jest znormalizowana,
- są realizowane w drodze procedur bilateralnych (określonych w punkcie 5.2),
- są zazwyczaj przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne (Rada Prezesów EBC może zdecydować, czy w wyjątkowych okolicznościach bilateralne bezwarunkowe operacje dostrajające mogą być przeprowadzane przez EBC),
- nie nakłada się z góry żadnych ograniczeń co do kontrahentów uczestniczących w transakcjach bezwarunkowych,
- jako aktywa zabezpieczające w transakcjach bezwarunkowych wykorzystuje się wyłącznie aktywa rynkowe (określone w punkcie 6).

3.3 EMISJA CERTYFIKATÓW DŁUŻNYCH EBC

RODZAJ INSTRUMENTU

EBC może emitować certyfikaty dłużne w celu dostosowania strukturalnej pozycji Eurosystemu wobec sektora finansowego, aby stworzyć (lub pogłębić) niedobór płynności na rynku.

CHARAKTER PRAWNY

Certyfikaty stanowią zobowiązanie dłużne EBC wobec posiadacza certyfikatu. Certyfikaty są emitowane i przechowywane w formie zapisów księgowych w depozytach papierów

wartościowych w strefie euro. EBC nie nakłada żadnych ograniczeń, jeżeli chodzi o zbywalność certyfikatów. Dalsze postanowienia dotyczące certyfikatów dłużnych EBC będą zawarte w zasadach i warunkach określonych dla konkretnych certyfikatów.

WARUNKI OPROCENTOWANIA

Certyfikaty emitowane są z dyskontem, tzn. są emitowane poniżej ceny nominalnej i wykupywane w terminie zapadalności po cenie nominalnej. Różnica między ceną emisyjną a ceną wykupu jest równa odsetkom narosłym od ceny emisyjnej, po uzgodnionej stopie procentowej, w okresie zapadalności certyfikatu. Stosowana stopa procentowa to prosta stopa procentowa obliczana w stosunku dziennym zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. Kalkulację ceny emisyjnej przedstawiono w ramce 1.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne emisji certyfikatów dłużnych EBC można podsumować następująco:

- certyfikaty emituje się w celu absorpcji płynności z rynku,
- certyfikaty mogą być emitowane regularnie lub nieregularnie,
- certyfikaty mają termin zapadalności poniżej 12 miesięcy,
- certyfikaty emituje się w drodze przetargów standardowych (określonych w punkcie 5.1),
- przetargi i rozliczenia certyfikatów przeprowadzają w sposób zdecentralizowany krajowe banki centralne,
- wszyscy kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikujące (określone w punkcie 2.1) mogą składać oferty przetargowe na subskrypcję certyfikatów dłużnych EBC.

Ramka 1

EMISJA CERTYFIKATÓW DŁUŻNYCH EBC

Cena emisyjna wynosi:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_T \times D}{36000}}$$

gdzie:

N = cena nominalna certyfikatu dłużnego

r_T = stopa procentowa (w %)

D = termin zapadalności certyfikatu dłużnego (w dniach)

P_T = cena emisyjna certyfikatu dłużnego

3.4 SWAPY WALUTOWE**RODZAJ INSTRUMENTU**

Swapy walutowe (transakcje wymiany) przeprowadzane do celów polityki pieniężnej obejmują równoczesne transakcje kasowe i terminowe w euro wobec obcej waluty. Wykorzystuje się je do celów dostrajających, głównie w celu zarządzania płynnością na rynku i sterowania stopami procentowymi.

CHARAKTER PRAWNY

Swapy walutowe przeprowadzane do celów polityki pieniężnej oznaczają operacje, w ramach których Eurosystem kupuje (lub sprzedaje) euro za obcą walutę na rynku kasowym i jednocześnie odsprzedaje (lub odkupuje) je w ramach transakcji terminowej w określonej dacie. Dalsze postanowienia dotyczące swapów walutowych określone są w ustaleniach umownych stosowanych przez dany krajowy bank centralny (lub EBC).

WALUTA I KURS WYMIANY

Zasadniczo operacje Eurosystemu dotyczą wyłącznie walut znajdujących się w powszechnym obrocie i są zgodne ze zwykłą praktyką rynkową. W każdej transakcji wymiany Eurosystem i kontrahenci uzgadniają punkty

swapowe transakcji. Punkt swapowy to różnica między kursem terminowym i kursem kasowym. Punkty swapowe euro wobec obcej waluty są kwotowane zgodnie z ogólnymi zasadami rynkowymi. Warunki kursowe swapów walutowych przedstawiono w ramce 2.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne swapów walutowych można podsumować następująco:

- mogą występować w formie operacji zasilających w płynność lub absorbujących płynność,
- częstotliwość nie jest znormalizowana,
- termin zapadalności nie jest znormalizowany,
- są realizowane w drodze przetargów szybkich lub procedur bilateralnych (patrz rozdział 5),
- są zazwyczaj przeprowadzane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne (Rada Prezesów EBC może zdecydować, czy w wyjątkowych okolicznościach bilateralne swapy walutowe mogą być wykonywane przez EBC),

Ramka 2

SWAPY WALUTOWE

S = kurs kasowy (w dniu transakcji swapu walutowego) między euro (EUR) i obcą walutą ABC

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = kurs terminowy między euro i obcą walutą ABC na datę odkupu swapu (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = punkt terminowy między euro i ABC na datę odkupu swapu (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(\cdot)$ = wartość kasowa waluty; $N(\cdot)_M$ to wartość terminowa waluty:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \text{ lub } N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \text{ lub } N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

- do udziału w swapach walutowych Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2 i załączniku 3.

WARUNKI OPROCENTOWANIA

Stopa procentowa stosowana dla depozytów to prosta stopa procentowa obliczana w stosunku dziennym zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. Odsetki wypłacane są w terminie zapadalności depozytu.

3.5 PRZYJMOWANIE DEPOZYTÓW TERMINOWYCH

RODZAJ INSTRUMENTU

Eurosystem może zaprosić kontrahentów do składania oprocentowanych depozytów terminowych w krajowym banku centralnym państwa członkowskiego, w którym kontrahent jest ustanowiony. Przyjmowanie depozytów terminowych przewiduje się wyłącznie w celach dostrajających, w celu absorpcji płynności z rynku.

CHARAKTER PRAWNY

Depozyty przyjmowane od kontrahentów są depozytami terminowymi o stałej stopie procentowej. Krajowe banki centralne nie udzielają żadnych zabezpieczeń w zamian za depozyty.

INNE CECHY OPERACYJNE

Cechy operacyjne przyjmowania depozytów terminowych można podsumować następująco:

- depozyty przyjmuje się w celu absorpcji płynności,
- częstotliwość przyjmowania depozytów nie jest znormalizowana,
- termin zapadalności depozytów nie jest znormalizowany,
- przyjmowanie depozytów jest zazwyczaj realizowane w drodze przetargów szybkich, chociaż nie wyklucza się możliwości zastosowania procedur bilateralnych (patrz rozdział 5),

- przyjmowanie depozytów zazwyczaj prowadzą w sposób zdecentralizowany krajowe banki centralne (Rada Prezesów EBC może zdecydować, czy w wyjątkowych okolicznościach bilateralne przyjmowanie depozytów terminowych³ może prowadzić EBC,
- do udziału w przyjmowaniu depozytów terminowych Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2.

³ Depozyty terminowe są utrzymywane na rachunkach w krajowych bankach centralnych, nawet wówczas, gdy operacje te są przeprowadzane w sposób scentralizowany przez EBC.

ROZDZIAŁ 4

OPERACJE BANKU CENTRALNEGO NA KONIEC DNIA

4.1 KREDYT BANKU CENTRALNEGO NA KONIEC DNIA

RODZAJ INSTRUMENTU

Kontrahenci mogą skorzystać z kredytu banku centralnego na koniec dnia dla pozyskania płynności overnight z krajowych banków centralnych przy z góry określonej stopie procentowej, w zamian za aktywa kwalifikowane (określone w rozdziale 6). Kredyt ma na celu zaspokojenie czasowego zapotrzebowania kontrahentów na płynność. W typowych okolicznościach oprocentowanie kredytu stanowi górny pułap dla rynkowej stopy procentowej typu overnight. Zasady i warunki kredytu są identyczne w całej strefie euro.

CHARAKTER PRAWNY

Krajowe banki centralne mogą zapewnić płynność w postaci kredytu banku centralnego na koniec dnia udzielanego w formie umów z przyrzeczeniem odkupu z terminem overnight (tzn. własność aktywów stanowiących zabezpieczenie takiego kredytu przechodzi na wierzyciela, z tym że strony zobowiązują się przekazać te aktywa dłużnikowi z powrotem następnego dnia roboczego) lub jako zabezpieczone kredyty typu overnight (tzn. prawo do dysponowania aktywami przekazywane jest tytułem zabezpieczenia kredytu, ale – przy założeniu, że zobowiązanie z tytułu kredytu zostanie spełnione – dłużnik zachowuje własność aktywów). Dalsze postanowienia dotyczące umów z przyrzeczeniem odkupu są określone w ustaleniach umownych stosowanych przez dany krajowy bank centralny. Uzgodnienia dotyczące dostarczenia płynności w formie zabezpieczonych kredytów uwzględniają różne procedury i formalności wymagane do ustanowienia i następnie realizacji danego zabezpieczenia (zastawu, przewłaszczenia czy innego typu zabezpieczenia na aktywach), obowiązujące w obrębie różnych krajowych systemów prawnych.

WARUNKI DOSTĘPU

Dostęp do kredytu banku centralnego na koniec dnia mają instytucje spełniające ogólne kryteria kwalifikujące określone w punkcie 2.1. Dostępu

tego udziela krajowy bank centralny państwa członkowskiego, w którym instytucja jest ustanowiona. Dostęp do kredytu banku centralnego na koniec dnia udzielany jest wyłącznie w dniach, w których działa dany krajowy system rozliczeń brutto w czasie rzeczywistym (RTGS) i odpowiedni system rozrachunku papierów wartościowych (SSS).

Na koniec dnia pozycje debetowe dnia bieżącego na rachunkach rozliczeniowych kontrahentów w krajowych bankach centralnych automatycznie uznaje się za zlecenia udzielenia kredytu banku centralnego na koniec dnia. Procedury dla dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia określone są w punkcie 5.3.3.

Kontrahent może również uzyskać dostęp do kredytu banku centralnego na koniec dnia poprzez przesłanie zlecenia do krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym kontrahent ten jest ustanowiony. Aby krajowy bank centralny zrealizował zlecenie tego samego dnia, krajowy bank centralny musi otrzymać je najpóźniej 30 minut po faktycznym terminie zamknięcia systemu TARGET^{1,2}, który z zasady zamykany jest o godz. 18.00 czasu EBC (środkowoeuropejskiego). Nieprzekraczalny termin żądania dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia jest odroczony o dodatkowe 30 minut w ostatnim dniu okresu utrzymywania rezerwy będącym dniem roboczym Eurosystemu. W zleceniu należy podać kwotę kredytu oraz – jeżeli aktywa zabezpieczające dla transakcji nie zostały jeszcze wstępnie złożone w krajowym banku centralnym – należy określić aktywa zabezpieczające, które zostaną dostarczone w ramach transakcji.

¹ W niektórych państwach członkowskich krajowy bank centralny (lub któryś z jego oddziałów) może nie być czynny dla potrzeb prowadzenia operacji polityki pieniężnej w pewne dni robocze Eurosystemu z powodu świąt narodowych lub regionalnych. W takich przypadkach odpowiedni krajowy bank centralny odpowiada za poinformowanie kontrahentów z wyprzedzeniem, jakie kroki należy przedsięwziąć w celu uzyskania dostępu do kredytu w banku centralnym na koniec dnia w dni wolne od pracy.
² Dni zamknięcia systemu TARGET są ogłaszane w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int) i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz załącznik 5).

Oprócz wymogu dostarczenia wystarczających kwalifikowanych aktywów zabezpieczających, nie ma ograniczenia co do kwoty środków, które mogą zostać przekazane z tytułu kredytu banku centralnego na koniec dnia.

TERMIN ZAPADALNOŚCI I OPROCENTOWANIE

Terminem zapadalności kredytu banku centralnego na koniec dnia jest następny dzień roboczy (*overnight*). Kontrahenci bezpośrednio uczestniczący w systemie TARGET spłacają kredyt następnego dnia, w którym działa odpowiedni krajowy system RTGS i odpowiedni SSS, w godzinach otwarcia tych systemów.

Stopa procentowa jest ogłaszana z góry przez Eurosystem jako prosta stopa procentowa obliczana w stosunku dziennym zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. EBC może w dowolnym momencie zmienić stopę procentową, ze skutkiem nie wcześniej niż następnego dnia roboczego Eurosystemu^{3,4}. Odsetki od kredytu płatne są razem ze spłatą kredytu.

ZAWIESZENIE KREDYTU BANKU CENTRALNEGO NA KONIEC DNIA

Dostępu do kredytu udziela się wyłącznie zgodnie z celami i ogólnymi przesłankami polityki pieniężnej EBC. EBC może w dowolnym momencie zmodyfikować warunki dostępu do kredytu albo dostęp ten zawiesić.

4.2 DEPOZYT W BANKU CENTRALNYM NA KONIEC DNIA

RODZAJ INSTRUMENTU

Kontrahenci mogą skorzystać z możliwości składania depozytów typu *overnight* w krajowym banku centralnym. Depozyty oprocentowane są według z góry określonej stopy procentowej. W typowych okolicznościach oprocentowanie depozytu stanowi dolny poziom rynkowej stopy procentowej typu *overnight*. Zasady i warunki depozytu w banku centralnym na koniec dnia są identyczne w całej strefie euro⁵.

CHARAKTER PRAWNY

Depozyty typu *overnight* przyjmowane od kontrahentów są oprocentowane według stałej stopy procentowej. W zamian za depozyt kontrahent nie otrzymuje żadnego zabezpieczenia.

WARUNKI DOSTĘPU⁶

Dostęp do depozytu w banku centralnym na koniec dnia mają instytucje spełniające ogólne kryteria kwalifikujące określone w punkcie 2.1. Dostępu tego udziela krajowy bank centralny w państwie członkowskim, w którym dana instytucja jest ustanowiona. Dostęp do depozytu w banku centralnym na koniec dnia udzielany jest wyłącznie w dniach, w których czynny jest odpowiedni krajowy system RTGS.

Aby uzyskać dostęp do depozytu w banku centralnym na koniec dnia, kontrahent musi przesłać zlecenie do krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym ten kontrahent jest ustanowiony. Aby krajowy bank centralny zrealizował zlecenie tego samego dnia, krajowy bank centralny musi otrzymać je najpóźniej 30 minut po faktycznym terminie zamknięcia systemu TARGET, który co do zasady zamykany jest o godz. 18.00 czasu EBC (środkowoeuropejskiego)^{7,8}. Nieprzekraczalny termin żądania dostępu do depozytu w banku centralnym na koniec dnia jest odroczone o dodatkowe 30 minut w ostatnim dniu okresu utrzymywania rezerwy będącym dniem

3 W całości niniejszego dokumentu „dzień roboczy Eurosystemu” oznacza każdy dzień, w którym EBC i co najmniej jeden krajowy bank centralny jest czynny dla potrzeb prowadzenia operacji polityki pieniężnej Eurosystemu.

4 Decyzje w sprawie zmiany stóp procentowych podejmuje Rada Prezesów. Decyzje takie podejmowane są na posiedzeniu, na którym oceniane jest nastawienie w polityce pieniężnej (zazwyczaj na pierwszym posiedzeniu w danym miesiącu) i obowiązują od początku nowego okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

5 W poszczególnych krajach strefy euro mogą występować różnice operacyjne wynikające z istnienia różnic w strukturze rachunków pomiędzy krajowymi bankami centralnymi.

6 Z powodu istnienia różnic w strukturze rachunków w krajowych bankach centralnych, EBC może zezwolić krajowym bankom centralnym na stosowanie warunków dostępu, które różnią się nieco od określonych w tym dokumencie. Krajowe banki centralne udzielają informacji na temat wszystkich różnic w stosunku do warunków dostępu określonych w niniejszym dokumencie.

roboczym Eurosystemu. W zleceniu należy podać wielkość depozytu.

Nie ma ograniczeń co do wielkości depozytu, jaki może złożyć kontrahent.

TERMIN ZAPADALNOŚCI I OPROCENTOWANIE

Terminem zapadalności depozytów w banku centralnym na koniec dnia jest następny dzień roboczy (*overnight*). Dla kontrahentów bezpośrednio uczestniczących w systemie TARGET, depozyty w banku centralnym na koniec dnia zapadają następnego dnia, w którym działa odpowiedni krajowy system RTGS, w godzinach otwarcia tego systemu.

Stopa procentowa jest ogłaszana z góry przez Eurosystem jako prosta stopa procentowa obliczana w stosunku dziennym zgodnie z konwencją „dni faktyczne/360”. EBC może w dowolnym momencie zmienić stopę procentową, ze skutkiem najwcześniej od następnego dnia roboczego Eurosystemu⁹. Odsetki od depozytu płatne są w terminie zapadalności depozytu.

ZAWIESZENIE DEPOZYTÓW W BANKU CENTRALNYM NA KONIEC DNIA

Dostępu do depozytu udziela się wyłącznie zgodnie z celami i ogólnymi przesłankami polityki pieniężnej EBC. EBC może w dowolnym momencie zmodyfikować warunki dostępu do depozytu albo dostęp ten zawiesić.

⁷ Patrz przypis 1 w tym rozdziale.

⁸ Patrz przypis 2 w tym rozdziale.

⁹ Patrz przypis 4 w tym rozdziale.

ROZDZIAŁ 5

PROCEDURY

5.1 PROCEDURY PRZETARGOWE

5.1.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Operacje otwartego rynku Eurosystemu są na ogół przeprowadzane w formie przetargów. Procedury przetargowe Eurosystemu realizowane są w sześciu etapach operacyjnych określonych w ramce 3.

Eurosystem wyróżnia dwa rodzaje procedur przetargowych: przetargi standardowe i przetargi szybkie. Procedury przetargów standardowych i szybkich są identyczne, z wyjątkiem ram czasowych i zakresu kontrahentów.

PRZETARGI STANDARDOWE

W przetargach standardowych czas od ogłoszenia przetargu do potwierdzenia jego wyniku wynosi maksymalnie 24 godziny (natomiast czas między ostatecznym terminem składania ofert i ogłoszeniem wyniku przetargu wynosi ok. dwóch godzin). Na wykresie 1 przedstawiono ogólny zarys normalnych ram czasowych poszczególnych etapów przetargów standardowych. EBC może, w razie potrzeby, podjąć decyzję o dostosowaniu ram czasowych w poszczególnych operacjach.

Podstawowe operacje refinansujące, dłuższe operacje refinansujące i operacje strukturalne

(z wyjątkiem transakcji bezwarunkowych) zawsze przeprowadza się w drodze przetargów standardowych. W przetargach standardowych mogą uczestniczyć kontrahenci spełniający ogólne kryteria kwalifikujące określone w punkcie 2.1.

PRZETARGI SZYBKIE

Przetargi szybkie są zazwyczaj przeprowadzane w ciągu 90 minut od ogłoszenia przetargu, przy czym potwierdzenie następuje niezwłocznie po ogłoszeniu rozstrzygnięcia przetargu. Normalne ramy czasowe dla poszczególnych etapów przetargów szybkich pokazane są na wykresie 2. EBC może, w razie potrzeby, podjąć decyzję o dostosowaniu ram czasowych w poszczególnych operacjach. Przetargi szybkie są wykorzystywane wyłącznie do realizacji operacji dostrajających. Do udziału w przetargach szybkich Eurosystem może wybrać ograniczoną liczbę kontrahentów, zgodnie z kryteriami i procedurami określonymi w punkcie 2.2.

PRZETARGI KWOTOWE I PROCENTOWE

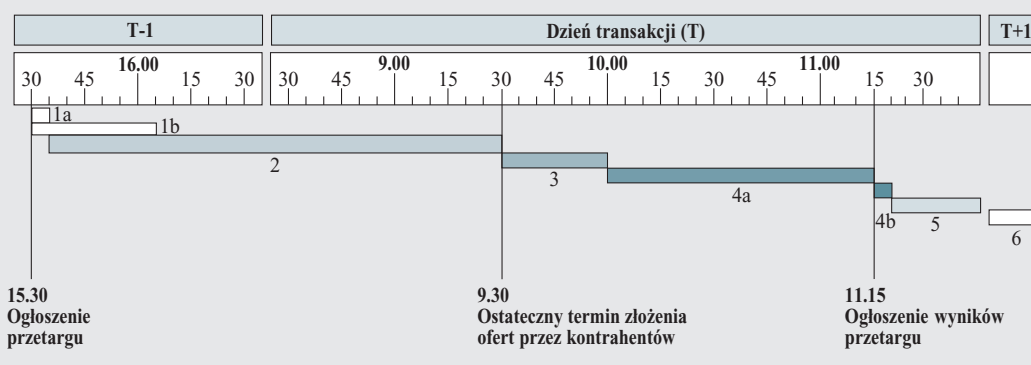
Eurosystem może przeprowadzać przetargi o stałej stopie procentowej (przetarg kwotowy) lub o zmiennej stopie procentowej (przetarg procentowy). W przetargu kwotowym EBC określa stopę procentową z góry, a uczestniczący kontrahenci składają oferty na

Ramka 3

ETAPY OPERACYJNE PROCEDUR PRZETARGOWYCH

- Etap 1: Ogłoszenie przetargu**
- Ogłoszenie przez EBC za pośrednictwem publicznych serwisów agencyjnych
 - Ogłoszenie przez krajowe banki centralne za pośrednictwem krajowych serwisów agencyjnych oraz skierowane bezpośrednio do poszczególnych kontrahentów (jeżeli zostanie to uznane za konieczne)
- Etap 2: Przygotowanie i złożenie ofert przez kontrahentów**
- Etap 3: Zebranie ofert przez Eurosystem**
- Etap 4: Rozstrzygnięcie przetargu i ogłoszenie wyników**
- Decyzja EBC o rozstrzygnięciu przetargu
 - Ogłoszenie wyniku
- Etap 5: Potwierdzenie indywidualnych wyników**
- Etap 6: Rozliczenie transakcji (patrz punkt 5.3)**

Wykres 1 Normalne ramy czasowe dla etapów operacyjnych w przetargach standardowych wg czasu EBC (środkowoeuropejskiego)

Uwaga: Liczby oznaczają etapy operacyjne określone w ramce 3.

kwoty transakcji po ustalonej stopie procentowej¹. W przetargu procentowym kontrahenci określają w ofertach kwoty i stopy procentowe, po których chcą zawrzeć transakcje z krajowymi bankami centralnymi².

5.1.2 KALENDARZ OPERACJI PRZETARGOWYCH

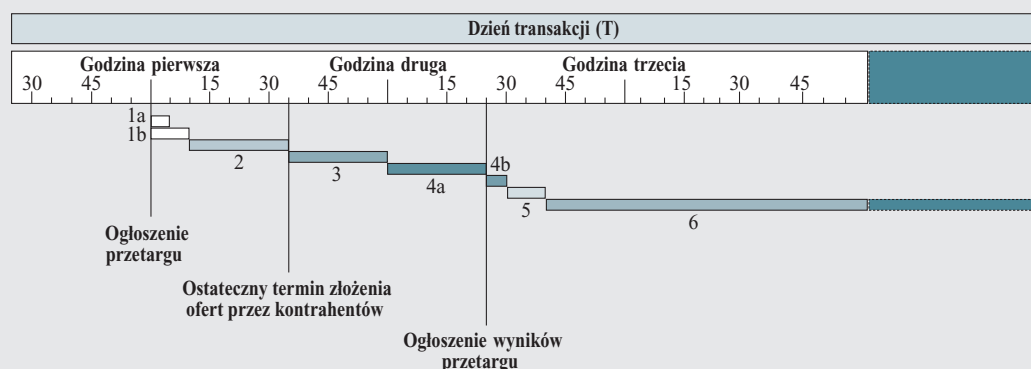
PODSTAWOWE I DŁUŻSZE OPERACJE REFINANSUJĄCE

Podstawowe i dłuższe operacje refinansujące przeprowadzane są zgodnie z kalendarzem publikowanym przez Eurosystem³. Kalendarz publikowany jest co najmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku, którego dotyczy. Zwykłe dni handlowe dla podstawowych

i dłuższych operacji refinansujących są określone w tabeli 2. EBC dąży do tego, aby w podstawowych i dłuższych operacjach refinansujących mogli uczestniczyć kontrahenci z wszystkich państw członkowskich. Przygotowując kalendarz operacji, EBC dostosowuje więc normalny harmonogram w taki

- 1 W przetargach kwotowych dotyczących swapów walutowych EBC ustala punkty swapowe operacji, a kontrahenci określają w ofertach ilość waluty, jaką pragną sprzedać (i odkupić) lub kupić (i odsprzedać) po tym kursie.
- 2 W przetargach procentowych dotyczących swapów walutowych kontrahenci określają w ofertach kwotę waluty i punkt swapowy, przy jakim są gotowi zawrzeć transakcję.
- 3 Kalendarz operacji przetargowych Eurosystemu można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int) i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz załącznik 5).

Wykres 2 Normalne ramy czasowe dla etapów operacyjnych w przetargach szybkich

Uwaga: Liczby oznaczają etapy operacyjne określone w ramce 3.

Tabela 2 Normalne dni handlowe dla podstawowych i dłuższych operacji refinansujących

Rodzaj operacji	Normalny dzień handlowy (T)
Podstawowe operacje refinansujące	Każdy wtorek
Dłuższe operacje refinansujące	Ostatnia środa każdego miesiąca kalendarzowego ¹⁾

1) Z powodu świąt Bożego Narodzenia operacja grudniowa jest przyspieszona o jeden tydzień i przeprowadzana w poprzednią środę miesiąca.

sposób, aby uwzględnić dni wolne od pracy w poszczególnych państwach członkowskich.

OPERACJE STRUKTURALNE

Operacje strukturalne w drodze przetargów standardowych nie są przeprowadzane według żadnego z góry określonego kalendarza. Jednakże są one zazwyczaj przeprowadzane i rozliczane wyłącznie w dniach, które są dniami roboczymi KBC⁴ we wszystkich państwach członkowskich.

OPERACJE DOSTRAJAJĄCE

Operacje dostrajające nie są przeprowadzane według z góry określonego kalendarza. EBC może podjąć decyzję o przeprowadzeniu operacji dostrajającej dowolnego dnia roboczego Eurosystemu. W takich operacjach uczestniczą wyłącznie krajowe banki centralne państw członkowskich, w których data transakcji, data rozliczenia i data płatności przypadają w dni robocze KBC.

5.1.3 OGŁASZANIE OPERACJI PRZETARGOWYCH

Przetargi standardowe Eurosystemu są ogłaszane publicznie za pośrednictwem serwisów agencyjnych. Ponadto krajowe banki centralne mogą przekazywać ogłoszenia o operacjach przetargowych bezpośrednio kontrahentom, którzy nie mają dostępu do serwisów agencyjnych. Publiczne ogłoszenie o przetargu zazwyczaj zawiera następujące informacje:

- numer referencyjny operacji przetargowej,
- data przeprowadzenia operacji przetargowej,
- rodzaj operacji (zasilenie czy absorpcja płynności, rodzaj instrumentu polityki pieniężnej, który ma być zastosowany),

- termin zapadalności operacji,
- rodzaj przetargu (przetarg kwotowy czy procentowy),
- sposób rozstrzygnięcia przetargu (aukcja holenderska czy amerykańska, według definicji w punkcie 5.1.5),
- przewidywana wielkość operacji (zazwyczaj wyłącznie w przypadku dłuższych operacji refinansujących),
- stopa procentowa/cena/punkt swapowy (w przypadku przetargu kwotowego),
- minimalna/maksymalna akceptowana stopa procentowa/cena/punkt swapowy (jeżeli dotyczy),
- data rozpoczęcia i termin zapadalności operacji (jeżeli dotyczy) lub termin wyceny i termin zapadalności instrumentu (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych),
- waluty objęte operacją i waluta, której kwota jest stała (w przypadku swapów walutowych),
- referencyjny kurs kasowy wykorzystany do kalkulacji ofert (w przypadku swapów walutowych),
- górny limit oferty (jeżeli dotyczy),

⁴ W całości niniejszego dokumentu termin „dzień roboczy KBC” oznacza każdy dzień, w którym krajowy bank centralny danego państwa członkowskiego jest czynny dla potrzeb prowadzenia operacji polityki pieniężnej Eurosystemu. W niektórych państwach członkowskich oddziały krajowego banku centralnego mogą być nieczynne w dniu roboczym KBC z powodu świąt lokalnych lub regionalnych. W takich przypadkach odpowiedni krajowy bank centralny odpowiada za poinformowanie kontrahentów z wyprzedzeniem, jakie należy podjąć kroki w sprawie transakcji, w które zaangażowane są te oddziały.

- minimalna indywidualnie przydzielona kwota (jeżeli dotyczy),
- minimalny współczynnik przydziału (jeżeli dotyczy),
- harmonogram składania ofert,
- nominal certyfikatów (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych),
- kod ISIN (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych).

W celu zwiększenia przejrzystości operacji dostrajających Eurosystem zazwyczaj ogłasza przetargi szybkie publicznie i z wyprzedzeniem. Jednakże w wyjątkowych okolicznościach EBC może podjąć decyzję o ich ogłoszeniu bez wyprzedzenia. Ogłoszenie przetargów szybkich dokonywane jest w tym samym trybie co przetargów standardowych. W przetargu szybkim, niezależnie od tego, czy jest ogłoszony publicznie, czy nie, krajowe banki centralne kontaktują się bezpośrednio z wybranymi kontrahentami.

5.1.4 PRZYGOTOWANIE I SKŁADANIE OFERT PRZEZ KONTRAHENTÓW

Oferty przetargowe kontrahentów muszą być sporządzone w formie zgodnej ze wzorem dostarczonym przez krajowe banki centralne dla danej operacji. Oferty przetargowe należy składać do krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym instytucja posiada podmioty prowadzące działalność (centralę lub oddział). Oferty przetargowe danej instytucji mogą być składane wyłącznie przez jeden podmiot (centralę lub wyznaczony oddział) w każdym państwie członkowskim.

W przetargach kwotowych kontrahenci określają w swoich ofertach kwotę, na jaką chcą zawrzeć transakcję z krajowym bankiem centralnym⁵.

W przetargach procentowych kontrahenci mogą składać oferty określające do 10 różnych poziomów stóp procentowych/cen/punktów

swapowych. W każdej ofercie określają kwotę, na jaką chcą zawrzeć transakcję z krajowym bankiem centralnym, oraz odpowiednią stopę procentową^{6,7}. Stopa procentowa musi być wyrażona jako wielokrotność 0,01 punktu procentowego. W przypadku przetargu procentowego dotyczącego swapów walutowych, punkty swapowe należy kwotować zgodnie ze standardowymi konwencjami rynkowymi, a oferty muszą być wyrażone jako wielokrotności 0,01 punktu swapowego.

W przypadku podstawowych operacji refinansujących minimalna wielkość oferty wynosi 1 000 000 EUR. Oferty powyżej tej kwoty muszą być wyrażone jako wielokrotności 100 000 EUR. Te same minimalne wielkości oferty i wielokrotności stosowane są w operacjach dostrajających i strukturalnych. Minimalna wielkość oferty dotyczy każdego poziomu stopy procentowej/ceny/punktu swapowego.

Dla dłuższych operacji refinansujących każdy krajowy bank centralny określa minimalną wielkość oferty w zakresie od 10 000 EUR do 1 000 000 EUR. Oferty przekraczające określoną minimalną wielkość muszą być wyrażone jako wielokrotności 10 000 EUR. Minimalna wielkość oferty dotyczy każdego poziomu stopy procentowej.

EBC może wprowadzić górny limit oferty, aby zapobiec składaniu nieproporcjonalnie dużych ofert. Każdy limit jest zawsze określony w publicznym ogłoszeniu o przetargu.

Od kontrahentów oczekuje się, iż będą zawsze w stanie pokryć przyznane im kwoty odpowiednią ilością kwalifikowanych aktywów

⁵ W przetargach kwotowych dotyczących swapów walutowych należy określić kwotę w walucie stałej, na jaką kontrahent zamierza przeprowadzić transakcję z Eurosystemem.

⁶ W odniesieniu do emisji certyfikatów dłużnych EBC, EBC może podjąć decyzję, że oferty mają być wyrażone w ujęciu cenowym, a nie stopy procentowej. W takich przypadkach ceny kwotuje się jako procent nominalu.

⁷ W przetargach procentowych dotyczących swapów walutowych należy określić kwotę w walucie stałej, na jaką kontrahent zamierza przeprowadzić transakcję z Eurosystemem oraz odpowiedni punkt swapowy.

zabezpieczających⁸. Ustalenia umowne lub normatywne stosowane przez odpowiedni krajowy bank centralny umożliwiają nałożenie kar, jeżeli kontrahent nie jest w stanie przekazać wystarczającej ilości aktywów zabezpieczających lub środków pieniężnych na pokrycie kwoty, którą mu przyznano w wyniku operacji przetargowej.

Oferty można wycofać przed upływem ostatecznego terminu składania ofert. Oferty złożone po terminie określonym w ogłoszeniu o przetargu są nieważne. Dotrzymanie terminu jest oceniane przez krajowe banki centralne. Krajowe banki centralne odrzucają wszystkie oferty kontrahenta, jeżeli łączna wielkość oferty przekracza jakiegokolwiek górny limit oferty ustanowiony przez EBC. Krajowe banki centralne odrzucają również każdą ofertę, która jest poniżej minimalnej kwoty oferty albo poniżej minimalnego lub powyżej maksymalnego przyjętego poziomu stopy procentowej/ceny/punktu swapowego. Oprócz tego krajowe banki centralne mogą odrzucić oferty, które są niekompletne lub niezgodne z podanym wzorem. Jeżeli oferta zostanie odrzucona, dany krajowy

bank centralny informuje kontrahenta o swojej decyzji przed rozstrzygnięciem przetargu.

5.1.5 PROCEDURY ROZSTRZYGANIA PRZETARGÓW

OPERACJE PRZETARGU KWOTOWEGO

W rozstrzygnięciu przetargu kwotowego sumuje się oferty otrzymane od kontrahentów. Jeżeli łączna wielkość ofert przekracza całkowitą kwotę płynności będącej przedmiotem przetargu, przedłożone oferty uznaje się proporcjonalnie, zgodnie ze współczynnikiem kwoty będącej przedmiotem przetargu do łącznej kwoty ofertowej (patrz ramka 4). Kwotę przydzieloną każdemu kontrahentowi zaokrągla się do najbliższego całkowitego euro. Jednakże w przetargach kwotowych EBC może zadecydować o przyznaniu każdemu oferentowi minimalnej kwoty/współczynnika.

PRZETARGI PROCENTOWE W EURO

W rozstrzygnięciu zasilających w płynność przetargów procentowych w euro oferty

⁸ Lub rozliczyć w gotówce w przypadku operacji absorbujących płynność.

Ramka 4

ROZSTRZYGANIE PRZETARGÓW KWOTOWYCH

Procent przydziału wynosi: $all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$

Kwota przydzielona i -temu kontrahentowi wynosi: $all_i = all\% \times (a_i)$

gdzie:

A = całkowita przydzielona kwota

n = łączna liczba kontrahentów

a_i = wielkość oferty i -tego kontrahenta

all% = procent przydziału

all_i = całkowita kwota przydzielona i -temu kontrahentowi

szereguje się według malejącej wielkości oferowanych stóp procentowych. Oferty o najwyższych stopach procentowych są zaspokajane w pierwszej kolejności, a następnie akceptowane są oferty o kolejno zmniejszających się stopach procentowych do wyczerpania całej kwoty płynności będącej przedmiotem przetargu. Jeżeli przy najniższym poziomie zaakceptowanej stopy procentowej (tzn. przy krańcowej stopie procentowej) łączna kwota ofertowa przekracza pozostającą do przydziału kwotę będącą przedmiotem przetargu, pozostała kwota rozdzielana jest proporcjonalnie między oferty zgodnie ze współczynnikiem będącym ilorazem pozostałej do przydziału kwoty do całkowitej kwoty ofertowej po krańcowej stopie procentowej (patrz ramka 5). Kwotę przydzieloną poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do najbliższego całkowitego euro.

W rozstrzygnięciu absorbujących płynność przetargów procentowych (które mogą być wykorzystane do emisji certyfikatów dłużnych i przyjmowania depozytów terminowych) oferty szereguje się według rosnącej wielkości oferowanych stóp procentowych (lub według malejących oferowanych cen). Oferty o najniższych poziomach stopy procentowej (najwyższej cenie) zaspokajane są w pierwszej kolejności, a następnie akceptowane są oferty o kolejno zwiększających się stopach procentowych (malejących cenach) do wyczerpania całej będącej przedmiotem przetargu płynności. Jeżeli przy najwyższym poziomie zaakceptowanej stopy procentowej (najniższej cenie) (tzn. stopie/cenie krańcowej) łączna kwota ofertowa przekracza pozostającą do przydziału kwotę będącą przedmiotem przetargu, pozostała kwota rozdzielana jest proporcjonalnie między oferty zgodnie ze współczynnikiem będącym ilorazem pozostałej do przydziału kwoty do całkowitej kwoty ofertowej po krańcowej stopie procentowej/cenie (patrz ramka 5). W przypadku emisji certyfikatów dłużnych kwotę przydzieloną poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do najbliższej wielokrotności nominału certyfikatów dłużnych. W przypadku innych operacji absorbujących płynność kwotę przydzieloną poszczególnym

kontrahentom zaokrągla się do najbliższego całego euro.

W przetargach procentowych EBC może zdecydować o przyznaniu minimalnej kwoty każdemu wybranemu oferentowi.

PRZETARGI PROCENTOWE DOTYCZĄCE SWAPÓW WALUTOWYCH

W rozstrzygnięciu zasilających w płynność przetargów procentowych dotyczących swapów walutowych oferty szereguje się według rosnącej wielkości kwotowanych punktów swapowych⁹. Oferty o najniższych punktach swapowych są zaspokajane w pierwszej kolejności, a następnie akceptowane są kolejno wyższe punkty swapowe do wyczerpania całej kwoty waluty będącej przedmiotem przetargu. Jeżeli przy najwyższym zaakceptowanym kwotowanym punkcie swapowym (tzn. krańcowym punkcie swapowym) łączna kwota ofertowa przekracza pozostającą do przydziału kwotę będącą przedmiotem przetargu, pozostała kwota rozdzielana jest proporcjonalnie między oferty zgodnie ze współczynnikiem stanowiącym iloraz pozostałej do przydziału kwoty do całkowitej kwoty ofertowej przy krańcowym punkcie swapowym (patrz ramka 6). Kwotę przydzieloną poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do najbliższego całkowitego euro.

W rozstrzygnięciu absorbujących płynność przetargów procentowych dotyczących swapów walutowych oferty szereguje się według malejącej wielkości punktów swapowych. Oferty o najwyższych kwotowanych punktach swapowych są zaspokajane w pierwszej kolejności, a następnie akceptowane są kolejno niższe kwotowania punktu swapowego do wyczerpania całej kwoty waluty będącej

⁹ Kwotowania punktów swapowych szereguje się rosnąco, biorąc pod uwagę znak kwotowania, który zależy od znaku różnicy stóp procentowych pomiędzy walutą obcą i euro. Jeżeli w terminie zapadalności swapu stopa procentowa dla waluty obcej jest wyższa niż odpowiadająca jej stopa procentowa dla euro, kwotowanie punktu swapowego jest dodatnie (tzn. euro jest kwotowane z premią w stosunku do waluty obcej). Natomiast jeżeli stopa procentowa dla waluty obcej jest wyższa niż odpowiadająca jej stopa procentowa dla euro, kwotowanie punktu swapowego jest ujemne (tzn. euro jest kwotowane z dyskontem w stosunku do waluty obcej).

przedmiotem przetargu. Jeżeli przy najniższym zaakceptowanym kwotowanym punkcie swapowym (tzn. krańcowym punkcie swapowym) łączna kwota ofertowa przekracza pozostającą do przydziału kwotę będącą przedmiotem przetargu, pozostała kwota rozdzielana jest proporcjonalnie między oferty

zgodnie ze współczynnikiem stanowiącym iloraz pozostałej do przydziału kwoty do całkowitej kwoty ofertowej przy krańcowym punkcie swapowym (patrz ramka 6). Kwotę przydzieloną poszczególnym kontrahentom zaokrągla się do najbliższego całkowitego euro.

Ramka 5

ROZSTRZYGANIE PRZETARGÓW PROCENTOWYCH W EURO

(przykład dotyczy ofert kwotowanych w ujęciu stóp procentowych)

Procent przydziału po krańcowej stopie procentowej wynosi:

$$all\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Przydział dla i -tego kontrahenta po krańcowej stopie procentowej wynosi:

$$all(r_m)_i = all\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Całkowita kwota przydziału dla i -tego kontrahenta wynosi:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

gdzie:

A = całkowita przydzielona kwota

r_s = oferta na s -tą stopę procentową złożoną przez kontrahentów

n = łączna liczba kontrahentów

$a(r_s)_i$ = wielkość oferty przy s -tej stopie procentowej (r_s) złożona przez i -tego kontrahenta

$a(r_s)$ = całkowita wielkość ofert przy s -tej stopie procentowej (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m = krańcowa stopa procentowa:

$r_1 \leq r_s \leq r_m$ dla przetargu zasilającego w płynność

$r_m \leq r_s \leq r_1$ dla przetargu absorbującego płynność

r_{m-1} = stopa procentowa przed krańcową stopą procentową (ostatnia stopa procentowa przy której oferty są przyjęte w całości):

$r_{m-1} < r_m$ dla przetargu zasilającego w płynność

$r_m < r_{m-1}$ dla przetargu absorbującego płynność

$all\%(r_m)$ = procent przydziału po krańcowej stopie procentowej

$all(r_s)_i$ = przydział dla i -tego kontrahenta po s -tej stopie procentowej

all_i = całkowita kwota przydzielona i -temu kontrahentowi

RODZAJE AUKCJI

W przypadku przetargów procentowych Eurosystem może stosować procedury aukcji o jednej lub różnych stopach procentowych. W przypadku aukcji o jednej stopie (aukcja holenderska), stopa procentowa/cena/punkt swapowy dla przydzielonych kwot dla wszystkich przyjętych ofert jest równa krańcowej stopie procentowej/cenie/punktowi swapowemu (tzn. takiej wartości, przy której cały przydział zostaje wyczerpany). W przypadku aukcji o różnych stopach (aukcja amerykańska), stopa procentowa/cena/punkt swapowy dla przydzielonych kwot jest równy stopie procentowej/cenie/punktowi swapowemu oferowanym w poszczególnych ofertach.

5.1.6 OGŁASZANIE WYNIKÓW PRZETARGU

Wyniki przetargów standardowych i szybkich są ogłaszane publicznie za pośrednictwem informacyjnych serwisów agencyjnych. Ponadto kontrahentów, którzy nie mają dostępu do serwisów agencyjnych, krajowe banki centralne mogą poinformować o wynikach przydziału w sposób bezpośredni. Publiczne ogłoszenie wyników przetargów zazwyczaj zawiera następujące informacje:

- numer referencyjny operacji przetargowej,
- data przeprowadzenia operacji przetargowej,
- rodzaj operacji,
- termin zapadalności operacji,
- całkowita wielkość ofert złożonych przez kontrahentów Eurosystemu,
- liczba oferentów,
- waluty będące przedmiotem przetargu (w przypadku swapów walutowych),
- całkowita wielkość przydziału,
- procent przydziału (w przypadku przetargu kwotowego),

- kurs kasowy (w przypadku swapów walutowych),
- krańcowa stopa procentowa/cena/punkt swapowy i procent przydziału przy krańcowej stopie procentowej/cenie/punkcie swapowym (w przypadku przetargu procentowego),
- minimalna oferowana stopa procentowa, maksymalna oferowana stopa procentowa i średnia ważona stopa przydziału (w przypadku aukcji o różnych stopach),
- data rozpoczęcia i termin zapadalności operacji (jeżeli dotyczy) lub termin wyceny i termin zapadalności instrumentu (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych),
- minimalna indywidualnie przydzielona kwota (jeżeli dotyczy),
- minimalny współczynnik przydziału (jeżeli dotyczy),
- nominał certyfikatów (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych),
- kod ISIN (w przypadku emisji certyfikatów dłużnych).

Krajowe banki centralne bezpośrednio potwierdzają indywidualny wynik przydziału kontrahentom, których oferty zostały zaakceptowane.

5.2 PROCEDURY DLA OPERACJI BILATERALNYCH

CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Krajowe banki centralne mogą przeprowadzać operacje w drodze procedur bilateralnych¹⁰. Procedury te można wykorzystać w operacjach dostrajających otwartego rynku i bezwarunkowych operacjach strukturalnych.

¹⁰ Rada Prezesów EBC może zdecydować, czy w wyjątkowych okolicznościach EBC może sam przeprowadzać bilateralne operacje dostrajające.

Ramka 6

ROZSTRZYGANIE PRZETARGÓW PROCENTOWYCH DOTYCZĄCYCH SWAPÓW WALUTOWYCH

Procent przydziału przy końcowym punkcie swapowym wynosi:

$$all\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Przydział dla i -tego kontrahenta przy końcowym punkcie swapowym wynosi:

$$all(\Delta_m)_i = all\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Całkowita wielkość przydziału dla i -tego kontrahenta wynosi:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + all(\Delta_m)_i$$

gdzie:

A = całkowita przydzielona kwota

Δ_s = kwotowanie s -tego punktu swapowego przez kontrahentów

n = łączna liczba kontrahentów

$a(\Delta_s)_i$ = wielkość oferty przy kwotowaniu s -tego punktu swapowego (Δ_s) i -tego kontrahenta

$a(\Delta_s)$ = całkowita wielkość oferty przy kwotowaniu s -tego punktu swapowego (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = końcowy punkt swapowy:

$\Delta_m \S \Delta_s \S \Delta_1$ dla zasilających w płynność swapów walutowych

$\Delta_1 \S \Delta_s \S \Delta_m$ dla absorbujących płynność swapów walutowych

Δ_{m-1} = kwotowanie punktu swapowego przed końcowym punktem swapowym (ostatnie kwotowanie punktu swapowego, przy którym oferty są przyjęte w całości),

$\Delta_m \cdot \Delta_{m-1}$ dla zasilających w płynność swapów walutowych

$\Delta_{m-1} \cdot \Delta_m$ dla absorbujących płynność swapów walutowych

$all\%(\Delta_m)$ = procent przydziału przy końcowym punkcie swapowym

$all(\Delta_s)_i$ = przydział dla i -tego kontrahenta przy kwotowaniu s -tego punktu swapowego

all_i = całkowita wielkość przydzielona i -temu kontrahentowi

Definiuje się je w szerokim znaczeniu jako wszelkie procedury przeprowadzania transakcji przez Eurosystem z jednym lub kilkoma kontrahentami bez przetargu. Pod tym względem można wyróżnić dwa różne rodzaje procedur bilateralnych: operacje, w których Eurosystem bezpośrednio kontaktuje się z kontrahentami

i operacje wykonywane poprzez giełdy papierów wartościowych i podmioty rynkowe.

BEZPOŚREDNI KONTAKT Z KONTRAHENTAMI

W ramach tej procedury krajowe banki centralne bezpośrednio kontaktują się z jednym lub kilkoma kontrahentami, których wybiera się

zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2. Zgodnie ze szczegółowymi instrukcjami wydanymi przez EBC krajowe banki centralne decydują, czy przeprowadzać transakcję z kontrahentami. Transakcje rozliczane są przez krajowe banki centralne.

Jeżeli Rada Prezesów EBC zadecyduje, że w wyjątkowych okolicznościach operacje bilateralne mogą być również wykonywane przez EBC (lub przez jeden lub kilka krajowych banków centralnych działających w imieniu EBC), procedury zostaną odpowiednio dostosowane do takich operacji. W takim przypadku EBC (lub krajowy bank centralny działający w jego imieniu) bezpośrednio skontaktuje się z jednym lub kilkoma kontrahentami w strefie euro, wybranymi zgodnie z kryteriami określonymi w punkcie 2.2. EBC (lub krajowy bank centralny działający w jego imieniu) decyduje, czy przeprowadzać transakcję z tymi kontrahentami. Transakcje będą jednak rozliczane w sposób zdecentralizowany przez krajowe banki centralne.

Operacje bilateralne w drodze bezpośrednich kontaktów z kontrahentami można stosować w transakcjach odwracalnych, transakcjach bezwarunkowych, swapach walutowych i przyjmowaniu depozytów terminowych.

OPERACJE PRZEPROWADZANE POPRZEC GIEŁDY I PODMIOTY RYNKOWE

Krajowe banki centralne mogą realizować transakcje bezwarunkowe poprzez giełdy papierów wartościowych i podmioty rynkowe. Dla tych operacji grupa kontrahentów nie jest z góry ograniczona i procedury są dostosowywane do konwencji rynkowych dotyczących instrumentów dłużnych będących przedmiotem transakcji. Rada Prezesów EBC decyduje, czy w wyjątkowych okolicznościach sam EBC (bądź jeden lub kilka krajowych banków centralnych działających w jego imieniu) może przeprowadzać bezwarunkowe

operacje dostrajające poprzez giełdy i podmioty rynkowe.

OGŁASZANIE OPERACJI BILATERALNYCH

Operacji bilateralnych zazwyczaj nie ogłasza się publicznie z wyprzedzeniem. Ponadto EBC może zdecydować, że wyniki operacji bilateralnych nie będą publicznie ogłoszone.

DNI OPERACYJNE

EBC może zdecydować o przeprowadzeniu bilateralnych operacji dostrajających dowolnego dnia roboczego Eurosystemu. W takich operacjach uczestniczą wyłącznie krajowe banki centralne państw członkowskich, dla których data transakcji, data rozliczenia i data płatności przypadają w dni robocze.

Bezwarunkowe operacje bilateralne dla celów strukturalnych zazwyczaj przeprowadza się i rozlicza tylko w dniach będących dniami roboczymi KBC we wszystkich państwach członkowskich.

5.3 PROCEDURY ROZLICZEŃ

5.3.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Transakcje pieniężne związane z wykorzystaniem operacji banku centralnego na koniec dnia w Eurosystemie lub z udziałem w operacjach otwartego rynku są rozliczane na rachunkach kontrahentów w krajowych bankach centralnych (lub na rachunkach banków rozliczeniowych uczestniczących w systemie TARGET). Transakcje pieniężne są rozliczane wyłącznie po ostatecznym przekazaniu aktywów będących zabezpieczeniem operacji (lub jednocześnie z przekazaniem). Oznacza to, że aktywa zabezpieczające muszą być albo uprzednio zdeponowane na rachunku powierniczym w krajowych bankach centralnych lub rozliczane w ciągu dnia wg zasady dostawa za płatność (DVP) z danymi krajowymi bankami centralnymi. Transfer aktywów zabezpieczających dokonywany

Tabela 3 Normalne terminy rozliczenia operacji otwartego rynku Eurosystemu¹⁾

Instrument polityki pieniężnej	Termin rozliczenia transakcji dla operacji opartych na przetargach standardowych	Termin rozliczenia transakcji dla operacji opartych na przetargach szybkich lub procedurach bilateralnych
Transakcje odwrotne	T+1 ²⁾	T
Transakcje bezwarunkowe	–	Zgodnie z konwencją rynkową dla aktywów zabezpieczających
Emisja certyfikatów dłużnych	T+1	–
Swapy walutowe	–	T, T+1 lub T+2
Przyjmowanie depozytów terminowych	–	T

1) T oznacza datę transakcji. Termin rozliczenia transakcji odnosi się do dni roboczych Eurosystemu.

2) Jeżeli normalny termin rozliczenia transakcji dla podstawowych lub dłuższych operacji refinansujących przypada w dniu wolnym od pracy, EBC może podjąć decyzję o zastosowaniu innego terminu rozliczenia transakcji, z opcją rozliczenia w tym samym dniu. Terminy rozliczenia transakcji dla podstawowych lub dłuższych operacji refinansujących są z góry określone w kalendarzu operacji przetargowych Eurosystemu (patrz punkt 5.1.2).

jest za pośrednictwem rachunków rozliczeniowych papierów wartościowych kontrahentów w systemach SSS spełniających minimalne standardy EBC¹¹. Kontrahenci, którzy nie mają rachunku powierniczego w krajowym banku centralnym lub rachunku rozliczeniowego papierów wartościowych w systemie SSS spełniającym minimalne standardy EBC, mogą rozliczać transakcje z wykorzystaniem aktywów zabezpieczających poprzez rachunek rozliczeniowy papierów wartościowych lub rachunek powierniczy instytucji kredytowej będącej ich korespondentem.

Dalsze postanowienia dotyczące procedur rozliczeniowych są określone w ustaleniach umownych stosowanych przez krajowe banki centralne (lub EBC) dla konkretnych instrumentów polityki pieniężnej. Procedury rozliczeń mogą nieco różnić się dla poszczególnych krajowych banków centralnych z powodu różnic w prawie krajowym i praktyce operacyjnej.

5.3.2 ROZLICZANIE OPERACJI OTWARTEGO RYNKU

Operacje otwartego rynku oparte na przetargach standardowych (tzn. podstawowe operacje refinansujące, dłuższe operacje refinansujące i operacje strukturalne) rozlicza się zazwyczaj pierwszego dnia następującego po dacie transakcji, w którym czynne są wszystkie odpowiednie krajowe systemy RTGS i SSS.

Z zasady Eurosystem dąży do rozliczenia transakcji związanych z operacjami otwartego rynku w tym samym czasie we wszystkich państwach członkowskich ze wszystkimi kontrahentami, którzy dostarczyli wystarczające aktywa zabezpieczające. Jednakże z powodu ograniczeń operacyjnych i właściwości technicznych SSS, czas rozliczenia operacji otwartego rynku w ciągu danego dnia może być różny w różnych krajach strefy euro. Czas rozliczenia podstawowych i dłuższych operacji refinansujących zazwyczaj zbiega się z czasem płatności w ramach poprzedniej operacji o analogicznym terminie zapadalności.

Eurosystem dąży do rozliczania operacji otwartego rynku opartych na przetargach szybkich i procedurach bilateralnych w trakcie dnia transakcji. Jednakże z powodów operacyjnych Eurosystem może okazjonalnie stosować inne terminy rozliczenia tych operacji, w szczególności transakcji bezwarunkowych (dostrajających i strukturalnych) i swapów walutowych (patrz tabela 3).

5.3.3 PROCEDURY NA KONIEC DNIA

Procedury na koniec dnia są określone w dokumentacji dotyczącej krajowych systemów RTGS i systemu TARGET. Co do zasady termin

¹¹ Opis standardów wykorzystania kwalifikowanych systemów SSS w strefie euro i uaktualniony wykaz kwalifikowanych powiązań między tymi systemami można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int).

zamknięcia systemu TARGET to godz. 18.00 czasu EBC (środkowoeuropejskiego). Po tej godzinie nie są przyjmowane żadne dalsze zlecenia do realizacji w krajowych systemach RTGS, chociaż pozostałe zlecenia płatnicze, które zostały przyjęte przed zamknięciem, są realizowane. Zlecenia kontrahentów dotyczące dostępu do operacji banku centralnego na koniec dnia muszą zostać złożone w odpowiednim krajowym banku centralnym najpóźniej 30 minut po faktycznym zamknięciu systemu TARGET¹².

Wszelkie ujemne salda na rachunkach rozliczeniowych (w krajowych systemach RTGS) kwalifikowanych kontrahentów pozostałe po sfinalizowaniu procedur kontrolnych na koniec dnia automatycznie uważa się za zlecenie udzielenia kredytu banku centralnego na koniec dnia (patrz punkt 4.1).

¹² Ostateczny termin składania zleceń na dostęp do operacji banku centralnego na koniec dnia jest odroczone o dodatkowe 30 minut w ostatnim dniu okresu utrzymywania rezerwy będącym dniem roboczym Eurosystemu.

ROZDZIAŁ 6

AKTYWA KWALIFIKOWANE

6.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Art. 18 ust. 1 Statutu ESBC zezwala EBC i krajowym bankom centralnym na prowadzenie transakcji na rynkach finansowych w drodze transakcji bezwarunkowych (*outright*) kupna i sprzedaży aktywów zabezpieczających lub na podstawie umów z przyrzeczeniem odkupu oraz wymaga, aby wszystkie operacje kredytowe Eurosystemu posiadały odpowiednie zabezpieczenie. Co za tym idzie, wszystkie zasilające w płynność operacje Eurosystemu opierają się na aktywach zabezpieczających dostarczonych przez kontrahentów w formie przeniesienia własności aktywów (w przypadku transakcji bezwarunkowych lub umów z przyrzeczeniem odkupu) lub w formie zastawu udzielonego na danych aktywach (w przypadku zabezpieczonych kredytów)¹.

W celu zabezpieczenia Eurosystemu przed ponoszeniem strat w operacjach polityki pieniężnej, zapewnienia równości traktowania kontrahentów oraz zwiększenia efektywności operacyjnej i przejrzystości, aktywa zabezpieczające muszą spełnić pewne kryteria w celu zakwalifikowania się do wykorzystania w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu. Eurosystem opracował jednolity system zabezpieczeń dla wszystkich prowadzonych operacji kredytowych. Jednolity system zabezpieczeń (zwany „wspólną listą”) zacznie obowiązywać 1 stycznia 2007 r. i zastąpi system dwóch list stosowany od momentu powstania Unii Gospodarczej i Walutowej, który będzie stopniowo wycofywany do 31 marca 2007 r.².

Wspólna lista obejmuje dwie odrębne kategorie aktywów – aktywa rynkowe i aktywa nierynkowe. Nie wprowadza się rozróżnienia między tymi dwiema kategoriami aktywów w odniesieniu do jakości aktywów i ich przydatności dla różnego rodzaju operacji polityki pieniężnej Eurosystemu, z tym wyjątkiem, że aktywa nierynkowe nie będą wykorzystywane przez Eurosystem w transakcjach bezwarunkowych. Aktywa kwalifikujące się do wykorzystania w operacjach polityki pieniężnej

Eurosystemu można również wykorzystać jako aktywa zabezpieczające kredyt śróddzienny.

Kryteria kwalifikujące dla obu kategorii aktywów są jednolite w całej strefie euro³. Przedstawiono je w punkcie 6.2. W celu zagwarantowania, że obie kategorie aktywów spełniają takie same standardy jakości kredytowej, opracowano ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (*Eurosystem credit assessment framework* – ECAF) oparte na różnych źródłach oceny wiarygodności kredytowej. Procedury i reguły składające się na obowiązujący wobec wszystkich kwalifikowanych zabezpieczeń wymóg „wysokiej wiarygodności kredytowej” opisano w punkcie 6.3. Środki kontroli ryzyka i zasady wyceny aktywów zabezpieczających przedstawiono w punktach 6.4 i 6.5. Kontrahenci Eurosystemu mogą wykorzystywać aktywa kwalifikowane w operacjach transgranicznych (patrz punkt 6.6).

- 1 Absorbujące płynność bezwarunkowe i odwracalne operacje otwartego rynku są również oparte na aktywach zabezpieczających. W przypadku aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w absorbujących płynność odwracalnych operacjach otwartego rynku kryteria kwalifikujące są identyczne z kryteriami stosowanymi do aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w analogicznych operacjach zasilających w płynność. Jednakże w operacjach absorbujących nie stosuje się redukcji w wycenie.
- 2 Aktywa z listy drugiej, które nie spełniają kryteriów kwalifikujących w jednolitym systemie zabezpieczeń, zachowają status aktywów kwalifikowanych do 31 marca 2007 r. Do tego samego terminu stosowana będzie odpowiednia redukcja w wycenie rynkowych aktywów z listy drugiej (patrz „Dokumentacja ogólna” z lutego 2005 r.). Rada Prezesów postanowiła również, że jednostki francuskich *fonds communs de créances* (FCC) znajdujące się na liście pierwszej zachowają status aktywów kwalifikowanych w okresie przejściowym, który zakończy się 31 grudnia 2008 r.
- 3 W przypadku szczególnej podgrupy aktywów rynkowych – należności z tytułu kredytów – obowiązuje okres przejściowy do 31 grudnia 2011 r. W okresie przejściowym niektóre kryteria kwalifikujące i operacyjne dotyczące tych aktywów mogą być różne w różnych krajach strefy euro (patrz punkt 6.2.2).

6.2 ZASADY KWALIFIKACJI AKTYWÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH

EBC określa, prowadzi i publikuje wykaz kwalifikowanych aktywów rynkowych⁴. W przypadku aktywów nierynkowych EBC nie publikuje wykazu aktywów kwalifikowanych ani wykazu kwalifikowanych dłużników lub gwarantów.

6.2.1 KRYTERIA KWALIFIKUJĄCE DLA AKTYWÓW RYNKOWYCH

Certyfikaty dłużne emitowane przez EBC i wszelkie certyfikaty dłużne emitowane przez krajowe banki centralne Eurosystemu przed datą wprowadzenia euro w danym państwie członkowskim są aktywami kwalifikowanymi.

W odniesieniu do innych aktywów rynkowych stosuje się następujące kryteria kwalifikujące (patrz też tabela 4):

RODZAJ AKTYWÓW

Muszą to być *instrumenty dłużne* posiadające:

- (a) określony, bezwarunkowy nominal
- (b) kupon, który nie może doprowadzić do ujemnego przepływu środków pieniężnych. Ponadto kupon powinien należeć do jednego z następujących rodzajów: (i) kupon zerowy; (ii) kupon stałoodsetkowy, (iii) kupon zmienoodsetkowy powiązany z referencyjną stopą procentową. Kupon może być powiązany ze zmianą ratingu samego emitenta. Ponadto aktywami kwalifikowanymi są również obligacje indeksowane wskaźnikiem inflacji.

Właściwości te muszą być zachowane do wykupu obligacji. Instrumenty dłużne nie mogą również przyznawać prawa do odsetek lub kapitału, które jest podporządkowane prawom posiadaczy innych instrumentów dłużnych tego samego emitenta.

Wymogu a) nie stosuje się do *papierów wartościowych zabezpieczonych na należnościach*, za wyjątkiem obligacji emitowanych przez

instytucje kredytowe zgodnie z kryteriami określonymi w art. 22 ust. 4 dyrektywy UCITS⁵ („bankowe obligacje zabezpieczone”). Eurosystem ocenia, czy papiery wartościowe zabezpieczone na należnościach inne niż bankowe obligacje zabezpieczone stanowią aktywa kwalifikowane, biorąc pod uwagę następujące kryteria.

Aktywa wywołujące przepływ środków pieniężnych, stanowiące zabezpieczenie takich papierów wartościowych:

- (a) muszą być legalnie nabyte, zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego, od inicjatora lub pośrednika przez sekurytyzacyjny podmiot celowy w sposób uznawany przez Eurosystem za „prawdziwą sprzedaż”, skuteczną w stosunku do wszystkich osób trzecich, oraz być niedostępne dla inicjatora i jego wierzycieli, także w przypadku niewypłacalności inicjatora,
- (b) nie mogą składać się – w całości ani w części, faktycznie ani potencjalnie – z papierów dłużnych indeksowanych do zdarzeń kredytowych ani z podobnych wierzytelności wynikających z przeniesienia ryzyka kredytowego za pomocą kredytowych instrumentów pochodnych.

W ramach emisji strukturalnej transza lub subtransza nie może być podporządkowana innym transzom tej samej emisji. Daną transzę (lub subtranszę) uważa się za niepodporządkowaną

⁴ Wykaz jest publikowany i uaktualniany codziennie w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int). Aktywa rynkowe wyemitowane przez przedsiębiorstwa nie posiadające ratingu nadanego przez zewnętrzną instytucję oceny kredytowej (instytucja ECAI) dla danej emisji, emitenta lub gwaranta nie są uwzględnione w publicznym wykazie kwalifikowanych aktywów rynkowych. W przypadku takich instrumentów dłużnych ich kwalifikacja zależy od oceny jakości kredytowej dokonanej przez źródło oceny kredytowej wybrane przez danego kontrahenta zgodnie z zasadami ECAF dotyczącymi należności kredytowych, przedstawionymi w punkcie 6.3.3.

⁵ Dyrektywa Rady nr 85/611/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) (Dz. U. L 375 z 31 grudnia 1985, str.3), wraz z ostatnimi zmianami wprowadzonymi dyrektywą nr 2005/1/WE (Dz.U. L 79 z 24 marca 2005 r., str. 9).

w stosunku do innych transz (lub subtransz) tej samej emisji, czyli za transzę „uprzywilejowaną” (*senior tranche*), jeżeli – zgodnie z określoną w memorandum informacyjnym kolejnością spłaty znajdującą zastosowanie po doręczeniu oświadczenia o wymagalności – ta transza (lub subtransza) jest spłacana (co do kwoty nominalu i odsetek) z pierwszeństwem przed innymi transzami lub subtranszami lub jest ostatnia w kolejności ponoszenia strat związanych z aktywami zabezpieczającymi.

Eurosystem zastrzega sobie prawo zwrócenia się do jakiegokolwiek odpowiedniej osoby trzeciej (takiej jak emitent, inicjator albo organizator emisji) o udzielenie wszelkich wyjaśnień lub potwierdzenie okoliczności prawnych, jakie uważa za konieczne dla oceny, czy papiery wartościowe zabezpieczone na aktywach stanowią aktywa kwalifikowane.

STANDARDY JAKOŚCI KREDYTOWEJ

Instrument dłużny musi posiadać wysoką jakość kredytową określoną w zasadach ECAF dla aktywów rynkowych (patrz punkt 6.3.2).

MIEJSCE EMISJI

Instrumenty dłużne muszą być zdeponowane/zarejestrowane (wyemitowane) w EOG, w banku centralnym lub centralnym depozycie papierów wartościowych (CDPW), który spełnia minimalne normy ustanowione przez EBC⁶. W przypadku rynkowych instrumentów dłużnych wyemitowanych przez przedsiębiorstwo⁷, które nie posiada ratingu nadanego przez akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny kredytowej (instytucję ECAI), miejscem emisji musi być strefa euro.

PROCEDURY ROZLICZEŃ

Instrumenty dłużne muszą być przenaszalne w drodze zapisu księgowego. Muszą być utrzymywane i rozliczane w strefie euro poprzez rachunek w Eurosystemie lub w systemie SSS, spełniający normy ustanowione przez EBC, tak aby ich rejestracja i realizacja podlegały prawu kraju strefy euro.

Jeżeli CDPW, w którym aktywa są emitowane,

i system SSS, w którym aktywa się znajdują, nie są tożsame, wówczas obie instytucje muszą posiadać powiązanie zatwierdzone przez EBC⁸.

AKCEPTOWANE RYNKI

Instrument dłużny musi być dopuszczony do obrotu na rynku regulowanym (według definicji w dyrektywie 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych⁹) albo znajdować się w obrocie na niektórych rynkach nieregulowanych określonych przez EBC¹⁰. Ocena rynków nieregulowanych przez Eurosystem opiera się na trzech zasadach – bezpieczeństwa, przejrzystości i dostępności¹¹.

RODZAJ EMITENTA/GWARANTA

- 6 Od 1 stycznia 2007 r. międzynarodowe dłużne papiery wartościowe na globalnego okaziciela, aby spełniać kryteria kwalifikujące, będą musiały być wyemitowane w formie tzw. nowych globalnych skryptów dłużnych (*New Global Notes*) i zdeponowane u wspólnego powiernika (*Common Safekeeper*), czyli w międzynarodowym centralnym depozycie papierów wartościowych lub – jeśli ma zastosowanie – centralnym depozycie papierów wartościowych spełniającym minimalne standardy określone przez EBC. Międzynarodowe papiery wartościowe na globalnego okaziciela wyemitowane w formie klasycznych globalnych skryptów dłużnych (*Classical Global Notes*) przed 1 stycznia 2007 r. i zamienne papiery wartościowe wyemitowane pod tym samym kodem ISIN w tym samym terminie lub później zachowują status aktywów kwalifikowanych do swojego terminu zapadalności.
- 7 Przedsiębiorstwa są zdefiniowane w Europejskim Systemie Rachunków Narodowych i Regionalnych z 1995 r. (ESA 95).
- 8 Opis standardów wykorzystania kwalifikowanych systemów SSS w strefie euro i uaktualniony wykaz kwalifikowanych powiązań między tymi systemami można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int).
- 9 Dz.U. L 145 z 30 kwietnia 2004 r., str. 1.
- 10 Wykaz akceptowanych rynków nieregulowanych jest publikowany w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int) i aktualizowany nie rzadziej niż raz do roku.
- 11 Terminy „bezpieczeństwo”, „przejrzystość” i „dostępność” są definiowane przez Eurosystem wyłącznie z punktu widzenia funkcji zarządzania zabezpieczeniami Eurosystemu. Proces selekcji nie ma na celu dokonania oceny obiektywnej jakości poszczególnych rynków. Powyższe zasady należy rozumieć następująco: przez „bezpieczeństwo” rozumie się pewność transakcji, zwłaszcza pewność co do ważności i wykonalności transakcji. „Przejrzystość” oznacza brak utrudnień w dostępie do informacji w sprawie regulaminu i zasad operacyjnych danego rynku, właściwości finansowych aktywów, mechanizmu określania ceny oraz cen i ilości aktywów (kwotowań, stóp procentowych, wolumenu obrotów, wartości w obiegu itp.). „Dostępność” odnosi się do możliwości uczestniczenia w danym rynku przez Eurosystem i dostępu do niego; rynek jest dostępny dla celów zarządzania zabezpieczeniami, jeśli jego regulamin i zasady operacyjne umożliwiają Eurosystemowi uzyskanie informacji i prowadzenie transakcji zawsze, kiedy zajdzie taka potrzeba.

Instrument dłużny może być wyemitowany lub gwarantowany przez bank centralny, instytucję sektora publicznego, podmiot sektora prywatnego, organizację międzynarodową lub ponadnarodową. Instrumenty dłużne inne niż bankowe obligacje zabezpieczone i wyemitowane przez instytucję kredytową są aktywami kwalifikowanymi jedynie wtedy, gdy są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym zgodnym z powyższą definicją.

MIEJSCE USTANOWIENIA EMITENTA/GWARANTA

Emitent musi być ustanowiony w krajach EOG lub w nienależącym do EOG kraju grupy G-10¹². W tym ostatnim przypadku instrumenty dłużne mogą zostać uznane za kwalifikowane wyłącznie wtedy, gdy Eurosystem upewni się, że jego prawa będą odpowiednio zabezpieczone w prawodawstwie danego kraju z grupy G-10 nienależącego do EOG. W tym celu, przed uznaniem aktywów za kwalifikowane, wymagana jest ekspertyza prawna w formie i o treści zatwierdzonej przez Eurosystem. W przypadku papierów wartościowych zabezpieczonych na należnościach emitent musi być ustanowiony w EOG.

Gwarant musi być ustanowiony w EOG.

Institucje międzynarodowe i ponadnarodowe są kwalifikowanymi emitentami/gwarantami niezależnie od miejsca swojego ustanowienia. W przypadku rynkowych instrumentów dłużnych wyemitowanych przez przedsiębiorstwo, które nie posiada ratingu nadanego przez akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny kredytowej (ECAI), miejscem emisji musi być strefa euro.

WALUTA NOMINAŁU

Instrument dłużny musi być denominowany w euro¹³.

6.2.2 KRYTERIA KWALIFIKUJĄCE DLA AKTYWÓW NIERYNKOWYCH

W ramach jednolitego systemu aktywów kwalifikowanych występują dwa rodzaje aktywów nierynkowych, które mogą stanowić zabezpieczenia: należności kredytowe

i nierynkowe instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi (RMBD)¹⁴.

NALEŻNOŚCI KREDYTOWE

Należności kredytowe¹⁵ muszą spełniać następujące kryteria kwalifikujące (patrz też tabela 4):

- *Rodzaj aktywów.* Muszą to być należności kredytowe stanowiące zobowiązanie dłużnika wobec kontrahenta Eurosystemu. Należności kredytowe obejmują również kredyty bankowe, w których odsetki naliczane są metodą malejącego kapitału (tzn. w których kwota kapitału i odsetek jest spłacana zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem). Nie są aktywami kwalifikowanymi niewykorzystanie linie kredytowe (np. niewykorzystana część kredytu odnawialnego), kredyty w rachunku bieżącym i akredytywy (które zezwalają na wykorzystanie kredytu, ale same w sobie nie są należnościami kredytowymi). Aktywami kwalifikowanymi są natomiast kredyty konsorcjalne w części udzielonej przez danego członka konsorcjum. Należności kredytowe nie mogą przyznawać prawa do odsetek lub kapitału, które jest podporządkowane prawom posiadaczy innych należności kredytowych lub instrumentów dłużnych tego samego emitenta.

12 Kraje grupy G-10, które nie wchodzi w skład EOG to obecnie Stany Zjednoczone, Kanada, Japonia i Szwajcaria.

13 Wyrażony w euro albo w krajowych denominacjach euro.

14 Od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2011 r. w odniesieniu do należności kredytowych obowiązywać będzie system przejściowy, pozwalający każdemu z krajowych banków centralnych na określenie minimalnej wielkości kredytów kwalifikujących się do wykorzystania jako zabezpieczenia (poza przypadkami wykorzystania transgranicznego) oraz ewentualnych opłat transakcyjnych. Od 1 stycznia 2012 obowiązywać będzie system zunifikowany.

15 Termin „należności kredytowe” oznacza kredyty bankowe. Za ekwiwalenty należności kredytowych uznaje się również *Schuldscheindarlehen* oraz holenderskie rejestrowane należności sektora prywatnego od budżetu państwa objęte gwarancją rządową (np. należności kas mieszkaniowych).

Należność kredytowa musi posiadać:
a) określony, bezwarunkowy nominal, b) oprocentowanie, które nie może doprowadzić do ujemnego przepływu środków pieniężnych.

Ponadto oprocentowanie powinno należeć do jednego z następujących rodzajów: (i) zerowe, (ii) stałe, (iii) zmienne, powiązane z inną referencyjną stopą procentową. Właściwości te muszą być zachowane do terminu wygaśnięcia zobowiązania.

- *Rodzaj dłużnika/gwaranta.* Do kwalifikowanych dłużników lub gwarantów należą przedsiębiorstwa¹⁶, podmioty sektora publicznego oraz instytucje międzynarodowe i ponadnarodowe. Każdy dłużnik jest indywidualnie i odrębnie odpowiedzialny za pełną spłatę przedmiotowej należności kredytowej (wykluczeni są współdłużnicy łącznie odpowiedzialni za pojedynczą należność kredytową).
- *Miejsce ustanowienia dłużnika/gwaranta.* Dłużnik/gwarant musi być ustanowiony w strefie euro. Wymóg ten nie dotyczy instytucji międzynarodowych i ponadnarodowych.
- *Jakość kredytowa.* Jakość należności kredytowej ocenia się poprzez wiarygodność kredytową dłużnika/gwaranta. Należność kredytowa musi posiadać wysoką jakość kredytową określoną w zasadach ECAF dla aktywów nierynkowych (patrz punkt 6.3.3).
- *Minimalna wielkość.* W momencie przekazania na zabezpieczenie przez kontrahenta należność kredytowa musi spełniać wymóg minimalnego progu wielkości. W okresie przejściowym (od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2011 r.) każdy z krajowych banków centralnych może samodzielnie określić minimalną wielkość dla krajowych należności kredytowych. Dla celów transgranicznych w okresie przejściowym obowiązuje wspólny minimalny próg 500 000 EUR¹⁷. Od 1 stycznia 2012 r. dla wszystkich należności

kredytowych w całej strefie euro będzie obowiązywać wspólny próg minimalny 500 000 EUR.

- *Procedury obsługi.* Należność kredytowa musi być obsługiwana zgodnie z procedurami Eurosystemu określonymi w odnośnej dokumentacji krajowej.
- *Właściwość prawna.* Prawem właściwym zarówno dla umowy będącej podstawą należności kredytowej, jak i umowy pomiędzy kontrahentem i krajowym bankiem centralnym w sprawie przekazania należności kredytowej na zabezpieczenie musi być prawo państwa członkowskiego należącego do strefy euro. Ponadto łączna liczba systemów prawnych właściwych dla (i) kontrahenta, (ii) wierzyciela, (iii) dłużnika, (iv) gwaranta (jeśli dotyczy), (v) umowy będącej podstawą należności kredytowej, (vi) umowy w sprawie przekazania na zabezpieczenie, nie może przekroczyć dwóch.
- *Waluta nominalu.* Należność kredytowa musi być denominowana w euro¹⁸.

NIERYNKOWE INSTRUMENTY DŁUŻNE ZABEZPIECZONE DETALICZNYMI KREDYTAMI HIPOTECZNYMI

Do instrumentów takich mają zastosowanie następujące kryteria kwalifikujące (patrz też tabela 4):

- *Rodzaj aktywów.* Musi to być instrument dłużny (weksel własny lub trasowany) zabezpieczony pulą hipotecznych kredytów mieszkaniowych, zbliżony do aktywów sekurytyzowanych. Musi być możliwa substytucja aktywów w puli oraz musi istnieć mechanizm gwarantujący Eurosystemowi pierwszeństwo w stosunku do wierzycieli

¹⁶ Według definicji w ESA 95.

¹⁷ Banque centrale du Luxembourg (BcL) zacznie stosować wspólny minimalny próg dla celów transgranicznego wykorzystania aktywów najpóźniej od 1 stycznia 2008 r. Do tego terminu BcL będzie stosować minimalny próg w wysokości 1 000 000 EUR.

¹⁸ Patrz przypis 3 w tym rozdziale.

innych niż wyłączeni ze względu na dobro publiczne¹⁹.

Instrument taki musi posiadać: a) określony, bezwarunkowy nominal, b) oprocentowanie, które nie może doprowadzić do ujemnego przepływu środków pieniężnych.

- *Jakość kredytowa.* Instrument dłużny zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi musi spełniać wymóg wysokiej jakości kredytowej, ocenianej według zasad ECAF poświęconych tej kategorii instrumentów wymienionych w punkcie 6.3.3.
- *Rodzaj emitenta.* Dopuszczalnymi emitentami są instytucje kredytowe będące kwalifikowanymi kontrahentami.
- *Miejsce ustanowienia emitenta.* Emitent musi być ustanowiony w strefie euro.
- *Procedury obsługi.* Dłużny instrument zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi musi być obsługiwany zgodnie z procedurami Eurosystemu określonymi w odnośnej dokumentacji krajowej.
- *Waluta nominalu.* Dłużny instrument zabezpieczony detalicznymi kredytami hipotecznymi musi być denominowany w euro²⁰.

6.2.3 DODATKOWE WYMogi DOTYCZĄCE WYKORZYSTANIA AKTYWÓW KWALIFIKOWANYCH

DODATKOWE WYMogi PRAWNE DOTYCZĄCE NALEŻNOŚCI KREDYTOWYCH

W celu zagwarantowania, że na należności kredytowej zostanie ustanowione ważne zabezpieczenie oraz że może ono być szybko zrealizowane w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, należy spełnić dodatkowe wymogi prawne. Wymogi te dotyczą:

- weryfikacji istnienia należności kredytowej,

- powiadomienia dłużnika o przekazaniu danej należności na zabezpieczenie lub rejestracji tego faktu,
- braku ograniczeń związanych z poufnością i tajemnicą bankową,
- braku ograniczeń dotyczących przekazania danej należności na zabezpieczenie,
- braku ograniczeń dotyczących realizacji zabezpieczenia ustanowionego na danej należności.

Szczegółowy opis tych wymogów prawnych zawarty jest w załączniku 7. Dalsze szczegóły dotyczące konkretnych aspektów krajowych systemów prawnych znajdują się w stosownej dokumentacji krajowej.

ZASADY WYKORZYSTANIA AKTYWÓW KWALIFIKOWANYCH

Aktywa rynkowe można wykorzystywać do wszystkich operacji polityki pieniężnej opartych na aktywach zabezpieczających, tzn. odwracalnych i bezwarunkowych operacji otwartego rynku oraz kredytu banku centralnego na koniec dnia. Aktywa nierynkowe można wykorzystywać jako zabezpieczenia w odwracalnych operacjach otwartego rynku oraz jako zabezpieczenie kredytu w banku centralnym na koniec dnia. Aktywa takie nie są wykorzystywane w transakcjach bezwarunkowych Eurosystemu. Wszystkie aktywa rynkowe i nierynkowe można również wykorzystać jako zabezpieczenie kredytu śróddziennego.

Niezależnie od tego, czy dane aktywa rynkowe lub nierynkowe spełniają wszystkie kryteria kwalifikujące, kontrahent nie może przedstawić jako zabezpieczenia aktywów wyemitowanych lub gwarantowanych przez siebie samego ani

¹⁹ Obecnie jedynym instrumentem należącym do tej kategorii aktywów są irlandzkie weksle własne zabezpieczone hipoteką.

²⁰ Patrz przypis 3 w tym rozdziale.

przez żaden podmiot, z którym jest blisko powiązany²¹.

„Bliskie powiązania” oznaczają sytuację, w której kontrahent jest związany z emitentem/dłużnikiem/gwarantem aktywów kwalifikowanych przez fakt, że:

- (i) kontrahent posiada 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta, bądź dowolna liczba przedsiębiorstw, w których kontrahent ma większościowy udział kapitałowy posiada wspólnie 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta, bądź też kontrahent oraz dowolna liczba przedsiębiorstw, w których ma on większościowy udział kapitałowy, posiadają wspólnie 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta; lub
- (ii) emitent/dłużnik/gwarant posiada 20% lub więcej kapitału kontrahenta lub dowolna liczba przedsiębiorstw, w których emitent/dłużnik/gwarant ma większościowy udział kapitałowy posiada wspólnie 20% lub więcej kapitału kontrahenta, bądź też emitent/dłużnik/gwarant oraz dowolna liczba przedsiębiorstw, w których ma on większościowy udział kapitałowy, posiadają wspólnie 20% lub więcej kapitału kontrahenta; lub
- (iii) osoba trzecia ma większościowy udział w kapitale kontrahenta i jednocześnie ma większościowy udział w kapitale emitenta/dłużnika/gwaranta, bezpośrednio lub pośrednio poprzez jedno lub kilka przedsiębiorstw, w których ta osoba trzecia ma większościowy udział kapitałowy.

Powyższych przepisów nie stosuje się do: (a) bliskich powiązań pomiędzy kontrahentem i organami administracji publicznej krajów EOG (w tym do sytuacji, w której organ administracji publicznej jest gwarantem dla emitenta/dłużnika/gwaranta); (b) bankowych obligacji zabezpieczonych wyemitowanych zgodnie z kryteriami określonymi w art. 22 ust. 4 dyrektywy UCITS; (c) przypadków, w których

instrumenty dłużne są chronione szczególnymi prawnymi środkami zabezpieczającymi porównywalnymi z wymienionymi w punkcie (b).

Ponadto krajowe banki centralne mogą podjąć decyzję o nieakceptowaniu jako zabezpieczenia następujących aktywów rynkowych i nierynkowych, mimo spełniania przez nie kryteriów kwalifikujących:

- instrumentów dłużnych przypadających do wykupu przed terminem zapadalności operacji polityki pieniężnej, w której wykorzystane są jako aktywa zabezpieczające²²,
- instrumentów dłużnych o strumieniu dochodu (np. płatność z tytułu kuponu) przypadającym w okresie przed terminem zapadalności operacji polityki pieniężnej, w której wykorzystane są jako aktywa zabezpieczające.

Wszystkie kwalifikowane aktywa rynkowe i nierynkowe muszą nadawać się do wykorzystania w operacjach transgranicznych w całej strefie euro. Oznacza to, że każdy kontrahent Eurosystemu musi być w stanie wykorzystać aktywa kwalifikowane albo za pośrednictwem powiązań z krajowym systemem SSS (w przypadku aktywów rynkowych), albo poprzez inne dopuszczalne uzgodnienia, do zabezpieczenia kredytu z krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym kontrahent ten jest ustanowiony (patrz punkt 6.6).

²¹ W przypadku wykorzystania przez kontrahenta aktywów, których ze względu na tożsamość z emitentem/dłużnikiem/gwarantem lub istnienie bliskich powiązań nie może wykorzystać lub nadal wykorzystywać na zabezpieczenie niespłaconego kredytu, jest on zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia o tym odpowiedniego krajowego banku centralnego. Aktywa w następnym terminie wyceny są wyceniane w kwocie zero, co może spowodować wystosowanie wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego (patrz załącznik 6). Kontrahent musi wycofać te aktywa w najbliższym możliwym terminie.

²² Jeżeli krajowe banki centralne zezwolą na wykorzystanie instrumentów o terminie zapadalności krótszym niż termin zapadalności operacji polityki pieniężnej, dla których służą jako aktywa zabezpieczające, od kontrahentów żądać się będzie zastąpienia takich aktywów w terminie ich zapadalności lub z wyprzedzeniem.

Tabela 4 Aktywa kwalifikowane wykorzystywane w operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu

Kryteria kwalifikujące	Aktywa rynkowe ¹⁾	Aktywa nierynkowe ²⁾	
Rodzaj aktywów	Certyfikaty dłużne EBC Inne rynkowe instrumenty dłużne ³⁾	Należności kredytowe	Instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi (RMBD)
Standard jakości kredytowej	Aktywa muszą spełniać wysokie standardy jakości kredytowej oceniane zgodnie z ramowymi zasadami oceny kredytowej ECAF dla aktywów rynkowych ³⁾ .	Dłużnik/gwarant musi spełniać wysokie standardy jakości kredytowej. Jakość kredytowa jest oceniana zgodnie z ramowymi zasadami oceny kredytowej ECAF dla należności kredytowych.	Aktywa muszą spełniać wysokie standardy jakości kredytowej, oceniane zgodnie z ramowymi zasadami oceny kredytowej ECAF dla RMBD.
Miejsce emisji	EOG ³⁾	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Procedury rozliczenia/obsługi	Miejsce rozliczenia: strefa euro Instrumenty muszą być zdeponowane centralnie w postaci zapisu księgowego w bankach centralnych lub systemie SSS spełniającym minimalne standardy EBC	Procedury Eurosystemu	Procedury Eurosystemu
Rodzaj emitenta/dłużnika/gwaranta	Banki centralne Sektor publiczny Sektor prywatny Instytucje międzynarodowe i ponadnarodowe	Sektor publiczny Przedsiębiorstwa Instytucje międzynarodowe i ponadnarodowe	Instytucje kredytowe
Miejsce ustanowienia emitenta/dłużnika/gwaranta	Emitent ³⁾ : kraje EOG lub G-10 spoza EOG Gwarant ³⁾ : EOG	Strefa euro	Strefa euro
Akceptowane rynki	Rynki regulowane Rynki nieregulowane akceptowane przez EBC	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Waluta	Euro	Euro	Euro
Minimalna wielkość	Nie dotyczy	Minimalny próg wielkości w momencie składania należności kredytowej Od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2011 r.: – dla celów krajowych: wg decyzji KBC; – dla celów transgranicznych: wspólny próg 500 000 EUR ⁴⁾ Od 1 stycznia 2012 r.: wspólny próg minimalny 500 000 EUR w całej strefie euro.	Nie dotyczy
Właściwość prawna należności kredytowej	Nie dotyczy	Właściwość prawna dla umowy dotyczącej należności kredytowej i jej przekazania na zabezpieczenie: prawo państwa członkowskiego strefy euro. Łączna liczba różnych systemów prawnych mających zastosowanie do (i) kontrahenta, (ii) wierzyciela, (iii) dłużnika, (iv) gwaranta (jeśli dotyczy), (v) umowy należności kredytowej, (vi) umowy w sprawie przekazania na zabezpieczenie, nie może przekroczyć dwóch.	Nie dotyczy
Wykorzystanie transgraniczne	Tak	Tak	Tak

1) Dalsze szczegóły przedstawiono w punkcie 6.2.1.

2) Dalsze szczegóły przedstawiono w punkcie 6.2.2.

3) Jakość kredytowa nieposiadających ratingu rynkowych instrumentów dłużnych wyemitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorstwa jest określana na podstawie źródła oceny jakości kredytowej wybranego przez danego kontrahenta zgodnie z zasadami ECAF dotyczącymi należności kredytowych, przedstawionymi w punkcie 6.3.3. W przypadku takich rynkowych instrumentów dłużnych znolizowano następujące kryteria kwalifikujące dla aktywów rynkowych: miejsce ustanowienia emitenta/gwaranta: strefa euro; miejsce emisji: strefa euro.

4) Banque centrale du Luxembourg (BcL) będzie stosować wspólny minimalny próg dla celów transgranicznego wykorzystania aktywów najpóźniej od 1 stycznia 2008 r. Do tego terminu BcL będzie stosować minimalny próg w wysokości 1 000 000 EUR.

6.3 RAMOWE ZASADY OCENY KREDYTOWEJ W EUROSYSSTEMIE

6.3.1 ZAKRES I KOMPONENTY

Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAE) obejmują procedury, reguły i metody zapewniające spełnienie wymogu Eurosystemu, by jakość kredytowa wszystkich aktywów kwalifikowanych była wysoka.

Zgodnie z ramowymi zasadami przy ustalaniu, czy dane aktywa posiadają wysoką jakość kredytową, Eurosystem dokonuje rozróżnienia pomiędzy aktywami rynkowymi i nierynkowymi (patrz punkty 6.3.2 i 6.3.3) w celu uwzględnienia różnego charakteru prawnego tych aktywów i ze względów operacyjnych.

Przy ocenie jakości kredytowej aktywów kwalifikowanych Eurosystem uwzględni oceny kredytowe wystawione przez jeden z czterech rodzajów systemów oceny kredytowej. Są to: zewnętrzne instytucje oceny kredytowej (instytucje ECAI), wewnętrzne systemy oceny jakości kredytowej krajowych banków centralnych (systemy ICAS), systemy ratingów wewnętrznych kontrahentów (systemy IRB) oraz narzędzia ratingowe podmiotów zewnętrznych. Eurosystem bierze także pod uwagę kryteria instytucjonalne oraz cechy gwarantujące ochronę posiadaczowi instrumentu, np. gwarancje.

Przy ustalaniu dolnego progu, od którego jakość kredytową uznaje się za wysoką („minimalny wymóg jakości kredytowej”) Eurosystem przyjął jako wartość referencyjną ocenę kredytową na poziomie jednego A²³. Wg Eurosystemu przekłada się to na wartość prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania na poziomie 0,10% w skali roku, pod warunkiem dokonywania regularnych przeglądów. W zasadach ECAE zastosowano definicję zdarzenia niewykonania zobowiązania podaną w unijnych dyrektywach CRD²⁴. Dla każdej zewnętrznej instytucji oceny jakości kredytowej (instytucji ECAI) Eurosystem ogłasza minimalny rating wymagany dla spełnienia kryterium wysokiej jakości

kredytowej, natomiast nie ponosi odpowiedzialności za swoją ocenę danej instytucji ECAI, również pod warunkiem dokonywania regularnych przeglądów.

Eurosystem zastrzega sobie prawo do określenia, czy dana emisja, emitent, dłużnik lub gwarant spełnia wymóg wysokiej jakości kredytowej, na podstawie wszelkich informacji, jakie uzna za istotne. Na tej podstawie Eurosystem może odrzucić określone aktywa. W przypadku odrzucenia aktywów na podstawie informacji o charakterze ostrożnościowym sposób wykorzystania takich informacji (przekazanych czy to przez kontrahentów, czy przez organy nadzoru) będzie współmierny do potrzeb związanych z wykonywaniem przez Eurosystem jego zadań związanych z prowadzeniem polityki pieniężnej.

W celu zapewnienia spójności, dokładności i porównywalności czterech źródeł oceny kredytowej stosowanych w ECAE, Eurosystem opracował dla każdego z tych źródeł kryteria kwalifikujące (patrz punkt 6.3.4) i regularnie monitoruje trafność ocen w odniesieniu do minimalnego wymogu jakości kredytowej (patrz punkt 6.3.5).

6.3.2 POTWIERDZENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI KREDYTOWEJ AKTYWÓW RYNKOWYCH

Wysoką jakość kredytową aktywów rynkowych stwierdza się na podstawie następującego zestawu kryteriów:

- *Ocena przez instytucję ECAI*: Co najmniej jedna ocena jakości kredytowej nadana

23 „Jedno A” oznacza minimalny długoterminowy rating „A-” w klasyfikacji agencji Fitch lub Standard & Poor’s oraz „A3” w klasyfikacji agencji Moody’s.

24 Dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych, obejmujące dyrektywę nr 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja przededagowana, Dz.U. L 177 z dnia 30 czerwca 2006 r., str. 1) oraz dyrektywę nr 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (wersja przededagowana, Dz.U. L 177 z dnia 30 czerwca 2006 r., str. 201).

przez akceptowaną instytucję ECAI (patrz punkt 6.3.4) dla emisji (lub dla emitenta, w przypadku braku emisji) musi spełniać minimalny wymóg jakości kredytowej^{25, 26}. Dla każdej zaakceptowanej instytucji ECAI, EBC ogłasza minimalny wymóg jakości kredytowej, zgodnie z punktem 6.3.1²⁷.

- *Gwarancje:* W przypadku braku (akceptowalnej) oceny kredytowej emitenta nadanej przez instytucję ECAI, wysoką jakość kredytową można stwierdzić na podstawie gwarancji wystawionej przez gwaranta o dobrej sytuacji finansowej. Sytuację finansową gwaranta bada się na podstawie ocen jakości kredytowej nadanych przez instytucję ECAI, spełniających minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem. Gwarancja musi spełniać następujące warunki:
 - Gwarancja jest uznawana za możliwą do przyjęcia, jeśli gwarant bezwarunkowo i nieodwołalnie zagwarantował posiadaczom danego instrumentu finansowego zobowiązania emitenta dotyczące spłaty kwoty głównej, odsetek i wszelkich innych zobowiązań z tytułu tego instrumentu, aż do całkowitego ich wykonania.
 - Gwarancja musi być płatna na pierwsze wezwanie (niezależnie od zobowiązania dłużnego, którego dotyczy). Gwarancje udzielone przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków powinny być płatne na pierwsze wezwanie lub też w inny sposób zapewniać szybką i terminową płatność w przypadku niewykonania zobowiązania. Zobowiązania gwaranta z tytułu gwarancji muszą być klasyfikowane i oceniane przynajmniej na równi (*pari passu*) z pozostałymi niezabezpieczonymi zobowiązaniami gwaranta.
 - Gwarancja musi podlegać prawu państwa członkowskiego UE oraz być ważna,

wiążąca i wykonalna w stosunku do gwaranta.

- Aby instrument objęty gwarancją został zaliczony do aktywów kwalifikowanych, należy złożyć prawne potwierdzenie dotyczące ważności, mocy wiążącej i wykonalności gwarancji w formie i o treści zaakceptowanej przez Eurosystem. Jeśli gwarant jest ustanowiony w systemie prawnym innym niż właściwy dla gwarancji, potwierdzenie prawne musi też stwierdzać, że gwarancja jest ważna i wykonalna na mocy prawa właściwego ze względu na miejsce ustanowienia gwaranta. Potwierdzenie prawne powinno być złożone do wglądu w krajowym banku centralnym, który zgłasza dane aktywa objęte gwarancją do wpisania na listę aktywów kwalifikowanych²⁸. Potrzeba potwierdzenia prawnego nie dotyczy gwarancji udzielonych odnośnie instrumentów dłużnych z własnym ratingiem kredytowym lub też do gwarancji udzielonych przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków. Wymóg wykonalności podlega przepisom dotyczącym upadłości i niewypłacalności, ogólnym zasadom sprawiedliwości, jak też innym tego rodzaju prawom i zasadom dotyczącym gwaranta i mającym wpływ na prawa wierzyciela w stosunku do gwaranta.

W przypadku braku oceny jakości kredytowej emisji, emitenta lub gwaranta nadanej przez

25 W przypadku kilku potencjalnie sprzecznych ocen nadanych przez instytucje ECAI temu samemu emitentowi/dłużnikowi/gwarantowi przyjmuje się najlepszą dostępną ocenę.

26 Zabezpieczone obligacje bankowe uznaje się za spełniające wymóg wysokiej jakości kredytowej niezależnie od zasad wymienionych w kryteriach dotyczących oceny jakości kredytowej przez instytucje ECAI, o ile ściśle spełniają kryteria ustanowione w art. 22 ust. 4 dyrektywy UCITS.

27 Informacja ta jest publikowana w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int).

28 Krajowym bankiem centralnym zgłaszającym dane aktywa jest zazwyczaj bank centralny kraju, w którym dane aktywa są dopuszczone do obrotu lub znajdują się w obrocie na akceptowanym rynku. W sytuacji notowania wielokrotnego wszelkie pytania należy kierować do centrum informacji o aktywach kwalifikowanych EBC (Eligible-Assets.hotline@ecb.int).

Tabela 5 Pośrednia ocena jakości kredytowej emitentów, dłużników lub gwarantów ze strefy euro będących instytucjami samorządowymi szczebla regionalnego, lokalnego lub podmiotami sektora publicznego, którzy nie posiadają oceny nadanej przez instytucję ECAI

	Klasyfikacja emitentów, dłużników i gwarantów według dyrektyw CRD	Sposób nadania pośredniej oceny jakości kredytowej emitenta, dłużnika lub gwaranta w ramach ECAF
Klasa 1	Instytucje rządowe i samorządowe szczebla regionalnego i lokalnego oraz podmioty sektora publicznego, które według właściwych organów nadzoru można dla celów wymogów kapitałowych traktować na równi z instytucjami rządowymi szczebla centralnego	Przyznanie oceny jakości kredytowej nadanej przez instytucję ECAI rządowi centralnemu kraju, w którym jest ustanowiony emitent/dłużnik/gwarant.
Klasa 2	Instytucje rządowe i samorządowe szczebla regionalnego i lokalnego oraz podmioty sektora publicznego, które według właściwych organów nadzoru można dla celów wymogów kapitałowych traktować na równi z instytucjami kredytowymi	Przyznanie oceny jakości kredytowej o jeden stopień ¹⁾ niższej niż ocena nadana przez instytucję ECAI rządowi centralnemu kraju, w którym jest ustanowiony emitent/dłużnik/gwarant.
Klasa 3	Inne podmioty sektora publicznego	Traktowane jak emitenci lub dłużnicy z sektora prywatnego.

1) Informacja o stopniach jakości kredytowej jest publikowana w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int).

instytucję ECAI, wysoką jakość kredytową stwierdza się w sposób następujący:

- *Emitenci lub gwaranci z sektora publicznego strefy euro:* Jeśli aktywa rynkowe są wyemitowane lub gwarantowane przez instytucje rządowe szczebla regionalnego, organy samorządowe lub podmioty sektora publicznego umiejscowione w strefie euro, zgodnie z definicjami zawartymi w dyrektywach CRD, obowiązuje następująca procedura:

- Emitent lub gwarant jest przypisywany do jednej z trzech klas wymienionych w dyrektywach CRD²⁹ (patrz wyjaśnienia w tabeli 5).
- Pośrednia ocena jakości kredytowej emitentów lub gwarantów zaliczonych do kategorii 1 i 2 jest pochodną nadanej przez instytucję ECAI oceny kredytowej rządu szczebla centralnego kraju, w którym jest ustanowiony emitent lub gwarant. Pośrednia ocena jakości kredytowej musi spełniać minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem. Nie wyprowadza się pośredniej oceny jakości kredytowej dla emitentów/gwarantów zaliczonych do klasy 3.

- *Emitenci lub gwaranci z sektora*

przedsiębiorstw strefy euro: Jeśli na podstawie oceny dokonanej przez instytucję ECAI dla emisji, emitenta lub gwaranta nie można stwierdzić wysokiej jakości kredytowej aktywów rynkowych emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorstwa³⁰ umiejscowione w strefie euro, zastosowanie mają zasady ECAF dotyczące należności kredytowych, a kontrahenci mogą wykorzystać własne systemy IRB, wewnętrzne systemy oceny jakości kredytowej stosowane przez krajowe banki centralne, lub narzędzia ratingowe podmiotów zewnętrznych. Nieposiadające ratingu rynkowe instrumenty dłużne wyemitowane przez przedsiębiorstwa nie są uwzględnione w publicznym wykazie kwalifikowanych aktywów rynkowych.

6.3.3 POTWIERDZENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI KREDYTOWEJ AKTYWÓW NIERYNKOWYCH

NALEŻNOŚCI KREDYTOWE

W celu potwierdzenia wysokiej jakości kredytowej dla dłużników lub gwarantów

29 Wykaz jednostek należących do tych trzech klas wraz z kryteriami klasyfikacji emitentów, dłużników lub gwarantów ma zostać udostępniony – wraz z linkami do odpowiednich serwisów internetowych krajowych organów nadzoru – na stronach internetowych Europejskiego Komitetu Organów Nadzoru Bankowego (Committee of European Banking Supervisors – CEBS): http://www.c-eb.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm

30 Patrz przypis 7 w tym rozdziale.

należności kredytowych, kontrahenci muszą wybrać jedno główne źródło oceny jakości kredytowej spośród źródeł dostępnych i zaakceptowanych przez Eurosystem. Z takiego źródła kontrahent wybiera jeden system, za wyjątkiem instytucji ECAI, w przypadku których można stosować wszystkie akceptowane systemy.

Kontrahenci muszą trzymać się wybranego źródła przez okres co najmniej jednego roku, co ma zapobiec wyszukiwaniu dla każdego dłużnika osobno najlepszej oceny jakości kredytowej spośród wszystkich dostępnych źródeł i systemów, tak by zakwalifikowały się wszystkie aktywa. Kontrahenci, którzy zamierzają zmienić źródło oceny jakości kredytowej po wymaganym okresie jednego roku, muszą przedstawić właściwemu krajowemu bankowi centralnemu odpowiednio umotywowany wniosek.

Kontrahenci mogą uzyskać zgodę na korzystanie z więcej niż jednego systemu lub źródła po złożeniu odpowiednio umotywowanego wniosku. Główne źródło oceny jakości kredytowej powinno obejmować jak największą liczbę dłużników przedstawionych przez kontrahenta. Korzystanie z więcej niż jednego źródła lub systemu oceny jakości kredytowej powinno być zawsze umotywowane odpowiednią potrzebą biznesową. Z zasady taki przypadek może zachodzić, gdy podstawowe źródło lub system oceny jakości kredytowej nie obejmuje wystarczającej liczby dłużników.

Kontrahenci mają obowiązek niezwłocznego informowania krajowego banku centralnego o każdym znanym sobie zdarzeniu kredytowym (w tym opóźnieniu płatności przez przedstawionych dłużników), a w razie potrzeby winni wycofać lub zastąpić odnośne aktywa. Ponadto kontrahenci powinni stosować najbardziej aktualne oceny jakości kredytowej udostępniane przez wybrane przez nich źródło lub system oceny jakości kredytowej dłużników³¹ lub gwarantów przedstawionych aktywów.

Ocena kredytowa dłużników/gwarantów: Wysoką jakość kredytową dłużników lub gwarantów należności kredytowych stwierdza

się zgodnie z zasadą odmiennego traktowania dłużników/gwarantów z sektora publicznego i sektora przedsiębiorstw.

• *Emitenci lub gwaranci z sektora publicznego:* Stosuje się kolejno następujące zasady:

(i) Istnieje ocena kredytowa pochodząca z systemu lub źródła wybranego przez kontrahenta; na jej podstawie stwierdza się, czy dłużnik lub gwarant z sektora publicznego spełnia minimalny wymóg jakości kredytowej.

(ii) W przypadku braku oceny kredytowej wymienionej w punkcie (i), przyjmuje się ocenę przyznaną przez instytucję ECAI³².

(iii) W przypadku braku oceny kredytowej wymienionej w punktach (i) i (ii) obowiązuje procedura dla aktywów rynkowych:

– Dłużnik lub gwarant jest przypisywany do jednej z trzech klas wymienionych w dyrektywach CRD³³ (patrz wyjaśnienia w tabeli 5).

– Pośrednia ocena kredytowa dłużników lub gwarantów zaliczonych do klasy 1 lub 2 jest pochodną nadanej przez instytucję ECAI oceny kredytowej rządu szczebla centralnego kraju, w którym jest ustanowiony emitent lub gwarant. Pośrednia ocena jakości kredytowej musi spełniać minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem.

Jeśli ocena jakości kredytowej pochodząca z systemu lub źródła wybranego przez kontrahenta (lub z instytucji ECAI w przypadku

³¹ W przypadku aktywów rynkowych emitowanych przez przedsiębiorstwa i nieposiadających ratingu nadanego przez akceptowaną instytucję ECAI wymóg ten dotyczy oceny jakości kredytowej emitenta.

³² Patrz przypis 25 w tym rozdziale.

³³ Patrz przypis 29 w tym rozdziale.

(ii) dla dłużników lub gwarantów z sektora publicznego) istnieje, lecz nie spełnia minimalnego wymogu jakości kredytowej, dany dłużnik lub gwarant jest odrzucany.

- *Dłużnicy lub gwaranci z sektora przedsiębiorstw*: Jeśli ocena pochodząca ze źródła wybranego przez kontrahenta jest równa lub wyższa niż minimalny wymóg jakości kredytowej, dany dłużnik lub gwarant jest akceptowany^{34, 35}.

Jeśli ocena kredytowa pochodząca z systemu lub źródła wybranego przez kontrahenta istnieje, ale jest niższa niż minimalny wymóg jakości kredytowej, dany dłużnik lub gwarant jest odrzucany. Jeśli brak jest oceny kredytowej, na podstawie której można potwierdzić jakość kredytową, dłużnik lub gwarant jest odrzucany.

Gwarancje: Gwarancja musi spełniać następujące warunki:

- Gwarancja jest uznawana za możliwą do przyjęcia, jeśli gwarant bezwarunkowo i nieodwołalnie zagwarantował posiadaczom należności kredytowych zobowiązania dłużnika dotyczące spłaty kwoty głównej, odsetek i wszelkich innych zobowiązań z jej tytułu, aż do całkowitego ich wykonania. Uznanie gwarancji za dopuszczalną nie wymaga jej przypisania do konkretnej należności kredytowej; może dotyczyć jedynie samego dłużnika, pod warunkiem, że obejmuje również przedmiotową należność kredytową.
- Gwarancja musi być płatna na pierwsze wezwanie (niezależnie od należności kredytowej, której dotyczy). Gwarancje udzielone przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków powinny być płatne na pierwsze wezwanie lub też w inny sposób zapewniać szybko i terminową płatność w przypadku niewykonania zobowiązania. Zobowiązania gwaranta z tytułu gwarancji muszą być klasyfikowane i oceniane przynajmniej na

równi (*pari passu*) z pozostałymi niezabezpieczonymi zobowiązaniami gwaranta.

- Gwarancja musi podlegać prawu państwa członkowskiego UE oraz być ważna, wiążąca i wykonalna w stosunku do gwaranta.
- Aby instrument objęty gwarancją został zaliczony do aktywów kwalifikowanych, należy złożyć prawne potwierdzenie dotyczące ważności, mocy wiążącej i wykonalności gwarancji w formie i o treści zaakceptowanej przez Eurosystem. Potwierdzenie prawne powinno również stwierdzać, że nie jest to gwarancja osobista, wykonalna jedynie przez wierzyciela danej należności kredytowej. Jeśli gwarant jest ustanowiony w innym systemie prawnym niż właściwy dla gwarancji, potwierdzenie prawne musi też stwierdzać, że gwarancja jest ważna i wykonalna na mocy prawa właściwego ze względu na miejsce ustanowienia gwaranta. Potwierdzenie prawne powinno być złożone do wglądu w banku centralnym kraju, którego prawo jest prawem właściwym dla należności kredytowej. Potwierdzenie prawne nie jest potrzebne w przypadku gwarancji wystawionych przez podmioty publiczne uprawnione do nakładania podatków. Wymóg wykonalności podlega przepisom dotyczącym upadłości i niewypłacalności, ogólnym zasadom sprawiedliwości, jak też innym tego rodzaju prawom i zasadom dotyczącym gwaranta i mającym wpływ na prawa wierzyciela w stosunku do gwaranta.

NIERYNKOWE INSTRUMENTY DŁUŻNE ZABEZPIECZONE DETALICZNYMI KREDYTAMI HIPOTECZNYMI

Wysoka jakość kredytowa nierynkowych instrumentów dłużnych zabezpieczonych

34 Jeśli kontrahent wybrał jako źródło oceny kredytowej instytucję ECAI, może przyjąć najlepszą z dostępnych ocen (patrz przypis 25 w tym rozdziale).

35 Minimalny wymóg jakości kredytowej dla poszczególnych systemów oceny kredytowej może zostać skorygowany w następstwie przeglądu trafności wyników (patrz punkt 6.3.5).

detalicznymi kredytami hipotecznymi (*retail mortgage-backed debt instruments* – RMBD) musi spełniać minimalny wymóg jakości kredytowej określony przez Eurosystem. Zasady oceny kredytowej takich instrumentów dłużnych dostosowane do konkretnego systemu prawnego zostaną określone we właściwej dokumentacji krajowej przez krajowe banki centralne.

6.3.4 KRYTERIA AKCEPTACJI SYSTEMÓW OCENY KREDYTOWEJ

Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF) opierają się na informacjach z czterech źródeł. Każde ze źródeł może obejmować kilka systemów oceny kredytowej.

Wykaz akceptowanych instytucji ECAI, systemów ICAS i narzędzi ratingowych podmiotów zewnętrznych oraz ich dostawców jest opublikowany w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int)³⁶.

ZEWNĘTRZNE INSTYTUCJE OCENY JAKOŚCI KREDYTOWEJ

Źródła ECAI obejmują instytucje, których oceny kredytowe mogą być stosowane przez instytucje kredytowe w celu określenia wag ryzyka ekspozycji według dyrektyw CRD³⁷. Ogólne kryteria akceptacji instytucji ECAI jako źródeł dla celów ECAF są następujące:

- instytucja ECAI musi być oficjalnie uznana przez właściwy unijny organ nadzoru w odniesieniu do krajów strefy euro, w których jej oceny będą wykorzystane, zgodnie z dyrektywami CRD.
- instytucja ECAI musi spełniać kryteria operacyjne gwarantujące skuteczną realizację zasad ECAF. W szczególności, wykorzystanie ocen jakości kredytowej przyznanych przez taką instytucję jest uwarunkowane udostępnieniem Eurosystemowi informacji na temat tych ocen, jak również informacji umożliwiających porównanie i przyporządkowanie tych ocen do stopni jakości kredytowej określonych w zasadach

ECAF i minimalnych wymogów jakości kredytowej, a także monitorowanie trafności wyników (patrz punkt 6.3.5).

Eurosystem zastrzega sobie prawo decyzji, czy zaakceptować daną instytucję ECAI dla celów operacji kredytowych Eurosystemu na podstawie m.in. przeglądu trafności wyników.

WENĘTRZNE SYSTEMY OCENY JAKOŚCI KREDYTOWEJ KRAJOWYCH BANKÓW CENTRALNYCH

Źródła ICAS obejmują obecnie cztery systemy oceny jakości kredytowej, prowadzone przez Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France oraz Oesterreichische Nationalbank. Krajowe banki centralne zamierzające opracować własny system ICAS będą podlegać procedurze weryfikacji przez Eurosystem. Systemy ICAS podlegają przeglądom trafności wyników (patrz punkt 6.3.5).

Ponadto kontrahent ma obowiązek niezwłocznego informowania krajowego banku centralnego prowadzącego dany system ICAS o wszelkich zdarzeniach kredytowych znanych tylko sobie, w tym o opóźnieniach w spłacie należności przez przedstawionych dłużników.

Dodatkowo w krajach, w których na zabezpieczenie przekazywane są instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi, właściwy krajowy bank centralny wdraża zasady oceny kredytowej dla tej kategorii aktywów zgodne z zasadami ECAF. Takie zasady oceny kredytowej podlegać będą rocznym przeglądom trafności wyników.

SYSTEMY RATINGÓW WENĘTRZNYCH

Kontrahent, który zamierza wykorzystać system ratingów wewnętrznych do oceny dłużników, emitentów lub gwarantów kwalifikowanych instrumentów dłużnych, musi uzyskać na to

³⁶ Eurosystem publikuje te informacje wyłącznie w związku z prowadzonymi przez siebie operacjami kredytowymi i nie ponosi odpowiedzialności za ocenę akceptowanych systemów oceny kredytowej.

³⁷ Na rynkach finansowych instytucje ECAI nazywane są potocznie agencjami ratingowymi.

zgode rodzimego banku centralnego. W tym celu kontrahent składa wniosek, do którego dołączone są następujące dokumenty³⁸:

- Decyzja właściwego organu nadzoru bankowego UE zezwalająca kontrahentowi na korzystanie ze swojego systemu ratingów wewnętrznych na potrzeby wymogów kapitałowych (w formie skonsolidowanej lub jednostkowej) wraz z wszelkimi warunkami korzystania z tego systemu. Decyzja taka nie jest wymagana, jeśli wymienione informacje przesyłane są bezpośrednio przez właściwy organ nadzoru bankowego do właściwego krajowego banku centralnego.
- Informacja w sprawie zastosowanej metody przyporządkowania prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania do poszczególnych dłużników oraz dane dotyczące skali ocen i przypisanego do nich prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w ciągu jednego roku, na podstawie których określa się oceny dopuszczające.
- Informacje, które kontrahent ma obowiązek regularnie ogłaszać zgodnie z wymogami dyscypliny rynkowej nałożonymi przez trzeci filar Nowej Umowy Kapitałowej i dyrektywy CRD.
- Nazwa i adres właściwego organu nadzoru bankowego i biegłego rewidenta.

Wniosek musi być podpisany przez prezesa zarządu, dyrektora finansowego lub podobnej rangi przedstawiciela kierownictwa kontrahenta, albo przez osobę upoważnioną do składania podpisów w ich imieniu.

Powyższe postanowienia dotyczą wszystkich kontrahentów niezależnie od ich statusu – spółki dominującej, zależnej czy też oddziału – i niezależnie od tego, czy ich system IRB został zaakceptowany przez organy nadzoru w tym samym kraju (w przypadku spółki dominującej i ewentualnie spółek zależnych), czy też w kraju rodzimym spółki dominującej (w przypadku

oddziałów i ewentualnie spółek zależnych).

Każdy oddział lub spółka zależna kontrahenta może korzystać z systemu IRB swojej spółki dominującej, jeśli Eurosystem zatwierdził wykorzystanie tego systemu dla celów ECAF.

Kontrahenci używający systemu IRB na zasadach opisanych powyżej podlegają również przeglądom trafności wyników prowadzonym przez Eurosystem (patrz punkt 6.3.5). Oprócz wymogów informacyjnych w tym zakresie kontrahent ma również obowiązek przekazywania następujących informacji z częstotliwością roczną (lub na żądanie właściwego banku centralnego), chyba że wymienione informacje przesyłane są bezpośrednio przez właściwy organ nadzoru bankowego do właściwego banku centralnego:

- ostatnia ocena systemu IRB kontrahenta dokonana przez organ nadzoru kontrahenta, przetłumaczona na język roboczy rodzimego banku centralnego,
- wszelkie zmiany systemu IRB kontrahenta zaproponowane lub narzucone przez organ nadzoru oraz termin ich wdrożenia,
- informacje, które kontrahent ma obowiązek regularnie ogłaszać zgodnie z wymogami dyscypliny rynkowej nałożonymi przez trzeci filar Nowej Umowy Kapitałowej i dyrektywy CRD.
- informacje o właściwym organie nadzoru bankowego i biegłym rewidentzie.

Informacja roczna musi być podpisana przez prezesa zarządu, dyrektora finansowego lub podobnej rangi przedstawiciela kierownictwa kontrahenta, albo przez osobę upoważnioną do składania podpisów w ich imieniu. Eurosystem przekazuje kopię informacji właściwemu organowi nadzoru oraz – jeśli dotyczy – biegłemu rewidentowi.

³⁸ W razie potrzeby należy przedstawić tłumaczenie wymienionych dokumentów na język roboczy rodzimego krajowego banku centralnego.

NARZĘDZIA RATINGOWE PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH

Narzędzia ratingowe obejmują aplikacje niezależnych podmiotów służące do oceny jakości kredytowej dłużników na podstawie np. zbadanych przez biegłego rewidenta ksiąg rachunkowych. Operatorami narzędzi muszą być podmioty, do których te narzędzia należą. Kontrahenci, którzy zamierzają wykorzystać konkretne narzędzie ratingowe dla celów ECAF muszą złożyć wniosek do właściwego banku centralnego na odpowiednim formularzu opracowanym przez Eurosystem, uzupełniony o wyszczególnioną we wniosku dodatkową dokumentację dotyczącą tego narzędzia. Decyzję o zaakceptowaniu danego narzędzia ratingowego podejmuje Eurosystem. Podstawą decyzji jest ocena zgodności z kryteriami akceptacji określonymi przez Eurosystem³⁹.

Ponadto kontrahent ma obowiązek niezwłocznego informowania dostawców danego narzędzia ratingowego o wszelkich zdarzeniach kredytowych znanych tylko sobie, w tym o opóźnieniach w spłacie należności przez przedstawionych dłużników.

Dostawca narzędzia ratingowego wykorzystywanego w ramach ECAF musi podpisać z Eurosystemem umowę, na mocy której poddaje się procesowi przeglądu trafności wyników⁴⁰ (patrz punkt 6.3.5). Dostawca narzędzia ratingowego ma obowiązek utworzenia i utrzymywania infrastruktury niezbędnej dla monitorowania tzw. puli statycznej. Struktura i ocena puli statycznej musi być zgodna z ogólnymi wymogami dotyczącymi monitorowania trafności wyników według zasad ECAF. Dostawca narzędzia ratingowego zobowiązuje się informować Eurosystem o wynikach oceny trafności niezwłocznie po jej przeprowadzeniu. W tym celu dostawcy narzędzi ratingowych sporządzają raporty w sprawie wyników puli statycznej danego narzędzia. Muszą też przechowywać wewnętrzną dokumentację dotyczącą puli statycznej i wyników w zakresie niewykonania zobowiązań przez pięć lat.

6.3.5 PRZEGLĄDY TRAFNOŚCI WYNIKÓW SYSTEMÓW OCENY KREDYTOWEJ

Proces przeglądu trafności wyników w ramach ECAF obejmuje coroczne porównanie odsetka występowania przypadków niewykonania zobowiązania odnotowanego w grupie wszystkich kwalifikowanych dłużników (puli statycznej) oraz minimalnego wymogu jakości kredytowej określonego przez Eurosystem na podstawie wartości referencyjnej prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD). Celem przeglądu jest zapewnienie porównywalności ocen kredytowych uzyskanych z różnych systemów i źródeł. Przegląd przeprowadza się po roku od zdefiniowania puli statycznej.

Pierwszym elementem przeglądu jest sporządzenie przez dostawcę systemu oceny kredytowej zestawienia puli statycznej kwalifikowanych dłużników, tj. puli wszystkich dłużników z sektora przedsiębiorstw i publicznego, którym została przyznana ocena kredytowa w danym systemie, spełniająca następujący warunek:

$$PD(i,t) \leq 0,10\% \text{ (referencyjne PD}(t))$$

Wszyscy dłużnicy spełniający ten warunek na początku okresu t stanowią pulę statyczną na moment t . Po zakończeniu przewidzianego okresu 12 miesięcy obliczana jest zrealizowana stopa prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązań w momencie t . Co roku dostawcy systemów ratingowych muszą poinformować Eurosystem o liczbie kwalifikowanych dłużników należących do puli statycznej w momencie t i liczbie dłużników w puli statycznej (t), którzy nie wykonali zobowiązań w okresie 12 miesięcy od momentu t .

Zrealizowana stopa niewykonania zobowiązań w ramach puli statycznej danego systemu oceny

³⁹ Kryteria akceptacji są wyszczególnione w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int).

⁴⁰ Kontrahent ma obowiązek niezwłocznego informowania dostawcy narzędzia ratingowego o wszelkich zdarzeniach kredytowych, które mogą świadczyć o pogorszeniu jakości kredytowej.

kredytowej odnotowana w horyzoncie jednego roku stanowi wkład do procesu przeglądu trafności wyników w ramach ECAF, który obejmuje ocenę trafności w ujęciu rocznym oraz obejmującym kilka okresów. W przypadku znaczącego odchylenia odnotowanej stopy niewykonania zobowiązań w puli statycznej od poziomu zgodnego z minimalnym wymogiem jakości kredytowej w ujęciu rocznym lub wieloletnim Eurosystem konsultuje się z dostawcą systemu ratingowego w celu wyjaśnienia przyczyn tego odchylenia.

Ramka 7

ŚRODKI KONTROLI RYZYKA

Eurosystem stosuje obecnie następujące środki kontroli ryzyka:

- **Redukcje wartości w wycenie**

Eurosystem stosuje redukcje wartości w wycenie aktywów zabezpieczających. Oznacza to, że wartość aktywów zabezpieczających oblicza się jako wartość rynkową aktywów pomniejszoną o pewien procent.

- **Zmienne depozyty zabezpieczające (według wyceny rynkowej)**

Eurosystem wymaga utrzymywania skorygowanej wartości rynkowej aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w zasilających w płynność transakcjach odwracalnych. Oznacza to, że jeżeli mierzona regularnie wartość aktywów zabezpieczających spadnie poniżej pewnego poziomu, krajowy bank centralny zażąda od kontrahenta dostarczenia dodatkowych aktywów lub środków pieniężnych (jest to wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego). Podobnie, jeżeli wartość aktywów zabezpieczających po aktualizacji ich wyceny przekracza pewien poziom, kontrahent może odebrać nadwyżkę aktywów lub środków pieniężnych (obliczenia dotyczące wezwań do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego są przedstawione w ramce 8).

Poniższe środki kontroli ryzyka nie są obecnie stosowane w Eurosystemie:

- **Depozyty początkowe**

Eurosystem może stosować depozyty początkowe w swoich zapewniających płynność transakcjach odwracalnych. Oznacza to, że kontrahenci muszą przedstawić aktywa zabezpieczające o wartości co najmniej równej płynności zapewnianej przez Eurosystem powiększonej o wartość depozytu początkowego.

- **Limity w stosunku do emitentów/dłużników lub gwarantów**

Eurosystem może stosować limity ryzyka w stosunku do emitentów/dłużników lub gwarantów.

- **Dodatkowe gwarancje**

W celu zaakceptowania pewnych aktywów Eurosystem może żądać dodatkowych gwarancji od podmiotów posiadających dobrą sytuację finansową.

- **Wyłączenie**

Eurosystem może wyłączyć pewne aktywa z wykorzystania w operacjach polityki pieniężnej.

Tabela 6 Kategorie płynności dla aktywów rynkowych¹⁾

Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Kategoria IV
Instrumenty dłużne skarbu państwa	Instrumenty dłużne instytucji samorządowych szczebla lokalnego i regionalnego	Tradycyjne bankowe obligacje zabezpieczone	Papiery wartościowe zabezpieczone na należnościach
Instrumenty dłużne emitowane przez banki centralne ²⁾	Bankowe obligacje zabezpieczone typu Jumbo ³⁾	Instrumenty dłużne instytucji kredytowych	
	Agencyjne instrumenty dłużne ⁴⁾	Instrumenty dłużne emitowane przez emitentów korporacyjnych i pozostałych ⁴⁾	
	Ponadnarodowe instrumenty dłużne		

1) W zasadzie kategorię płynności determinuje klasyfikacja emitentów. Wszystkie papiery wartościowe zabezpieczone należnościami są jednak zaliczone do kategorii IV, niezależnie od klasyfikacji emitenta, a bankowe obligacje zabezpieczone typu Jumbo są zaliczone do kategorii II, w przeciwieństwie do innych instrumentów dłużnych emitowanych przez instytucje kredytowe, zaliczonych do kategorii III.

2) Certyfikaty dłużne wyemitowane przez EBC oraz instrumenty dłużne wyemitowane przez krajowe banki centralne przed przyjęciem euro w odpowiednich państwach członkowskich są zaliczone do kategorii I.

3) Tylko instrumenty o wartości emisji co najmniej 1 mld EUR, dla których przynajmniej trzech animatorów rynku systematycznie zgłasza oferty i wnosi o kwotowanie, wchodzą do klasy aktywów bankowych obligacji zabezpieczonych typu Jumbo.

4) Tylko aktywa rynkowe wyemitowane przez emitentów sklasyfikowanych przez EBC jako agencje wchodzą do II kategorii płynności. Aktywa rynkowe wyemitowane przez inne agencje są zaliczone do kategorii III.

Procedura ta może spowodować korektę minimalnego wymogu jakości kredytowej obowiązującego dla danego systemu.

Eurosystem może zawiesić lub wykluczyć stosowanie danego systemu oceny kredytowej w przypadku, gdy trafność wyników nie poprawia się przez kilka lat. Wykluczenie systemu oceny kredytowej z ECAF następuje także w przypadku naruszenia zasad ECAF.

6.4 ŚRODKI KONTROLI RYZYKA

6.4.1 ZASADY OGÓLNE

Środki kontroli ryzyka stosuje się do aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w operacjach kredytowych Eurosystemu w celu zabezpieczenia Eurosystemu przed ryzykiem strat finansowych, na wypadek, gdyby aktywa zabezpieczające musiały zostać zrealizowane z powodu niewykonania zobowiązania przez kontrahenta. Środki kontroli ryzyka będące w dyspozycji Eurosystemu przedstawione są w ramce 7.

Eurosystem stosuje określone środki kontroli ryzyka zależnie od rodzaju aktywów zabezpieczających oferowanych przez kontrahenta. Właściwe środki kontroli ryzyka dla aktywów rynkowych i nierynkowych określa EBC. Środki kontroli ryzyka w całej strefie euro są zasadniczo zharmonizowane⁴¹ i powinny gwarantować, że żaden rodzaj aktywów kwalifikowanych nie będzie dyskryminowany.

6.4.2 ŚRODKI KONTROLI RYZYKA DLA AKTYWÓW RYNKOWYCH

Zasady kontroli ryzyka dla aktywów rynkowych obejmują następujące główne elementy:

- Kwalifikowane aktywa rynkowe są przypisane do jednej z czterech kategorii

⁴¹ Z powodu różnic operacyjnych w poszczególnych państwach członkowskich mogą wystąpić pewne różnice co do obowiązujących środków kontroli ryzyka. Dla przykładu, w przypadku procedur dostarczania aktywów zabezpieczających przez kontrahentów do krajowych banków centralnych (w formie puli zabezpieczeń złożonej jako zastaw w krajowym banku centralnym lub jako umowy z przyrzeczeniem odkupu opartej na konkretnych aktywach określonych dla każdej transakcji) mogą wystąpić niewielkie różnice w odniesieniu do terminu wyceny i innych cech operacyjnych zasad kontroli ryzyka. Ponadto w przypadku aktywów nierynkowych mogą występować różnice co do precyzji wyceny, czego odbiciem są ogólne poziomy redukcji wartości w wycenie (patrz punkt 6.4.3).

Tabela 7 Poziom redukcji wartości w wycenie (%) stosowanej do kwalifikowanych aktywów rynkowych dla instrumentów stałokuponowych i zerokuponowych

Pozostały okres zapadalności (lata)	Kategorie płynności							
	Kategoria I		Kategoria II		Kategoria III		Kategoria IV	
	kupon stały	kupon zerowy	kupon stały	kupon zerowy	kupon stały	kupon zerowy	kupon stały	kupon zerowy
0-1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1-3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3-5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5-7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7-10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
>10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18

płynności, w oparciu o klasyfikację emitenta oraz rodzaj aktywów. Klasyfikację do poszczególnych kategorii przedstawia tabela 6.

- Poszczególne instrumenty dłużne podlegają określonym redukcjom wartości w wycenie, polegającym na pomniejszeniu wartości rynkowej aktywów zabezpieczających o pewien procent. Redukcje wartości w wycenie różnią się w zależności od pozostałego terminu zapadalności i struktury kuponowej instrumentów dłużnych, jak pokazano w tabeli 7 dla rynkowych instrumentów dłużnych stałokuponowych i zerokuponowych⁴².
- Redukcje wartości w wycenie stosowane do wszystkich rynkowych instrumentów o zmiennej stopie procentowej są takie same dla wszystkich klas płynności. Przedstawiono je w tabeli 8.
- Redukcja zastosowana do rynkowych instrumentów dłużnych zmiennokuponowych⁴³

⁴² Poziomy wartości redukcji w wycenie zastosowane do stałokuponowych instrumentów dłużnych stosuje się również do instrumentów dłużnych, których kupon jest powiązany ze zmianą ratingu samego emitenta lub z obligacjami indeksowanymi wskaźnikiem inflacji.

⁴³ Płatność kuponowa jest uznawana za instrument o zmiennej stopie, jeśli kupon jest powiązany z referencyjną stopą procentową i jeśli aktualizacja oprocentowania odbywa się co najmniej raz na rok. Płatności kuponowe, dla których aktualizacja oprocentowania odbywa się rzadziej niż raz na rok traktowane są jako płatności o stopie stałej, dla których odnośny okres zapadalności dla celów redukcji wartości jest pozostałym okresem zapadalności instrumentu dłużnego.

Tabela 8 Poziom redukcji wartości w wycenie (%) stosowanej do kwalifikowanych rynkowych instrumentów dłużnych o odwrotnie zmiennej stopie procentowej

Pozostały okres zapadalności (lata)	Kupon o odwrotnie zmiennej stopie
0-1	2
1-3	7
3-5	10
5-7	12
7-10	17
>10	25

jest taka sama, jak redukcja stosowana dla klasy zapadalności instrumentów stałokuponowych od zera do jednego roku w kategorii płynności, do której należy dany instrument.

• Środki kontroli ryzyka stosowane do rynkowych instrumentów dłużnych z więcej niż jednym typem płatności kuponowej zależą wyłącznie od płatności kuponowych w pozostałym do wykupu czasie trwania instrumentu. Redukcja wartości w wycenie

Ramka 8

KALKULACJA WEZWANIA DO UZUPEŁNIENIA DEPOZYTU ZABEZPIECZAJĄCEGO

Całkowitą wielkość kwalifikowanych aktywów J (dla $j = 1$ do J ; wartość $C_{j,t}$ w czasie t), jaką kontrahent musi dostarczyć na zabezpieczenie zestawu operacji zasilających w płynność I (dla $i = 1$ do I ; kwota $L_{i,t}$ w czasie t), ustala się według następującego wzoru:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

gdzie:

h_j : redukcja wartości w wycenie w stosunku do aktywów kwalifikowanych j .

Jeśli τ jest okresem między aktualizacjami wyceny, podstawa wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego w czasie $t + \tau$ wynosi:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

W zależności od cech operacyjnych systemów zarządzania zabezpieczeniami krajowych banków centralnych, w kalkulacji podstawy wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego krajowe banki centralne mogą również uwzględnić odsetki narosłe od dostarczonej płynności w nierozliczonych operacjach.

Wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego realizuje się wyłącznie wówczas, gdy podstawa wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego przekracza pewien poziom punktu aktywacji.

Niech $k = 0,5\%$ oznacza punkt aktywacji. W systemie zabezpieczeń oznaczonych ($I = 1$), wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego realizuje się, kiedy:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (kontrahent wpłaca uzupełnienie depozytu zabezpieczającego do krajowego banku centralnego);

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (krajowy bank centralny wypłaca kontrahentowi nadwyżkę depozytu zabezpieczającego).

W systemie zabezpieczeń łącznych kontrahent musi wnieść do puli dodatkowe aktywa, gdy:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

W przeciwnym przypadku wielkość kredytu śróddziennego dostępną dla kontrahenta w systemie zabezpieczeń łącznych można wyrazić następująco:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{jeśli jest to wartość dodatnia})$$

Zarówno w systemie zabezpieczeń oznaczonych, jak i łącznych, wezwania do uzupełnienia depozytów zapewniają, że stosunek przedstawiony w punkcie (1) powyżej zostaje przywrócony.

zastosowana do takiego instrumentu jest wyznaczona na poziomie najwyższej redukcji, jaka może być zastosowana do instrumentów dłużnych z takim samym pozostałym okresem zapadalności, przy czym uwzględnia się płatności kuponowe dowolnego typu, które występują w pozostałym do wykupu okresie trwania instrumentu.

- W operacjach absorbujących płynność nie stosuje się redukcji wartości w wycenie.
- W zależności od jurysdykcji i krajowych systemów operacyjnych, krajowe banki centralne zezwalają na łączenie aktywów zabezpieczających lub wymagają deponowania aktywów przypisanych do poszczególnych transakcji. W systemach zabezpieczeń łącznych kontrahent udostępnia bankowi centralnemu pulę aktywów zabezpieczających wystarczających na pokrycie kredytów uzyskanych z banku centralnego, co oznacza, że poszczególne aktywa nie są przypisane do konkretnych operacji kredytowych. Natomiast w przypadku stosowania systemu zabezpieczeń oznaczonych, do każdej operacji kredytowej są przypisane konkretne, możliwe do zidentyfikowania aktywa.
- Aktywa podlegają codziennej wycenie. Codziennie krajowe banki centralne obliczają wymaganą wartość aktywów zabezpieczających, uwzględniając zmiany w wielkości kwoty pozostających do spłaty kredytów, zasady wyceny przedstawione w punkcie 6.5 oraz wymagane redukcje wartości w wycenie.
- Jeżeli po wycenie aktywa zabezpieczające nie spełniają wymagań skalkulowanych na ten dzień, wystosowuje się wezwania do odpowiedniego uzupełnienia depozytu. W celu zmniejszenia częstotliwości takich wezwań krajowe banki centralne mogą stosować tzw. punkt aktywacji. W takim przypadku punkt aktywacji wynosi 0,5% dostarczonej kwoty płynności. W niektórych

systemach prawnych krajowe banki centralne mogą wymagać, aby wezwania do uzupełnienia depozytów początkowych były wykonywane poprzez dostarczenie dodatkowych aktywów lub wpłatę środków pieniężnych. Oznacza to, że jeżeli wartość rynkowa aktywów zabezpieczających spada poniżej dolnego punktu aktywacji, kontrahenci muszą dostarczyć dodatkowe aktywa (lub środki pieniężne). Analogicznie, jeśli wartość rynkowa aktywów zabezpieczających po aktualizacji wyceny przekracza górny punkt aktywacji, krajowy bank centralny zwraca kontrahentowi nadwyżkę aktywów (lub środków pieniężnych) (patrz ramka 8).

- W systemach zabezpieczeń łącznych kontrahenci mogą codziennie zamieniać aktywa zabezpieczające.
- W systemach zabezpieczeń oznaczonych krajowe banki centralne mogą zezwolić na zamianę aktywów zabezpieczających.
- EBC może w dowolnym momencie podjąć decyzję o usunięciu określonych instrumentów dłużnych z publikowanego wykazu kwalifikowanych aktywów rynkowych⁴⁴.

6.4.3 ŚRODKI KONTROLI RYZYKA DLA AKTYWÓW NIERYNKOWYCH

NALEŻNOŚCI KREDYTOWE

Zasady kontroli ryzyka dla kwalifikowanych należności kredytowych obejmują następujące główne elementy:

- Poszczególne należności kredytowe podlegają określonym redukcjom wartości w wycenie. Wielkość redukcji zależy od pozostałego terminu zapadalności, rodzaju oprocentowania (stałe lub zmienne) oraz metod wyceny stosowanych przez krajowy

⁴⁴ Jeżeli w momencie wykreślenia z wykazu kwalifikowanych aktywów rynkowych dany instrument dłużny jest wykorzystywany w operacjach kredytowych Eurosystemu, musi on zostać niezwłocznie wycofany.

Tabela 9 Poziomy redukcji wartości w wycenie stosowane do należności kredytowych o oprocentowaniu stałym

(w procentach)

Pozostały okres zapadalności (w latach)	Oprocentowanie stałe i wycena na podstawie ceny teoretycznej przypisanej przez krajowy bank centralny	Oprocentowanie stałe i wycena zgodnie z kwotą do spłacenia przypisana przez krajowy bank centralny
0-1	7	9
1-3	9	15
3-5	11	20
5-7	12	24
7-10	13	29
>10	17	41

bank centralny (patrz punkt 6.5), jak pokazano w tabeli 9.

- Redukcja wartości w wycenie należności kredytowych o oprocentowaniu zmiennym wynosi 7%, niezależnie od metod wyceny stosowanych przez krajowy bank centralny. Oprocentowanie jest uznawane za zmienne, jeśli jest powiązane z referencyjną stopą procentową i jeśli jego aktualizacja odbywa się co najmniej raz na rok. Jeżeli aktualizacja odbywa się rzadziej niż raz na rok, oprocentowanie uznaje się za stałe, a jako okres zapadalności dla celów redukcji wartości przyjmuje się pozostały okres zapadalności należności kredytowej.
- Środki kontroli ryzyka stosowane do należności kredytowych z więcej niż jednym rodzajem oprocentowania zależą wyłącznie od rodzaju oprocentowania obowiązującego w pozostałym okresie zapadalności instrumentu. Jeśli w pozostałym okresie zapadalności należności kredytowej będzie obowiązywać więcej niż jeden rodzaj oprocentowania, traktuje się je jako oprocentowanie stałe, a jako okres zapadalności dla celów redukcji wartości przyjmuje się pozostały okres zapadalności należności kredytowej.
- Krajowe banki centralne stosują ten sam punkt aktywacji (jeżeli ma zastosowanie) do realizacji wezwań do uzupełnienia

depozytów zabezpieczających dla aktywów rynkowych i nierynkowych.

NIERYNKOWE INSTRUMENTY DŁUŻNE ZABEZPIECZONE DETALICZNYMI KREDYTAMI HIPOTECZNYMI

Nierynkowe instrumenty dłużne zabezpieczone detalicznymi kredytami hipotecznymi podlegają redukcji wartości w wycenie w wysokości 20%.

6.5 ZASADY WYCENY AKTYWÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH

Określając wartość aktywów zabezpieczających wykorzystanych w transakcjach odwracalnych Eurosystem stosuje następujące zasady:

AKTYWA RYNKOWE

- Dla każdej pozycji rynkowych aktywów kwalifikowanych Eurosystem określa najbardziej reprezentatywne źródło ceny stosowanej przy obliczaniu wartości rynkowej.
- Wartość aktywów rynkowych oblicza się na podstawie najbardziej reprezentatywnej ceny w dniu roboczym poprzedzającym datę wyceny. Jeżeli podawana jest więcej niż jedna cena, stosuje się najniższą z tych cen (zazwyczaj cenę *bid*). Przy braku ceny reprezentatywnej dla konkretnych aktywów w dniu roboczym poprzedzającym datę wyceny, stosuje się ostatnią cenę giełdową.

Jeśli dostępna cena referencyjna pochodzi sprzed ponad pięciu dni lub nie uległa zmianie przez co najmniej pięć dni, Eurosystem określa cenę teoretyczną.

- Wartość rynkową lub teoretyczną instrumentu dłużnego oblicza się razem z narosłymi odsetkami.
- W zależności od różnic w krajowych systemach prawnych i praktyce operacyjnej, mogą wystąpić różnice między krajowymi bankami centralnymi w podejściu do strumieni dochodu (np. płatności kuponów) związanych z aktywami, jakie otrzymuje się w okresie realizacji transakcji odwracalnej. Jeżeli strumień dochodu jest przekazywany kontrahentowi zanim nastąpi transfer dochodu, krajowy bank centralny zapewnia, że odpowiednie operacje będą w dalszym ciągu pokryte wystarczającą ilością aktywów zabezpieczających. Krajowe banki centralne dążą do tego, aby skutek ekonomiczny takiego potraktowania strumieni dochodu był taki sam, jak w sytuacji, w której dochód byłby przekazywany kontrahentowi w terminie płatności⁴⁵.

AKTYWA NIERYNKOWE

Aktywom nierynkowym przypisywana jest wartość odpowiadająca bądź cenie teoretycznej, bądź kwocie do spłacenia.

Jeśli krajowy bank centralny wybiera wycenę odpowiadającą kwocie do spłacenia, aktywa nierynkowe mogą podlegać wyższej redukcji wartości w wycenie (patrz punkt 6.4.3).

6.6 TRANSGRANICZNE WYKORZYSTYWANIE AKTYWÓW KWALIFIKOWANYCH

Kontrahenci Eurosystemu mogą wykorzystywać aktywa kwalifikowane w operacjach transgranicznych, tzn. mogą uzyskiwać środki finansowe z krajowego banku centralnego państwa członkowskiego, w którym są ustanowieni, wykorzystując jako zabezpieczenie aktywa znajdujące się w innym państwie

członkowskim. Musi istnieć możliwość wykorzystania aktywów zabezpieczających w operacjach transgranicznych w całej strefie euro do obsługi wszystkich rodzajów operacji, w ramach których Eurosystem zasila w płynność w zamian za aktywa kwalifikowane.

Krajowe banki centralne (i EBC) wypracowały mechanizm zapewniający, że wszystkie aktywa kwalifikowane emitowane/deponowane w strefie euro można wykorzystać na zasadach transgranicznych. Jest to system banków centralnych korespondentów (CCBM), w ramach którego krajowe banki centralne działają wzajemnie dla siebie (i dla EBC) jako powiernicy („korespondenci”) w odniesieniu do aktywów akceptowanych przez ich lokalny system depozytowy lub rozrachunkowy. Szczególne rozwiązania można zastosować w przypadku aktywów nierynkowych, tj. należności kredytowych i instrumentów dłużnych zabezpieczonych detalicznymi kredytami hipotecznymi, których nie można przekazywać poprzez system SSS⁴⁶. System CCBM można wykorzystać do zabezpieczania wszystkich rodzajów operacji kredytowych Eurosystemu. Oprócz CCBM, do celów transgranicznego przekazania aktywów rynkowych można wykorzystać kwalifikowane powiązania między systemami SSS⁴⁷.

45 Krajowe banki centralne mogą podjąć decyzję o nieakceptowaniu jako aktywów zabezpieczających w transakcjach odwracalnych instrumentów dłużnych o strumieniu dochodu (np. płatność kuponu) przypadającym w okresie do terminu zapadalności operacji polityki pieniężnej (patrz punkt 6.2.3).

46 Szczegółowe informacje można znaleźć w broszurze pt. „System banków centralnych korespondentów (CCBM). Procedury dla kontrahentów Eurosystemu”, dostępnej w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int).

47 Kwalifikowane aktywa można wykorzystać poprzez rachunek banku centralnego w systemie SSS zlokalizowanym w innym kraju niż dany bank centralny, jeżeli Eurosystem zatwierdził korzystanie z takiego rachunku. Od 1999 r. De Nederlandsche Bank uzyskał zezwolenie na korzystanie ze swojego rachunku w Euroclear Belgium w celu rozliczania transakcji dotyczących zabezpieczeń w formie euroobligacji wyemitowanych w tym międzynarodowym CDPW. Od sierpnia 2000 r. bank centralny Irlandii uzyskał zezwolenie na otwarcie takiego rachunku w Euroclear. Z rachunku tego można korzystać dla wszystkich kwalifikowanych aktywów utrzymywanych w Euroclear, tzn. łącznie z aktywami kwalifikowanymi przekazanymi do Euroclear przez kwalifikowane powiązania.

6.6.1 SYSTEM BANKÓW CENTRALNYCH KORESPONDENTÓW (CCBM)

System banków centralnych korespondentów przedstawiono na wykresie 3.

Wszystkie krajowe banki centralne prowadzą wzajemne rachunki papierów wartościowych do celów transgranicznego wykorzystania kwalifikowanych aktywów. Dokładna procedura CCBM zależy od tego, czy kwalifikowane aktywa przeznaczone są do zabezpieczania poszczególnych transakcji, czy stanowią pulę aktywów zabezpieczających⁴⁸:

- W systemie zabezpieczeń oznaczonych bezpośrednio po zaakceptowaniu oferty przez krajowy bank centralny państwa członkowskiego, w którym kontrahent jest ustanowiony (tzn. „rodzimy bank centralny”), kontrahent przesyła zlecenie (w razie potrzeby za pośrednictwem własnego powiernika) do systemu SSS w kraju, w którym znajdują się jego aktywa rynkowe, w celu przekazania ich do banku centralnego tego kraju na rachunek rodzimego banku centralnego. Po uzyskaniu od banku centralnego korespondenta informacji o otrzymaniu zabezpieczenia, rodzimy bank centralny przekazuje środki kontrahentowi.

Banki centralne nie przekazują środków finansowych dopóki nie upewnią się, że bank centralny korespondent otrzymał aktywa rynkowe kontrahentów. Jeżeli występuje konieczność dotrzymania ostatecznych terminów rozliczeń, kontrahenci mogą wstępnie zdeponować aktywa w bankach centralnych korespondentach na rachunku ich rodzimego banku centralnego z wykorzystaniem procedur CCBM.

- W systemie zabezpieczeń łącznych kontrahent w dowolnym momencie może przekazać aktywa rynkowe do banku centralnego korespondenta na rachunek rodzimego banku centralnego. Po otrzymaniu przez rodzimy bank centralny od banku centralnego korespondenta informacji o otrzymaniu aktywów rynkowych, rodzimy bank centralny dodaje te aktywa do puli kontrahenta.

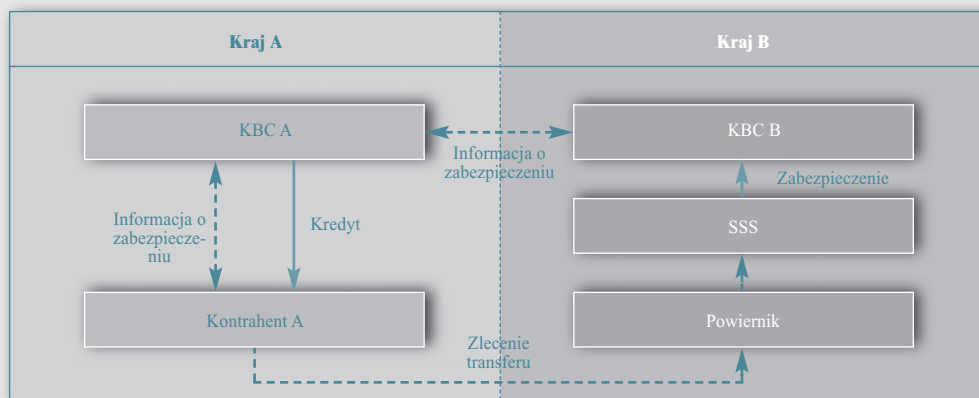
Na potrzeby aktywów nierynkowych, tj. należności kredytowych i instrumentów dłużnych zabezpieczonych detalicznymi kredytami hipotecznymi, opracowano szczególne procedury ich transgranicznego wykorzystania⁴⁹. Jeśli jako

⁴⁸ Patrz przypis 46 w tym rozdziale.

⁴⁹ Patrz przypis 46 w tym rozdziale.

Wykres 3 System banków centralnych korespondentów

Wykorzystanie kwalifikowanych aktywów zdeponowanych w kraju B przez kontrahenta ustanowionego w kraju A w celu uzyskania kredytu z krajowego banku centralnego kraju A

transgraniczne zabezpieczenie wykorzystywane są należności kredytowe⁵⁰, stosuje się wariant modelu CCBM oparty na przekazaniu tytułu własności, przewłaszczeniu lub zastawie na rzecz rodzimego banku centralnego bądź też na zabezpieczeniu na zbiorze praw lub rzeczy o zmiennym składzie na rzecz banku centralnego korespondenta działającego w roli agenta rodzimego banku centralnego. W celu umożliwienia transgranicznego wykorzystania RMDB wprowadzono inny doraźny wariant, oparty na zabezpieczeniu na zbiorze praw lub rzeczy o zmiennym składzie na rzecz banku centralnego korespondenta działającego w roli agenta rodzimego banku centralnego.

System CCBM jest dostępny dla kontrahentów (zarówno w odniesieniu do aktywów rynkowych, jak i nierynkowych) od godziny 9.00 do 16.00 czasu EBC (środkowo-europejskiego) każdego dnia roboczego Eurosystemu. Kontrahent zamierzający skorzystać z systemu CCBM musi powiadomić o tym krajowy bank centralny, do którego wnioskuje o kredyt, tzn. swój rodzimy bank centralny, przed godziną 16.00 czasu EBC. Oprócz tego kontrahent musi zapewnić, że zabezpieczenie operacji polityki pieniężnej zostanie przekazane na rachunek banku

centralnego korespondenta najpóźniej do godziny 16.45 czasu EBC. Zlecenia lub transfery dokonane z przekroczeniem tego ostatecznego terminu będą uznawane wyłącznie w stosunku do kredytu udzielanego następnego dnia roboczego. Jeśli kontrahenci przewidują potrzebę skorzystania z systemu CCBM w późniejszych godzinach, powinni, o ile to możliwe, dostarczyć aktywa z góry (tzn. wstępnie je zdeponować). W wyjątkowych okolicznościach lub kiedy jest to uzasadnione względami polityki pieniężnej, EBC może podjąć decyzję o przedłużeniu zamknięcia systemu CCBM do czasu zamknięcia systemu TARGET.

6.6.2 POWIĄZANIA POMIĘDZY SYSTEMAMI ROZRACHUNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

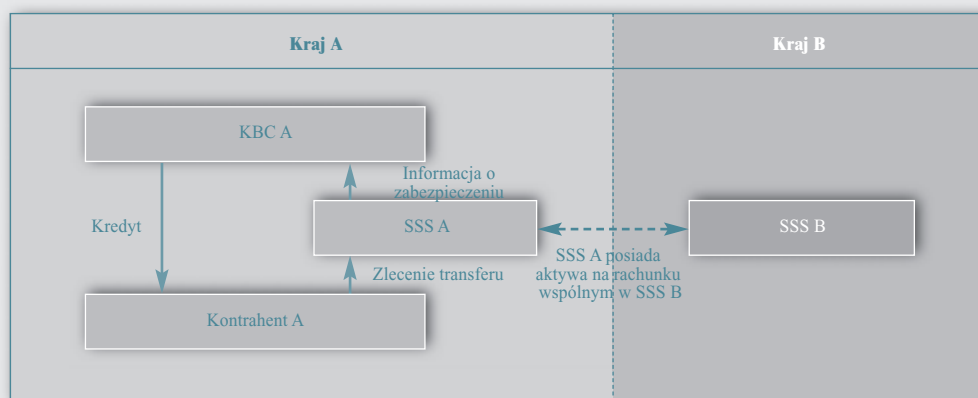
Oprócz systemu CCBM, do celów ponadgranicznego transferu aktywów rynkowych można wykorzystać kwalifikowane powiązania między unijnymi systemami SSS.

Bezpośrednie lub pośrednie powiązanie między dwoma systemami SSS umożliwia uczestnikowi

⁵⁰ Procedury CCBM dotyczą jedynie przypadków, gdy dłużnik jest zlokalizowany w kraju, którego przepisom podlega dana należność z tytułu kredytu.

Wykres 4 Powiązania pomiędzy systemami rozrachunku papierów wartościowych

Wykorzystanie kwalifikowanych aktywów emitowanych w systemie SSS kraju B będących w posiadaniu kontrahenta ustanowionego w kraju A poprzez powiązanie pomiędzy systemami SSS w krajach A i B w celu uzyskania kredytu z krajowego banku centralnego kraju A.

jednego systemu SSS posiadanie papierów wartościowych wyemitowanych w innym systemie SSS bez konieczności bycia uczestnikiem tego drugiego systemu SSS⁵¹. Przed skorzystaniem z tych powiązań do transferu zabezpieczenia dla celów operacji kredytowych Eurosystemu, muszą one zostać ocenione i zatwierdzone zgodnie ze standardami korzystania z systemów SSS w Unii Europejskiej^{52, 53}.

Z punktu widzenia Eurosystemu system CCBM i powiązania między unijnymi systemami SSS pełnią tę samą rolę, mianowicie umożliwiają kontrahentom wykorzystanie zabezpieczenia na zasadach transgranicznych, tzn. oba systemy umożliwiają kontrahentom wykorzystanie zabezpieczenia do uzyskania kredytu z ich rodzimego banku centralnego, nawet jeżeli to zabezpieczenie zostało wyemitowane w systemie SSS innego kraju. System CCBM i powiązania między systemami SSS spełniają tę funkcję

w różny sposób. W systemie CCBM współpraca transgraniczna zachodzi między krajowymi bankami centralnymi, które pełnią wobec siebie funkcję powierników. Przy wykorzystaniu powiązań, współpraca transgraniczna zachodzi między systemami SSS, które otwierają sobie wzajemnie rachunki zbiorcze. Aktywa zdeponowane w banku centralnym korespondencji można wykorzystać wyłącznie do celów zabezpieczenia operacji kredytowych Eurosystemu. Aktywa posiadane poprzez powiązania można wykorzystać dla operacji kredytowych Eurosystemu, jak również dla innych celów określonych przez kontrahenta. Wykorzystując powiązania między systemami SSS, kontrahenci trzymają aktywa na własnych rachunkach w swoich rodzimych systemach SSS i nie potrzebują powiernika.

51 Powiązanie między dwoma systemami SSS obejmuje zestaw procedur i uzgodnień umożliwiający transgraniczny przekaz papierów wartościowych w procesie zapisów księgowych. Powiązanie polega na otwarciu zbiorczego rachunku jednego systemu SSS (inwestora) w innym systemie SSS (emitenta). Powiązanie bezpośrednie oznacza, że między danymi dwoma systemami SSS nie ma żadnego pośrednika. Do celów transgranicznego transferu papierów wartościowych na rzecz Eurosystemu można również wykorzystać pośrednie powiązania między systemami SSS. Powiązanie pośrednie obejmuje ustalenia umowne i techniczne pozwalające dwóm systemom SSS nieposiadającym bezpośredniego łącza na wymianę transakcji papierami wartościowymi lub transfer za pośrednictwem trzeciego systemu SSS.

52 Uaktualniony wykaz kwalifikowanych powiązań można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ebc.int).

53 Patrz publikacja pt. „Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations” (Standardy wykorzystania systemów rozrachunku papierów wartościowych UE w operacjach kredytowych ESBC), Europejski Instytut Walutowy, styczeń 1998 r., dostępna w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int).

ROZDZIAŁ 7

REZERWA OBOWIĄZKOWA¹

7.1 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

EBC wymaga od instytucji kredytowych utrzymywania rezerw obowiązkowych na rachunkach w krajowych bankach centralnych w ramach systemu rezerwy obowiązkowej Eurosystemu. Ramy prawne tego systemu są ustanowione w art. 19 Statutu ESBC, rozporządzeniu Rady (WE) nr 2531/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym stosowania stóp rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny² i rozporządzeniu (WE) Europejskiego Banku Centralnego nr 1745/2003 dotyczącym stosowania rezerw obowiązkowych (EBC/2003/9)³. Stosowanie rozporządzenia EBC/2003/9 zapewnia jednorodność zasad i warunków systemu rezerwy obowiązkowej Eurosystemu w całej strefie euro.

Wielkość rezerwy obowiązkowej, jaka ma być utrzymywana przez poszczególne instytucje, jest ustalana w stosunku do podstawy naliczania rezerwy. System rezerwy obowiązkowej Eurosystemu umożliwia kontrahentom uśrednianie rezerw, co oznacza, że zgodność rezerwy wymaganej z utrzymywaną ustala się na podstawie średniej arytmetycznej sald na koniec dnia na rachunkach w krajowym banku centralnym w okresie utrzymywania rezerwy. Utrzymywane przez instytucje rezerwy obowiązkowe są oprocentowane według stopy procentowej podstawowych operacji refinansujących Eurosystemu.

System rezerwy obowiązkowej Eurosystemu spełnia przede wszystkim następujące funkcje monetarne:

- *Stabilizacja stóp procentowych rynku pieniężnego.* Przepisy o uśrednianiu rezerwy obowiązkowej Eurosystemu mają na celu stabilizację stóp procentowych na rynku pieniężnym, stanowiąc bodziec dla instytucji do łagodzenia skutków przejściowych wahań płynności.
- *Kreacja lub pogłębienie strukturalnego niedoboru płynności.* System rezerwy obowiązkowej Eurosystemu kreuje lub

pogłębia strukturalny niedobór płynności. Działanie takie pomaga zwiększyć skuteczność działania Eurosystemu jako dostawcy płynności.

Jeśli chodzi o stosowanie przez EBC wymogu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, EBC jest obowiązany działać zgodnie z celami Eurosystemu określonymi w art. 105 ust. 1 Traktatu i art. 2 Statutu ESBC, co oznacza, między innymi, zasadę niewymuszania znaczącego niepożądanego przemieszczania lub odpływu zasobów pieniężnych.

7.2 INSTYTUCJE PODLEGAJĄCE SYSTEMOWI REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Zgodnie z art. 19 ust. 1 Statutu ESBC, EBC wymaga od instytucji kredytowych ustanowionych w państwach członkowskich utrzymywania odpowiedniego poziomu rezerwy obowiązkowej. Oznacza to, że działające w strefie euro oddziały podmiotów, które nie mają siedziby w strefie euro, również podlegają systemowi rezerwy obowiązkowej Eurosystemu. Nie podlegają mu natomiast zlokalizowane poza strefą euro oddziały instytucji kredytowych mających siedzibę w strefie euro.

Instytucja jest automatycznie zwalniana z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej z dniem rozpoczęcia okresu utrzymywania rezerwy, w którym jej pozwolenie na działalność zostało cofnięte lub w którym z niego zrezygnowała, albo w którym organ sądowy lub inny właściwy organ uczestniczącego państwa członkowskiego podjął decyzję o wszczęciu postępowania likwidacyjnego wobec instytucji. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) 2531/98 i rozporządzeniem EBC/2003/9, EBC może również zwolnić niektóre instytucje z obowiązków w ramach systemu rezerwy

1 Treść niniejszego rozdziału podana jest wyłącznie w celach informacyjnych.

2 Dz.U. L 318 z 27 listopada 1998 r., str. 1.

3 Dz.U. L 250 z 2 października 2003 r., str. 10.

obowiązkowej Eurosystemu, przy zachowaniu zasady braku dyskryminacji, jeżeli cele systemu nie byłyby spełnione poprzez nałożenie wspomnianych obowiązków na te konkretne instytucje. W decyzji o takim zwolnieniu EBC każdorazowo bierze pod uwagę jedno lub kilka z poniższych kryteriów:

- instytucja pełni funkcje specjalne,
- instytucja nie prowadzi aktywnie czynności bankowych w konkurencji z innymi instytucjami kredytowymi,
- wszystkie depozyty instytucji są przeznaczone na cele związane z regionalną lub międzynarodową pomocą w zakresie rozwoju.

EBC sporządza i prowadzi wykaz instytucji podlegających systemowi rezerwy obowiązkowej Eurosystemu. EBC udostępnia również publicznie wykaz wszystkich instytucji zwolnionych z obowiązków w ramach systemu z powodów innych niż reorganizacja⁴. Kontrahenci mogą korzystać z tych wykazów przy ustalaniu, czy posiadają zobowiązania wobec innej instytucji, która sama podlega systemowi rezerwy obowiązkowej. Wykazy udostępniane publicznie ostatniego dnia roboczego Eurosystemu w każdym miesiącu kalendarzowym wykorzystuje się do obliczania podstawy naliczania rezerwy na okres utrzymywania tej rezerwy zaczynający się w miesiącu kalendarzowym przypadającym dwa miesiące później. Na przykład wykaz opublikowany pod koniec lutego będzie obowiązywać przy ustalaniu podstawy naliczania rezerwy za okres utrzymywania rezerwy zaczynający się w kwietniu.

7.3 OKREŚLANIE REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

PODSTAWA NALICZANIA I STOPA REZERWY

Podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej danej instytucji określa się w odniesieniu do pozycji jej bilansu. Dane bilansowe przekazywane są krajowym bankom centralnym

w ramach ogólnej statystyki pieniężnej i bankowej EBC (patrz punkt 7.5)⁵. W przypadku instytucji podlegających wymogom pełnej sprawozdawczości, do ustalenia podstawy naliczania rezerwy na okres utrzymywania rozpoczynający się w miesiącu kalendarzowym przypadającym dwa miesiące później wykorzystuje się dane bilansowe na koniec bieżącego miesiąca kalendarzowego. Na przykład podstawa naliczania rezerwy obliczona na podstawie bilansu na koniec lutego będzie stosowana do obliczania poziomu rezerwy obowiązkowej danego kontrahenta w okresie utrzymywania rezerwy zaczynającym się w kwietniu.

Zasady sprawozdawczości w zakresie statystyki pieniężnej i bankowej EBC obejmują możliwość zwolnienia małych instytucji z pewnych obowiązków sprawozdawczych. Instytucje, do których stosuje się ten przepis, muszą przekazywać jedynie ograniczony zestaw danych bilansowych co kwartał (dane w układzie kwartalnym) w terminie dłuższym niż przewidziany dla większych instytucji. W przypadku tych instytucji dane bilansowe za konkretny kwartał wykorzystuje się do ustalenia, z przesunięciem dwóch miesięcy, podstawy naliczania rezerwy na kolejne trzy okresy utrzymywania rezerwy. Na przykład bilans kwartalny na koniec pierwszego kwartału – czyli z marca – będzie obowiązywać przy ustalaniu podstawy naliczania rezerwy za okresy utrzymywania rezerwy zaczynające się w czerwcu, lipcu i sierpniu.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2531/98, EBC może włączyć do podstawy naliczania rezerwy pasywa wynikające z przyjęcia środków pieniężnych razem z pasywami wynikającymi z pozycji pozabilansowych. W systemie rezerwy obowiązkowej Eurosystemu do podstawy rezerwy zalicza się obecnie tylko kategorie

4 Wykazy są dostępne publicznie w serwisie internetowym EBC (www.ebc.int).

5 Ramy sprawozdawcze dla statystyki pieniężnej i bankowej EBC przedstawiono w załączniku 4.

Ramka 9

PODSTAWA NALICZANIA I STOPA REZERWY**A. Pasywa objęte podstawą rezerwy, do których stosuje się dodatnią stopę rezerwy Depozyty¹**

- Depozyty typu overnight
- Depozyty o ustalonym terminie zapadalności do dwóch lat
- Depozyty za wypowiedzeniem do dwóch lat

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe

- Dłużne papiery wartościowe o ustalonym terminie zapadalności do dwóch lat

B. Pasywa objęte podstawą naliczania rezerwy, do których stosuje się zerową stopę rezerwyDepozyty¹

- Depozyty o ustalonym terminie zapadalności powyżej dwóch lat
- Depozyty zwrotne za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat
- Umowy z przyrzeczeniem odkupu (repo)

Wyemitowane dłużne papiery wartościowe

- Dłużne papiery wartościowe o ustalonym terminie zapadalności powyżej dwóch lat

C. Pasywa wyłączone z podstawy naliczania rezerwy

- Zobowiązania wobec innych instytucji podlegających systemowi rezerwy obowiązkowej Eurosystemu
- Zobowiązania wobec EBC i krajowych banków centralnych

¹ Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (WE) nr 2181/2004 (EBC/2004/21) z dnia 16 grudnia 2004 r. zmieniające rozporządzenie nr 2423/2001 (EBC/2001/13) dotyczące skonsolidowanego bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych oraz rozporządzenie (WE) nr 63/2002 (EBC/2001/18) w sprawie statystyki dotyczącej stóp procentowych stosowanych przez monetarne instytucje finansowe w odniesieniu do depozytów i kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw (Dz. U. L 371 z 18 grudnia 2004 r., str. 42) jednoznacznie nakłada wymóg wykazywania zobowiązań z tytułu depozytów w wartości nominalnej. Wartość nominalna oznacza wysokość kapitału, który dłużnik zgodnie z warunkami umowy ma obowiązek zwrócić wierzycielowi. Zmiana ta stała się konieczna, ponieważ Dyrektywa Rady nr 86/635/EWG z dnia 8 grudnia 1986 r. w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków i innych instytucji finansowych (Dz. U. L 372 z 31 grudnia 1986 r., str. 1) została znowelizowana w taki sposób, że dopuszcza wycenę pewnych instrumentów finansowych w wartości godziwej.

pasywów „depozyty” i „wyemitowane dłużne papiery wartościowe” (patrz ramka 9).

Zobowiązania wobec innych instytucji znajdujących się w wykazie instytucji podlegających systemowi rezerwy obowiązkowej Eurosystemu oraz zobowiązania wobec EBC i krajowych banków centralnych nie wchodzi do podstawy naliczania rezerwy. W tym zakresie dla kategorii pasywów „wyemitowane dłużne papiery wartościowe”, aby mieć możliwość odliczenia takich zobowiązań od podstawy naliczania rezerwy, emitent musi być w stanie udowodnić faktyczną ilość tych instrumentów znajdujących się

w posiadaniu innych instytucji podlegających systemowi rezerwy obowiązkowej Eurosystemu. Jeżeli nie można przedstawić takiego dowodu, emitenci mogą stosować do każdej z tych pozycji bilansowych standardowe wyłączenie⁶ w ustalonej wielkości procentowej.

Stopy rezerw ustala EBC przy uwzględnieniu maksymalnego limitu określonego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2531/98. EBC stosuje jednolitą niezerową stopę rezerwy do

⁶ Patrz rozporządzenie nr EBC/2003/9. Dalsze informacje na temat współczynnika standardowego wyłączenia można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ebc.int) oraz na stronach internetowych Eurosystemu (patrz załącznik 5).

większości pozycji zaliczonych do podstawy jej naliczania. Stopa rezerw jest określona w rozporządzeniu EBC/2003/9. EBC ustala zerową stopę rezerwy w stosunku do następujących kategorii pasywów: „depozyty o ustalonym terminie zapadalności powyżej dwóch lat”, „depozyty zwrotne za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat”, „umowy z przyrzeczeniem odkupu typu repo” i „dłużne papiery wartościowe o ustalonym terminie zapadalności powyżej dwóch lat” (patrz ramka 9). EBC może w dowolnym momencie zmienić stopę rezerwy. Zmiany stopy rezerwy są ogłaszane przez EBC z wyprzedzeniem, przed pierwszym okresem utrzymywania rezerwy, w którym zmiana będzie obowiązywać.

OBLICZANIE POZIOMU REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Wymagany poziom rezerwy obowiązkowej dla poszczególnych instytucji oblicza się stosując odpowiednie stopy rezerwy do pasywów kwalifikowanych.

Każda instytucja odlicza zryczałtowaną kwotę 100 000 EUR od wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej w każdym państwie członkowskim, w którym posiada placówkę. Przyznanie takiego odpisu pozostaje bez uszczerbku dla prawnych zobowiązań instytucji podlegających systemowi rezerwy obowiązkowej Eurosystemu⁷.

Poziom rezerwy obowiązkowej dla każdego okresu utrzymywania rezerwy zaokrąglą się do najbliższego całkowitego euro.

7.4 UTRZYMYWANIE REZERW

OKRES UTRZYMYWANIA REZERWY

EBC publikuje kalendarz okresów utrzymywania rezerwy na co najmniej trzy miesiące przed początkiem danego roku⁸. Okres utrzymywania rezerwy zaczyna się w dniu rozliczenia pierwszej podstawowej operacji refinansującej po posiedzeniu Rady Prezesów, podczas którego formułowana jest miesięczna ocena nastawienia w polityce pieniężnej na następny okres. W szczególnych okolicznościach opublikowany kalendarz może ulec zmianom, m.in. ze względu

na zmiany w harmonogramie posiedzeń Rady Prezesów.

ŚRODKI REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Każda instytucja musi utrzymywać środki rezerwy obowiązkowej na jednym lub kilku rachunkach rezerw w krajowym banku centralnym państwa członkowskiego, w którym jest ustanowiona. W przypadku instytucji posiadających więcej niż jedną placówkę w danym państwie członkowskim, za spełnienie łącznych wymogów w zakresie rezerwy obowiązkowej dla wszystkich krajowych placówek danej instytucji odpowiada jej centrala⁹. Instytucja posiadająca placówki w więcej niż jednym państwie członkowskim musi utrzymywać rezerwę obowiązkową stosowną do podstawy naliczania rezerwy określonej w danym państwie członkowskim w krajowym banku centralnym każdego państwa członkowskiego, w którym posiada placówkę.

Jako rachunki rezerw można wykorzystywać rachunki rozliczeniowe instytucji w krajowych bankach centralnych. Rezerwy utrzymywane na rachunkach rozliczeniowych można wykorzystać do rozliczeń śróddziennych. Dzienna wielkość utrzymywanej rezerwy danej instytucji jest obliczana jako saldo na koniec dnia na jej rachunku rezerw.

Instytucja może ubiegać się w krajowym banku

⁷ Dla instytucji posiadających zezwolenie na przekazywanie danych statystycznych jako grupa na skonsolidowanych zasadach, zgodnie z postanowieniami dotyczącymi zasad statystyki pieniężnej i bankowej EBC (patrz załącznik 4), możliwe będzie tylko jedno takie odliczenie dla grupy jako całości, chyba że instytucje przekazują dane na temat podstawy naliczania rezerwy i stanu rezerw w dostatecznie szczegółowy sposób, który umożliwi Eurosystemowi zweryfikowanie ich poprawności i jakości oraz ustalenie odpowiedniego poziomu rezerwy obowiązkowej dla poszczególnych instytucji w grupie.

⁸ Kalendarz jest zazwyczaj ogłaszany w komunikacie prasowym EBC, który można znaleźć w serwisie internetowym EBC (www.ecb.int). Ponadto kalendarz jest ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i na stronach internetowych Eurosystemu (patrz załącznik 5).

⁹ Jeżeli instytucja nie posiada centrali w państwie członkowskim, w którym jest ustanowiona, musi wyznaczyć oddział główny, który będzie wówczas odpowiedzialny za spełnienie łącznych wymagań dotyczących rezerw obowiązkowych dla wszystkich placówek tej instytucji działających w danym państwie członkowskim.

Ramka 10

OBLICZANIE ODSETEK OD REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej oblicza się zgodnie z następującym wzorem:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

gdzie:

R_t = odsetki do wypłacenia od rezerwy obowiązkowej za okres utrzymywania rezerwy t .

H_t = średnia dzienna wielkość rezerwy obowiązkowej w okresie utrzymywania rezerwy t .

n_t = liczba dni kalendarzowych w okresie utrzymywania t .

r_t = stopa oprocentowania rezerwy obowiązkowej w okresie utrzymywania rezerwy t . Stopę zaokrągla się do dwóch miejsc po przecinku.

i = i -ty dzień kalendarzowy w okresie utrzymywania rezerwy t .

MR_i = stopa procentowa dla ostatniej podstawowej operacji refinansującej rozliczonej w dniu kalendarzowym i lub wcześniej.

centralnym państwa członkowskiego, w którym jest rezydentem, o pozwolenie na utrzymywanie całości swojej rezerwy obowiązkowej przez pośrednika. Możliwość utrzymywania rezerwy przez pośrednika zasadniczo ogranicza się do instytucji, które posiadają taką strukturę, że część działalności administracyjnej (np. zarządzanie skarbcem) wykonywana jest zazwyczaj przez pośrednika (centralizacji swoich rezerw dokonują np. sieci kas oszczędnościowych czy banków spółdzielczych). Utrzymywanie rezerw obowiązkowych przez pośrednika podlega przepisom określonym w rozporządzeniu EBC/2003/9.

OPROCENTOWANIE REZERWY

Rezerwa obowiązkowa jest oprocentowana w okresie utrzymywania średnio według stopy procentowej EBC (ważonej liczbą dni kalendarzowych) stosowanej w podstawowych operacjach refinansujących, obliczanej według wzoru określonego w ramce 10. Środki rezerwy

ponad wymaganą wielkość nie są oprocentowane. Odsetki wypłacane są w drugim dniu roboczym KBC po zakończeniu okresu utrzymywania rezerwy, za który je naliczono.

7.5 ZGŁASZANIE, POTWIERDZANIE I WERYFIKACJA PODSTAWY NALICZANIA REZERWY

W celu ustalenia wymaganej wysokości rezerw poszczególne pozycje podstawy naliczania rezerwy są obliczane przez same instytucje zobowiązane do utrzymywania rezerwy obowiązkowej i przekazywane krajowym bankom centralnym w ramach ogólnej sprawozdawczości w zakresie statystyki pieniężnej i bankowej EBC (patrz załącznik 4). Art. 5 rozporządzenia EBC/2003/9 określa procedury zgłaszania i potwierdzania podstawy naliczania rezerwy oraz wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej danej instytucji.

Tryb przekazywania i potwierdzania informacji dotyczących wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej instytucji jest następujący. Właściwy krajowy bank centralny albo dana instytucja oblicza z własnej inicjatywy wymagany poziom rezerwy obowiązkowej na dany okres utrzymywania rezerwy. Powiadomienie o obliczonym poziomie rezerwy jest przekazywane przez podmiot, który dokonał obliczenia najpóźniej na trzy dni robocze KBC przed początkiem okresu utrzymywania rezerwy. Właściwy krajowy bank centralny może określić wcześniejszy termin przekazywania informacji o wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej. Może również określić dodatkowe limity dla danej instytucji dotyczące powiadamiania o korektach podstawy naliczania rezerwy oraz wszelkich innych korektach dotyczących podanej wysokości rezerwy obowiązkowej. Strona otrzymująca powiadomienie potwierdza obliczenie poziomu rezerwy obowiązkowej najpóźniej w dniu roboczym KBC poprzedzającym początek okresu utrzymywania rezerwy. Jeśli strona otrzymująca powiadomienie nie odpowie do końca dnia roboczego KBC poprzedzającego początek okresu utrzymywania rezerwy, przyjmuje się, że potwierdza wysokość rezerwy obowiązkowej tej instytucji na dany okres utrzymywania rezerwy. Po uzyskaniu potwierdzenia wymagany poziom rezerwy obowiązkowej danej instytucji na dany okres utrzymywania rezerwy nie może ulec zmianie.

Rozporządzenie EBC/2003/9 określa specjalne wymogi sprawozdawcze dla instytucji, które mają zezwolenie na działanie w charakterze pośrednika w zakresie utrzymywania rezerw obowiązkowych innych instytucji. Utrzymywanie rezerwy przez pośrednika nie zmienia obowiązków w zakresie sprawozdawczości statystycznej danej instytucji.

EBC i krajowe banki centralne mają prawo, w zakresie rozporządzenia Rady (WE) nr 2531/98, weryfikować dokładność i jakość zgromadzonych danych.

7.6 NIEDOPEŁNIENIE WYMAGAŃ ZWIĄZANYCH Z UTRZYMYWANIEM REZERWY OBOWIĄZKOWEJ

Niedopełnienie wymagań związanych z utrzymywaniem rezerwy obowiązkowej ma miejsce, jeżeli w okresie utrzymywania rezerwy średnia arytmetyczna sald rachunku rezerwy obowiązkowej na koniec dnia kalendarzowego jest niższa od poziomu rezerwy obowiązkowej wymaganego na dany okres.

Jeżeli instytucja nie spełnia wszystkich lub części wymogów w zakresie rezerwy obowiązkowej, EBC może, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2531/98, nałożyć jedną z następujących sankcji:

- odsetki karne w wysokości do 5 punktów procentowych powyżej stopy kredytu banku centralnego na koniec dnia, naliczone od brakującej części rezerwy obowiązkowej,
- odsetki karne w wysokości do dwukrotności stopy kredytu banku centralnego na koniec dnia, naliczone od brakującej części rezerwy obowiązkowej,
- wymóg złożenia przez daną instytucję nieoprocentowanego depozytu w EBC lub krajowym banku centralnym, w wysokości do trzykrotności brakującej części rezerwy obowiązkowej. Termin zapadalności depozytu nie może przekraczać długości okresu, w którym instytucja nie dopełniła wymagań co do wielkości rezerwy obowiązkowej.

Jeżeli instytucja nie spełnia innych obowiązków przewidzianych w rozporządzeniach i decyzjach EBC dotyczących systemu rezerwy obowiązkowej Eurosystemu (np. jeżeli nie przekazuje terminowo odpowiednich danych lub dane te są nieprawidłowe), EBC ma prawo nałożyć sankcje zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2532/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącym uprawnień Europejskiego Banku

Centralnego do nakładania sankcji i rozporządzeniem EBC (WE) nr 2157/1999 z dnia 23 września 1999 r. w sprawie uprawnień EBC do nakładania sankcji (EBC/1999/4)¹⁰. Zarząd EBC może określić i opublikować kryteria, zgodnie z którymi będzie stosować sankcje przewidziane w art. 7 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2531/98¹¹.

Ponadto w przypadku poważnego naruszenia wymagań dotyczących rezerwy obowiązkowej Eurosystem może zawiesić udział kontrahentów w operacjach otwartego rynku.

10 Dz.U. L 264 z 12 października 1999 r., str. 21.

11 Kryteria te zostały przedstawione w informacji zatytułowanej „Notice of the European Central Bank on the imposition of sanctions for breaches of the obligation to hold minimum reserves” („Informacja Europejskiego Banku Centralnego w sprawie nakładania sankcji za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerw obowiązkowych”), Dz.U. C 39 z dnia 11 lutego 2000 r., str. 3.

ZAŁĄCZNIK 1

PRZYKŁADY OPERACJI I PROCEDUR POLITYKI PIENIĘŻNEJ

WYKAZ PRZYKŁADÓW

Przykład 1	Zapewniająca płynność transakcja odwracalna w drodze przetargu kwotowego	72
Przykład 2	Zapewniająca płynność transakcja odwracalna w drodze przetargu procentowego	73
Przykład 3	Emisja certyfikatów dłużnych EBC w drodze przetargu procentowego	74
Przykład 4	Absorbujący płynność swap walutowy w drodze przetargu procentowego	75
Przykład 5	Zapewniający płynność swap walutowy w drodze przetargu procentowego	77
Przykład 6	Środki kontroli ryzyka	79

Przykład 1

ZAPEWNIAJĄCA PŁYNNOŚĆ TRANSAKCYJA ODWRACALNA W DRODZE PRZETARGU KWOTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zasileniu rynku w płynność za pomocą transakcji odwracalnej przeprowadzonej w drodze przetargu kwotowego.

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Kontrahent	Oferta kupna (mln EUR)
Bank 1	30
Bank 2	40
Bank 3	70
Razem	140

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu ogółem 105 mln EUR.

Procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Kwoty przydzielone kontrahentom wynoszą:

Kontrahent	Oferta kupna (mln EUR)	Przydział (mln EUR)
Bank 1	30	22,5
Bank 2	40	30,0
Bank 3	70	52,5
Razem	140	105,0

Przykład 2

ZAPEWNIAJĄCA PŁYNNOŚĆ TRANSAKCYJA ODWRACALNA W DRODZE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zasileniu rynku w płynność za pomocą transakcji odwracalnej przeprowadzonej w drodze przetargu procentowego.

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Stopa procentowa (%)	Kwota (mln EUR)				
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Oferty ogółem	Oferty skumulowane
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Razem	30	45	70	145	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu 94 mln EUR, ustalając końcową stopę procentową w wysokości 3,05%.

Wszystkie oferty powyżej 3,05% (o wartości skumulowanej 80 mln EUR) są przyjęte w całości. Przy 3,05% procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Przydział dla banku 1 przy końcowej stopie procentowej wynosi na przykład:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem
Oferty ogółem	30,0	45,0	70,0	145
Kwota przydzielona ogółem	14,0	34,0	46,0	94

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o jednej stopie (holenderskiej), oprocentowanie kwot przydzielonych kontrahentom wynosi 3,05%.

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o różnych stopach (amerykańskiej), nie stosuje się stałego oprocentowania kwot przydzielonych kontrahentom; na przykład bank 1 uzyskuje 5 mln EUR po stopie 3,07%, 5 mln EUR po stopie 3,06% oraz 4 mln EUR po stopie 3,05%.

Przykład 3

EMISJA CERTYFIKATÓW DŁUŻNYCH EBC W DRODZE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zaabsorbowaniu płynności z rynku za pomocą emisji certyfikatów dłużnych w drodze przetargu procentowego.

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Stopa procentowa (%)	Kwota (mln EUR)				Oferty skumulowane
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Razem	55	70	55	180	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu nominalnej kwoty 124,5 mln EUR, ustalając końcową stopę procentową w wysokości 3,05%.

Wszystkie oferty poniżej 3,05% (o wartości skumulowanej 65 mln EUR) są przyjęte w całości. Przy 3,05% procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Przydział dla banku 1 przy końcowej stopie procentowej wynosi na przykład:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem
Oferty ogółem	55,0	70,0	55,0	180,0
Kwota przydzielona ogółem	42,0	49,0	33,5	124,5

Przykład 4

ABSORBUJĄCY PŁYNNOŚĆ SWAP WALUTOWY W DRODZE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zaabsorbowaniu płynności z rynku za pomocą swapu walutowego na kurs EUR/USD w drodze przetargu procentowego. (Uwaga: w tym przykładzie w obrocie euro stosuje się premię).

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Punkty swapowe (× 10 000)	Kwota (mln EUR)				Oferty skumulowane
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Razem	65	90	80	235	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu kwoty 158 mln EUR, ustalając krańcowy punkt swapowy na poziomie 6,63. Wszystkie oferty powyżej 6,63 (na skumulowaną kwotę 65 mln EUR) są przyjęte w całości. Przy 6,63 procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Przydział dla banku 1 przy danym krańcowym punkcie swapowym wynosi na przykład:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem
Oferty ogółem	65,0	90,0	80,0	235,0
Kwota przydzielona ogółem	48,25	52,55	57,20	158,0

EBC ustala kasowy kurs wymiany (spot) EUR/USD dla tej operacji na poziomie 1,1300.

Przykład 4 (ciąg dalszy)

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o jednej stopie (holenderskiej), w dniu rozpoczęcia operacji Eurosystem kupuje 158 000 000 EUR oraz sprzedaje 178 540 000 USD. W dniu zapadalności operacji Eurosystem sprzedaje 158 000 000 EUR oraz kupuje 178 540 000 USD (kurs terminowy wynosi $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o różnych stopach (amerykańskiej), Eurosystem dokonuje wymiany kwot w euro i dolarach amerykańskich, jak pokazano w poniższej tabeli.

Transakcja kasowa			Transakcja terminowa		
Kurs waluty	Skup EUR	Sprzedaz USD	Kurs waluty	Sprzedaz EUR	Skup USD
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Razem	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

Przykład 5

ZAPEWNIAJĄCY PŁYNNOŚĆ SWAP WALUTOWY W DRODZE PRZETARGU PROCENTOWEGO

EBC podejmuje decyzję o zasileniu rynku w płynność za pomocą swapu walutowego na stopę EUR/USD w drodze przetargu procentowego. (Uwaga: w tym przykładzie w obrocie euro stosuje się premię).

Trzech kontrahentów składa następujące oferty:

Punkty swapowe (× 10 000)	Kwota (mln EUR)				Oferty skumulowane
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Razem	60	85	75	220	

EBC podejmuje decyzję o przydzieleniu kwoty 197 mln EUR, ustalając krańcowy punkt swapowy na poziomie 6,54. Wszystkie oferty poniżej 6,54 (na skumulowaną kwotę 195 mln EUR) są przyjęte w całości. Przy 6,54 procentowy współczynnik przydziału wynosi:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Przydział dla banku 1 przy danym krańcowym punkcie swapowym wynosi na przykład:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Całkowita kwota przydzielona bankowi 1 wynosi:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Wyniki przydziału można podsumować następująco:

Kontrahenci	Kwota (mln EUR)			
	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Razem
Oferty ogółem	60,0	85,0	75,0	220
Kwota przydzielona ogółem	55,5	75,5	66,0	197

EBC ustala kasowy kurs wymiany (spot) EUR/USD dla tej operacji na poziomie 1,1300.

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o jednej stopie (holenderskiej), w dniu rozpoczęcia operacji Eurosystem sprzedaje 197 000 000 EUR oraz kupuje 222 610 000 USD. W dniu zapadalności operacji Eurosystem kupuje 197 000 000 EUR oraz sprzedaje 222 738 838 USD (kurs terminowy wynosi $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Przykład 5 (ciąg dalszy)

Jeżeli przydział odbywa się w systemie aukcji o różnych stopach (amerykańskiej), Eurosystem dokonuje wymiany kwot w euro i dolarach amerykańskich, jak pokazano w poniższej tabeli.

Transakcja kasowa			Transakcja terminowa		
Kurs waluty	Sprzedaż EUR	Skup USD	Kurs waluty	Skup EUR	Sprzedaż USD
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Razem	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

Przykład 6

ŚRODKI KONTROLI RYZYKA

Niniejszy przykład ilustruje ogólne zasady kontroli ryzyka stosowane do aktywów zabezpieczających wykorzystywanych w zasilających w płynność operacjach Eurosystemu¹. Przykład jest oparty na założeniu, że kontrahent uczestniczy w następujących operacjach polityki pieniężnej Eurosystemu:

- podstawowa operacja refinansująca rozpoczynająca się 28 lipca 2004 r. i kończąca się 4 sierpnia 2004 r., w której kontrahentowi przydzielono 50 mln EUR przy oprocentowaniu 4,24%;
- dłuższa operacja refinansująca rozpoczynająca się 29 lipca 2004 r. i kończąca się 21 października 2004 r., w której kontrahentowi przydzielono 45 mln EUR przy oprocentowaniu 4,56%;
- podstawowa operacja refinansująca rozpoczynająca się 4 sierpnia 2004 r. i kończąca się 11 sierpnia 2004 r., w której kontrahentowi przydzielono 35 mln EUR przy oprocentowaniu 4,26%.

Charakterystykę rynkowych aktywów zabezpieczających wykorzystanych przez kontrahenta do zabezpieczenia tych operacji podaje tabela 1.

TABELA 1 RYNKOWE AKTYWA ZABEZPIECZAJĄCE WYKORZYSTANE W TRANSAKCJACH

Charakterystyka						
Nazwa aktywów	Kategoria aktywów	Data zapadalności	Rodzaj kuponu	Częstotliwość kuponu	Pozostały okres zapadalności	Redukcja wartości
A	Instrument zabezpieczony należnościami	29.08.2006	Stały	6 miesięcy	2 lata	3,50%
B	Obligacja skarbowa	19.11.2008	Zmienny	12 miesięcy	4 lata	0,50%
C	Obligacja przedsiębiorstwa	12.05.2015	Zerowy		>10 lat	15,00%
Ceny w procentach (w tym narosłe odsetki) ^{*)}						
28.07.2004	29.07.2004	30.07.2004	02.08.2004	03.08.2004	04.08.2004	05.08.2004
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

*) cena podana dla określonej daty wyceny odpowiada najbardziej reprezentatywnej cenie w dniu roboczym poprzedzającym wycenę.

¹ Przykład opiera się na założeniu, że przy kalkulacji, czy istnieje konieczność wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego uwzględnia się narosłe odsetki od dostarczonej płynności oraz przyjmuje się punkt aktywacji wynoszący 0,5% dostarczonej płynności.

Przykład 6 (ciąg dalszy)

System zabezpieczeń oznaczonych

Założmy najpierw, że transakcje z krajowym bankiem centralnym są realizowane przy wykorzystaniu systemu zabezpieczeń oznaczonych, w którym aktywa zabezpieczające są jednoznacznie przypisane do konkretnej transakcji. Codziennie dokonuje się wyceny aktywów zabezpieczających. Ogólne zasady kontroli ryzyka można zatem opisać następująco (patrz również tabela 2):

1. W dniu 28 lipca 2004 r. kontrahent zawiera umowę z przyrzeczeniem odkupu z krajowym bankiem centralnym, który nabywa aktywa A na kwotę 50,6 mln EUR. Aktywa A to stałokuponowy instrument zabezpieczony należnościami, z terminem zapadalności 29 sierpnia 2006 r. Pozostały okres zapadalności wynosi więc dwa lata, czyli należy zastosować 3,5-procentową redukcję wartości w wycenie. Cena rynkowa aktywów A na ich rynku referencyjnym w tym dniu wynosi 102,63%, łącznie z narosłymi odsetkami od kuponu. Kontrahent ma zapewnić aktywa A na taką kwotę, by – po odliczeniu 3,5-procentowej redukcji w wycenie – przewyższała ona przyznaną kwotę 50 mln EUR. Dostarcza więc aktywa A o wartości nominalnej 50,6 mln EUR, których skorygowana wartość rynkowa w danym dniu wynosi 50 113 203 EUR.
2. W dniu 29 lipca 2004 r. kontrahent zawiera umowę z przyrzeczeniem odkupu z krajowym bankiem centralnym, który nabywa aktywa A za 21 mln EUR (cena rynkowa 101,98%, redukcja wartości w wycenie 3,5%) oraz aktywa B za 25 mln EUR (cena rynkowa 98,35%). Aktywa B to zmiennokuponowe obligacje skarbu państwa, do których stosuje się 0,5-procentową redukcję wartości w wycenie. Skorygowana wartość rynkowa aktywów A i B na ten dzień wynosi 45 130 810 EUR, czyli przekracza wymaganą kwotę 45 000 000 EUR.

W dniu 29 lipca 2004 r. następuje aktualizacja wyceny aktywów zabezpieczających podstawową operację refinansującą rozpoczętą 28 lipca 2004 r. Przy cenie rynkowej na poziomie 101,98%, nawet po redukcji w wycenie wartość rynkowa aktywów A mieści się między dolnym i górnym poziomem aktywacji. Dostarczone na początku zabezpieczenie uznaje się zatem za wystarczające zarówno dla początkowej kwoty dostarczonej płynności, jak też dla narosłych odsetek w kwocie 5 889 EUR.

3. W dniu 30 lipca 2004 r. następuje aktualizacja wyceny aktywów zabezpieczających: cena rynkowa aktywów A wynosi 100,55%, a aktywów B – 97,95%. Narosłe odsetki wynoszą 11 778 EUR od podstawowej operacji refinansującej rozpoczętej 28 lipca 2004 r. oraz 5 700 EUR od dłuższej operacji refinansującej rozpoczętej 29 lipca 2004 r. W rezultacie skorygowana wartość rynkowa aktywów A w pierwszej transakcji spada o 914 218 EUR poniżej kwoty do pokrycia (tj. dostarczonej płynności powiększonej o narosłe odsetki), a także poniżej dolnego poziomu aktywacji wynoszącego 49 761 719 EUR. Kontrahent dostarcza aktywa A o wartości nominalnej 950 000 EUR, które – po odliczeniu 3,5-procentowej redukcji od wartości rynkowej opartej na cenie 100,55% – przywracają wystarczające pokrycie w zabezpieczeniu².

Wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego wymagane jest również przy drugiej transakcji, jako że skorygowana wartość rynkowa aktywów zabezpieczających wykorzystanych w tej transakcji (44 741 520 EUR) jest poniżej dolnego poziomu aktywacji (który wynosi 44 780 672 EUR). Kontrahent dostarcza zatem aktywa B na kwotę 270 000 EUR o skorygowanej wartości rynkowej 263 143 EUR.

2 Krajowe banki centralne mogą wymagać uzupełnienia depozytu zabezpieczającego w gotówce, a nie w papierach wartościowych.

Przykład 6 (ciąg dalszy)

4. W dniach 2 i 3 sierpnia 2004 r. następuje aktualizacja wyceny aktywów zabezpieczających, co nie prowadzi jednak do wezwania do uzupełnienia depozytów zabezpieczających transakcje przeprowadzone w dniach 28 i 29 lipca 2004 r.
5. W dniu 4 sierpnia 2004 r. kontrahent spłaca płynność dostarczoną w ramach podstawowej operacji refinansującej rozpoczętej 28 lipca 2004 r. wraz z naliczonymi odsetkami w wysokości 41 222 EUR. Krajowy bank centralny zwraca aktywa A o nominalnej wartości 51 550 000 EUR.

Tego samego dnia kontrahent zawiera nową umowę z przyrzeczeniem odkupu z krajowym bankiem centralnym, który nabywa aktywa C o wartości nominalnej 75 mln EUR. Ponieważ aktywa C to zerokuponowa obligacja przedsiębiorstwa o pozostałym okresie zapadalności powyżej 10 lat, co wymaga 15-procentowej redukcji w wycenie, ich wartość rynkowa po redukcji na ten dzień wynosi 35 068 875 EUR.

Aktualizacja wyceny aktywów zabezpieczających dłuższą operację refinansującą rozpoczętą 29 lipca 2004 r. wskazuje, że skorygowana wartość rynkowa dostarczonych aktywów przekracza górny poziom aktywacji o około 262 000 EUR i w efekcie krajowy bank centralny zwraca kontrahentowi aktywa B o wartości nominalnej 262 000 EUR³.

System zabezpieczeń łącznych

Założmy następnie, że transakcje z krajowym bankiem centralnym są realizowane przy wykorzystaniu systemu zabezpieczeń łącznych, w którym aktywa wchodzące w skład puli wykorzystywanej przez kontrahenta nie są przypisane do konkretnych transakcji.

W tym przykładzie kolejność transakcji jest taka sama, jak w poprzednim przykładzie ilustrującym system zabezpieczeń oznaczonych. Główna różnica polega na tym, że w datach ponownej wyceny skorygowana wartość rynkowa wszystkich aktywów w puli musi pokryć zagregowaną kwotę wszystkich otwartych operacji z krajowym bankiem centralnym. Skutkiem tego wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego na kwotę 1 178 398 EUR dokonane w dniu 30 lipca 2004 r. jest w tym przykładzie identyczne z wezwaniem w systemie zabezpieczeń oznaczonych. Kontrahent przekazuje aktywa A o wartości nominalnej 1 300 000 mln EUR, która – po potrąceniu 3,5-procentowej redukcji od wartości rynkowej opartej na cenie 100,55% – zapewnia dostateczne zabezpieczenie.

Ponadto w dniu 4 sierpnia 2004 r., czyli kiedy zapada podstawowa operacja refinansująca z 28 lipca 2004 r., kontrahent może zatrzymać aktywa na swoim rachunku zabezpieczeń. Może je także zamienić na inne aktywa, co pokazano w przykładzie, gdzie aktywa A o wartości nominalnej 51,9 mln EUR zastąpiono aktywami C o wartości nominalnej 75,5 mln EUR, aby pokryć dostarczoną płynność i odsetki naliczone w ramach wszystkich operacji refinansujących.

Ogólne zasady kontroli ryzyka w systemie zabezpieczeń łącznych przedstawia tabela 3.

³ Gdyby krajowy bank centralny miał wypłacić kontrahentowi nadwyżkę zabezpieczenia w związku z drugą transakcją, kwota ta zostałaby w niektórych przypadkach skompensowana z uzupełnieniem zabezpieczenia wpłaconym przez kontrahenta na rzecz krajowego banku centralnego z tytułu pierwszej transakcji. Przeprowadzono by zatem tylko jedno rozliczenie zabezpieczenia.

Przykład 6 (ciąg dalszy)

TABELA 2 – SYSTEM ZABEZPIECZEŃ OZNACZONYCH

Data	Otwarte operacje refinansujące	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Oprocentowanie	Dostarczona płynność
28.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
29.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
02.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
03.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
04.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
05.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

ZAŁĄCZNIK 1Przykłady operacji
i procedur polityki
pieniężnej

Naliczone odsetki	Kwota do zabezpieczenia	Dolny punkt aktywacji	Górny punkt aktywacji	Skorygowana wartość rynkowa	Wezwanie do uzupełnienia depozytu
-	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	-
5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	-
-	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	-
11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	-914 218
5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	-264 180
29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	-
22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	-
35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	-
28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	-
-	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	-
34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	-
39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	-

Przykład 6 (ciąg dalszy)

TABELA 3 - SYSTEM ZABEZPIECZEŃ ŁĄCZNYCH

Data	Otwarte operacje refinansujące	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Oprocentowanie	Dostarczona płynność
28.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
29.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
30.07.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
02.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
03.08.2004	Podstawowa	28.07.2004	04.08.2004	4,24	50 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
04.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000
05.08.2004	Podstawowa	04.08.2004	11.08.2004	4,26	35 000 000
	Dłuższa	29.07.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000

ZAŁĄCZNIK 1Przykłady operacji
i procedur polityki
pieniężnej

Naliczone odsetki	Kwota do zabezpieczenia	Dolny punkt aktywacji ¹⁾	Górny punkt aktywacji ²⁾	Skorygowana wartość rynkowa	Wezwanie do uzupełnienia depozytu
-	50 000 000	49 750 000	Nie dotyczy	50 113 203	-
5 889	95 005 889	94 530 859	Nie dotyczy	94 926 624	-
-					
11 778 5 700	95 017 478	94 542 390	Nie dotyczy	93 839 080	-1 178 398
29 444 22 800	95 052 244	94 576 983	Nie dotyczy	95 487 902	-
35 333 28 500	95 063 833	94 588 514	Nie dotyczy	95 399 949	-
- 34 200	80 034 200	79 634 029	Nie dotyczy	80 333 458	-
4 142 39 900	80 044 042	79 643 821	Nie dotyczy	80 248 396	-

1) W systemie zabezpieczeń łącznych dolny punkt aktywacji wyznacza najniższy poziom, przy którym stosuje się wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego. W praktyce większość krajowych banków centralnych wymaga dodatkowego zabezpieczenia zawsze, gdy wartość rynkowa puli zabezpieczeń po redukcji w wycenie spada poniżej całkowitej kwoty, dla której ma stanowić pokrycie.

2) W systemie zabezpieczeń łącznych pojęcie górnego punktu aktywacji nie ma zastosowania, ponieważ kontrahent stale dąży do utrzymania nadwyżki przedłożonego zabezpieczenia, aby zmniejszyć do minimum liczbę transakcji.

ZAŁĄCZNIK 2

SŁOWNICZEK

Agent rozrachunkowy: instytucja zarządzająca procesem rozrachunku (np. ustalaniem sald rozliczeniowych, monitorowaniem wymiany płatności itp.) dla systemów transferu lub innych uzgodnień podlegających rozrachunkowi.

Aukcja amerykańska: patrz aukcja o różnych stopach.

Aukcja holenderska: patrz aukcja o jednej stopie.

Aukcja o jednej stopie (holenderska): aukcja, na której oprocentowanie przydzielonej kwoty płynności (bądź cena lub punkt swapowy) stosowane do wszystkich przyjętych ofert jest równe końcowej stopie procentowej.

Aukcja o różnych stopach (amerykańska): aukcja, na której oprocentowanie przydzielonej kwoty płynności (bądź cena lub punkt swapowy) równe jest stopie procentowej podanej w poszczególnych ofertach.

Bankowość korespondencka: rozwiązanie, w ramach którego jedna instytucja kredytowa zapewnia usługi płatnicze i inne na rzecz drugiej instytucji kredytowej. Płatności poprzez korespondentów są dokonywane za pomocą rachunków wzajemnych (rachunki nostro i loro), do których mogą być dołączone stałe linie kredytowe. Rozwiązanie to stosuje się przede wszystkim w skali międzynarodowej, a w niektórych krajach funkcjonuje jako usługi agencyjne. Rachunek loro to rachunek prowadzony przez korespondenta na rzecz zagranicznej instytucji kredytowej, dla której z kolei stanowi on rachunek nostro.

Bliskie powiązania: sytuacja, w której kontrahent jest związany z emitentem/dłużnikiem/gwarantem instrumentu dłużnego ze względu na fakt, że: (i) kontrahent posiada 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta, bądź jedno lub kilka przedsiębiorstw, w których kontrahent ma większościowy udział kapitałowy, posiada 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta, bądź też kontrahent oraz dowolna liczba przedsiębiorstw, w których ma on większościowy udział kapitałowy, posiadają wspólnie 20% lub więcej kapitału emitenta/dłużnika/gwaranta; (ii) emitent/dłużnik/gwarant posiada 20% lub więcej kapitału kontrahenta lub jedno lub kilka przedsiębiorstw, w których emitent/dłużnik/gwarant ma większościowy udział kapitałowy, posiada 20% lub więcej kapitału kontrahenta, bądź też emitent/dłużnik/gwarant oraz dowolna liczba przedsiębiorstw, w których ma on większościowy udział kapitałowy, posiadają wspólnie 20% lub więcej kapitału kontrahenta; (iii) osoba trzecia ma większościowy udział w kapitale kontrahenta i jednocześnie ma większościowy udział w kapitale emitenta/dłużnika/gwaranta, albo bezpośrednio, albo pośrednio poprzez jedno lub kilka przedsiębiorstw, w których ta osoba trzecia ma większościowy udział kapitałowy.

CCBM: patrz system banków centralnych korespondentów.

Cena zakupu: cena, po której sprzedawca sprzedaje aktywa nabywcy.

Cena odkupu: cena, po której nabywca jest zobowiązany do odsprzedania aktywów będących przedmiotem umowy z przyrzeczeniem odkupu. Cena odkupu równa się sumie ceny zakupu i różnicy w cenie odpowiadającej odsetkom od udzielonej kwoty płynnych środków w okresie do terminu zapadalności danej operacji.

Centralny depozyt papierów wartościowych (CDPW): instytucja, która przechowuje papiery wartościowe oraz inne aktywa finansowe i administruje nimi, prowadzi rachunki emisyjne i umożliwia przetwarzanie transakcji w formie zapisów księgowych. Aktywa mogą występować albo w formie zmaterializowanej (blokowane przez CDPW), albo zdematerializowanej (tylko jako zapisy elektroniczne).

Data nabycia: data, w której sprzedaż aktywów nabywcy przez sprzedającego staje się skuteczna.

Data rozpoczęcia: termin, w którym rozliczany jest pierwszy człon operacji polityki pieniężnej. W przypadku operacji opartej na **umowie z przyrzeczeniem odkupu i swapu walutowego** termin rozpoczęcia odpowiada **dacie nabycia**.

Data rozliczenia: data rozliczenia transakcji. Rozliczenie może mieć miejsce w dniu zawarcia transakcji (rozliczenie tego samego dnia) lub w ciągu jednego lub kilku dni po jej zawarciu (termin rozliczenia jest określony jako **data transakcji (T)** + przesunięcie rozliczenia w czasie).

Data transakcji (T): data zawarcia transakcji (tj. umowy finansowej między dwoma **kontrahentami**). Data transakcji może zbiec się z **datą rozliczenia transakcji** (rozliczenie tego samego dnia) lub ją poprzedzać o określoną liczbę dni roboczych (data rozliczenia jest zdefiniowana jako T + przesunięcie rozliczenia w czasie).

Data wyceny: data, w której następuje wycena aktywów zabezpieczających operacje kredytowe.

Dematerializacja: wyeliminowanie fizycznych certyfikatów i dokumentów potwierdzających tytuł własności aktywów finansowych, tak by aktywa te występowały jedynie jako zapisy księgowe.

Depozyt początkowy: środek kontroli ryzyka, który może być stosowany w Eurosystemie w **transakcjach odwracalnych**, polegający na tym, że wymagane zabezpieczenie transakcji jest równe kredytowi udzielonemu **kontrahentowi** powiększonemu o wartość **depozytu początkowego**.

Depozyt w banku centralnym na koniec dnia: w Eurosystemie **operacja banku centralnego na koniec dnia**, w ramach której **kontrahenci** mogą składać w krajowym banku centralnym depozyty na termin *overnight* oprocentowane według wcześniej ustalonej stopy procentowej.

Depozytariusz: agent, którego główne zadanie polega na rejestrowaniu papierów wartościowych w formie fizycznej lub elektronicznej oraz prowadzeniu rejestru własności tych papierów wartościowych.

Depozyty o ustalonym terminie zapadalności: kategoria instrumentów obejmująca głównie depozyty terminowe o danym terminie zapadalności, które w zależności od praktyki krajowej mogą być albo niezamienne przed terminem zapadalności, albo zamienne pod warunkiem zapłacenia kary. Kategoria ta obejmuje również niektóre nierynkowe instrumenty dłużne, takie jak nierynkowe kwity depozytowe (w obrocie detalicznym).

Depozyty zwrotne za wypowiedzeniem: kategoria instrumentów obejmująca depozyty, których posiadacz musi zachować stały termin wypowiedzenia, zanim będzie mieć możliwość wycofania środków. W niektórych przypadkach istnieje możliwość wycofania pewnej stałej kwoty w określonym terminie lub wcześniejszego wycofania środków pod warunkiem zapłacenia kary.

Dłuższa operacja refinansująca: regularna **operacja otwartego rynku** realizowana przez **Eurosystem** w formie **transakcji odwracalnej**. Dłuższe operacje refinansujące są przeprowadzane w ramach **przetargów standardowych** organizowanych raz w miesiącu i zazwyczaj mają trzymiesięczny termin zapadalności.

Dni faktyczne/360: konwencja liczenia dni stosowana przy obliczaniu odsetek od kredytu, polegająca na tym, że stopa procentowa jest obliczana dla faktycznej liczby dni kalendarzowych, na które został udzielony kredyt, przy założeniu, że rok liczy 360 dni. Konwencja ta jest stosowana w operacjach polityki pieniężnej **Eurosystemu**.

Dostawa za płatność (DVP): mechanizm wymiany w systemie rozrachunku, który zapewnia, że **ostateczny transfer** aktywów (papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych) ma miejsce wyłącznie wtedy, gdy nastąpił transfer innych aktywów.

Dzień roboczy Eurosystemu: każdy dzień, w którym EBC i co najmniej jeden **krajowy bank centralny** są czynne, by prowadzić operacje polityki pieniężnej **Eurosystemu**.

Dzień roboczy KBC: każdy dzień, w którym **krajowy bank centralny** danego **państwa członkowskiego** jest czynny, by prowadzić operacje polityki pieniężnej **Eurosystemu**. W niektórych państwach członkowskich oddziały krajowego banku centralnego mogą być nieczynne w dniu roboczym KBC ze względu na lokalne lub regionalne święta. W takich przypadkach odpowiedni krajowy bank centralny jest zobowiązany z wyprzedzeniem poinformować kontrahentów o ustaleniach poczynionych w związku z transakcjami dotyczącymi tych oddziałów.

ECAF: patrz **ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie**.

ECAI: patrz **zewnętrzna instytucja kontroli jakości kredytowej**.

Emitent: podmiot, który jest zobowiązany z tytułu papieru wartościowego lub innego instrumentu finansowego.

EOG (Europejski Obszar Gospodarczy): państwa członkowskie UE oraz Islandia, Lichtenstein i Norwegia.

Europejski System Banków Centralnych (ESBC): termin oznaczający Europejski Bank Centralny (EBC) i krajowe banki centralne państw członkowskich UE. Należy zaznaczyć, że krajowe banki centralne państw członkowskich, które nie przyjęły wspólnej waluty zgodnie z **Traktatem** zachowują swoje uprawnienia w zakresie polityki pieniężnej zgodnie z ustawodawstwem krajowym i w związku z tym nie uczestniczą we wspólnej polityce pieniężnej **Eurosystemu**.

Eurosystem: termin oznaczający Europejski Bank Centralny (EBC) i **krajowe banki centralne państw członkowskich strefy euro**. Organami decyzyjnymi Eurosystemu są Rada Prezesów i Zarząd EBC.

Górny limit oferty: najwyższa dopuszczalna kwota oferty składanej przez pojedynczego **kontrahenta** w przetargu. Wyznaczenie przez **Eurosystem** górnego limitu oferty ma zapobiec składaniu przez pojedynczych kontrahentów ofert na nieproporcjonalnie wysokie kwoty.

ICAS: patrz **wewnętrzny system oceny jakości kredytowej**.

Instrument o oprocentowaniu stałym: instrument finansowy ze stałym kuponem obowiązującym przez cały okres trwania instrumentu.

Instrument o oprocentowaniu zmiennym: instrument finansowy z kuponem okresowo regulowanym w stosunku do wskaźnika referencyjnego w celu uwzględnienia zmian średnio- i krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. **Kupon** instrumentu o oprocentowaniu zmiennym może być **ustalony z góry** (*pre-fixed*) lub **później** (*post-fixed*).

Instrument odwrotnie zmiennej stopy procentowej: pochodny instrument finansowy, w przypadku którego stopa procentowa płacona posiadaczowi zmienia się odwrotnie do zmian określonej stopy referencyjnej.

Institucja kredytowa: w tym dokumencie odnosi się do instytucji określonej w definicji zawartej w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe. Instytucją kredytową jest zatem: (i) przedsiębiorstwo, którego działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub innych środków podlegających zwrotowi od ludności oraz na udzielaniu kredytów na swój własny rachunek; (ii) przedsiębiorstwo lub osoba prawna inna niż wymienione w punkcie (i), która emituje środki płatnicze w formie **pieniądza elektronicznego**.

IRB: patrz **system ratingów wewnętrznych**.

Klasa zapadalności: klasa aktywów, których **pozostały okres zapadalności** mieści się w pewnym przedziale, np. od trzech do pięciu lat.

Koniec dnia: okres w ciągu dnia roboczego (po zamknięciu systemu **TARGET**), w którym następuje finalizacja płatności przyjętych do realizacji w systemie TARGET na dany dzień.

Kontrahent: druga strona transakcji finansowej (np. każdej transakcji z bankiem centralnym).

Konwencja liczenia dni: wzór regulujący liczbę dni uwzględnianych w obliczaniu stopy procentowej od kredytu. **Eurosystem** stosuje w operacjach polityki pieniężnej konwencję **dni faktyczne/360**.

Krajowy bank centralny (KBC): w niniejszym dokumencie oznacza bank centralny **państwa członkowskiego** UE, które wprowadziło wspólną walutę zgodnie z **Traktatem**.

Krańcowa stopa procentowa: stopa procentowa, przy której zostaje wyczerpana całkowita pula środków przydzielana w ramach przetargu.

Krańcowy punkt swapowy: punkt swapowy, przy którym zostaje wyczerpana całkowita pula środków przydzielana w ramach przetargu.

Kredyt banku centralnego na koniec dnia: operacja banku centralnego na koniec dnia w ramach **Eurosystemu**, w której **kontrahenci** mogą zaciągnąć kredyt *overnight* z krajowego banku centralnego według z góry ustalonej stopy procentowej, po przekazaniu kwalifikowanych aktywów zabezpieczających.

Kredyt śróddzienny: kredyt na okres krótszy niż jeden dzień roboczy, udzielany przez banki centralne celem wyrównania niedopasowań w rozliczeniach płatności. Może mieć formę: (i) zabezpieczonego kredytu w rachunku bieżącym, (ii) operacji kredytowej zabezpieczonej zastawem lub prowadzonej w ramach **operacji odwracalnej**.

Kupon ustalany później: kupon **instrumentu o oprocentowaniu zmiennym** obliczany na podstawie wartości, jaką przyjmie indeks odniesienia w określonym terminie (lub terminach) w okresie naliczania kuponu.

Kupon ustalany z góry: kupon **instrumentu o oprocentowaniu zmiennym** obliczany na podstawie wartości, jaką przyjmie indeks odniesienia w określonym terminie (lub terminach) przed okresem naliczania kuponu.

Kwota pomniejszenia rezerwy: stała kwota, którą instytucja odlicza przy obliczaniu poziomu wymaganych rezerw w ramach systemu **rezerwy obowiązkowej Eurosystemu**.

Maksymalna oferowana stopa procentowa: najwyższa stopa procentowa, po której **kontrahenci** mogą składać oferty w **przetargach procentowych**. Oferty powyżej stopy maksymalnej ogłaszanej przez EBC są odrzucane.

Mechanizm wiążący: w ramach **systemu TARGET** mechanizm obejmujący jednolite procedury i infrastrukturę, które pozwalają na przekazywanie zleceń płatniczych z jednego krajowego **systemu RTGS** do drugiego.

Międzynarodowy Numer Identyfikacyjny Papierów Wartościowych (ISIN): międzynarodowy kod identyfikacyjny nadawany papierom wartościowym emitowanym na rynkach finansowych.

Minimalna kwota przydziału: dolny limit kwoty przydzielanej poszczególnym **kontrahentom** biorącym udział w przetargu. **Eurosystem** może wyznaczyć minimalną kwotę, jaką przyzna każdemu kontrahentowi w przetargu.

Minimalna oferowana stopa procentowa: najniższa stopa procentowa, po której **kontrahenci** mogą składać oferty w **przetargach procentowych**.

Minimalny współczynnik przydziału: wyrażony w procentach dolny limit współczynnika przydziału środków dla ofert złożonych przy **krańcowej stopie procentowej** w danym przetargu. Eurosystem może zdecydować o wyznaczeniu minimalnego współczynnika w operacjach przetargowych.

Monetarne instytucje finansowe (MIF): jedna z klas instytucji finansowych, które razem tworzą sektor kreacji pieniądza strefy euro. Obejmują one banki centralne, **instytucje kredytowe** posiadające status rezydenta określony w prawie wspólnotowym i wszelkie inne instytucje finansowe posiadające status rezydenta, których działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub bliskich substytutów depozytów od podmiotów innych niż MIF oraz udzielaniu kredytów lub inwestowaniu w papiery wartościowe na własny rachunek (w sensie ekonomicznym).

Narzędzia ratingowe: źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)**. Do tej kategorii zaliczają się aplikacje niezależnych podmiotów służące do oceny jakości kredytowej dłużników na podstawie m.in. zbadanych sprawozdań finansowych. Zgodność każdej aplikacji z ECAF musi zostać potwierdzona przez **Eurosystem**.

Obligacja zerokuponowa: papier wartościowy przynoszący w okresie swojego trwania tylko jeden przepływ środków pieniężnych. W niniejszym dokumencie termin ten oznacza papiery wartościowe emitowane z dyskontem i papiery wartościowe, które zapewniają pojedynczy kupon w terminie zapadalności. Specjalnym rodzajem obligacji zerokuponowej jest *strip* – **oddzielny obrót odsetkami i kapitałem**.

Oddzielny obrót odsetkami i kapitałem (*strip*): obligacja zerokuponowa stworzona dla oddzielnego obrotu wierzytelnościami w odniesieniu do poszczególnych strumieni środków pieniężnych z tytułu papieru wartościowego i kapitału tego samego instrumentu.

Okres utrzymywania rezerwy obowiązkowej: okres, dla którego oblicza się poziom wymaganej rezerwy obowiązkowej. EBC publikuje kalendarz okresów utrzymywania rezerwy co najmniej trzy miesiące przed początkiem roku. Okresy utrzymywania rezerwy zaczynają się w dniu rozliczenia pierwszej podstawowej operacji refinansującej po posiedzeniu Rady Prezesów, podczas którego formułowana jest miesięczna ocena nastawienia w polityce pieniężnej na następny okres, a kończą się zazwyczaj w dniu poprzedzającym termin rozliczenia podstawowej operacji refinansującej w następnym miesiącu. W szczególnych okolicznościach opublikowany kalendarz może ulec zmianom, np. ze względu na zmiany w harmonogramie posiedzeń Rady Prezesów.

Operacja dostrajająca: nieregularna **operacja otwartego rynku** realizowana przez **Eurosystem** głównie w celu przeciwdziałania nieoczekiwanym wahaniom płynności na rynku.

Operacja otwartego rynku: operacja przeprowadzana na rynku finansowym z inicjatywy banku centralnego. Ze względu na cel, regularność i procedury, operacje otwartego rynku Eurosystemu można podzielić na cztery kategorie: **podstawowe operacje refinansujące**, **dłuższe operacje refinansujące**, **operacje dostrajające** i **operacje strukturalne**. Głównym instrumentem Eurosystemu są transakcje odwracalne, które można stosować we wszystkich czterech kategoriach operacji. Ponadto w ramach **operacji strukturalnych** może być wykorzystywana emisja certyfikatów dłużnych i **transakcje bezwarunkowe (*outright*)**, natomiast dla potrzeb operacji dostrajających stosuje się **transakcje bezwarunkowe**, **swapy walutowe** i **przyjmowanie lokat terminowych**.

Operacja strukturalna: **operacja otwartego rynku** prowadzona przez **Eurosystem** głównie w celu skorygowania strukturalnego niedoboru lub nadmiaru płynności sektora finansowego wobec Eurosystemu.

Operacja z przyrzeczeniem odkupu (typu repo): zasilająca w płynność **transakcja odwracalna** oparta na **umowie z przyrzeczeniem odkupu**.

Operacje banku centralnego na koniec dnia: kredyt i depozyt oferowane przez bank centralny, z których **kontrahenci** mogą skorzystać z własnej inicjatywy. **Eurosystem** oferuje dwa typy takich operacji: **kredyt banku centralnego na koniec dnia** i **depozyt w banku centralnym na koniec dnia**.

Ostateczny transfer: nieodwołalny i bezwarunkowy transfer stanowiący realizację zobowiązania do dokonania transferu.

Państwo członkowskie: w niniejszym dokumencie termin ten odnosi się do państwa członkowskiego UE, które wprowadziło wspólną walutę zgodnie z **Traktatem**.

Pieniądz elektroniczny: wartość pieniężna stanowiącą prawo do roszczenia wobec emitenta, która:
a) jest przechowywana na nośniku elektronicznym; b) jest emitowana w zamian za środki pieniężne o wartości nie mniejszej niż wartość wyemitowana; c) jest środkiem płatniczym akceptowanym przez przedsiębiorstwa inne niż emitent.

Podstawa naliczania rezerwy: suma pozycji bilansu stanowiących podstawę obliczania wysokości rezerwy obowiązkowej dla danej instytucji kredytowej.

Podstawowa operacja refinansująca: regularna **operacja otwartego rynku** realizowana przez **Eurosystem** w formie **transakcji odwracalnej**. Podstawowe operacje refinansujące są przeprowadzane w ramach cotygodniowych przetargów standardowych i zazwyczaj mają jednodniowy termin zapadalności.

Powiązanie między systemami rozrachunku papierów wartościowych: wszystkie procedury i ustalenia między dwoma **systemami rozrachunku papierów wartościowych (SSS)** dotyczące transferu papierów wartościowych między dwoma systemami SSS w drodze zapisów księgowych.

Powiernik: podmiot, który przechowuje papiery wartościowe i inne aktywa finansowe oraz administruje nimi na rzecz innych podmiotów.

Pozostały okres zapadalności: okres pozostały do terminu zapadalności danego instrumentu dłużnego.

Procedura bilateralna: procedura, w ramach której bank centralny prowadzi transakcje bezpośrednio z jednym bądź kilkoma **kontrahentami** z pominięciem procedury przetargowej. Procedury bilateralne obejmują operacje realizowane poprzez giełdy papierów wartościowych lub podmioty rynkowe.

Procedura przetargowa: procedura, w której bank centralny zasila rynek w płynność lub ją absorbuje z rynku na podstawie ofert przetargowych składanych przez konkurujących ze sobą **kontrahentów**. Najbardziej konkurencyjne oferty są zaspokajane w pierwszej kolejności do momentu wyczerpania przydzielanych w ramach przetargów płynnych środków, które bank centralny dostarcza lub absorbuje.

Przetarg kwotowy: **procedura przetargowa**, w której stopę procentową ustala z góry bank centralny, a **kontrahenci** uczestniczący w przetargu składają oferty określające kwotę, jaką chcą uzyskać przy danej stopie.

Przetarg procentowy: **procedura przetargowa**, w której **kontrahenci** określają w ofercie zarówno kwotę środków pieniężnych, jaką chcą uzyskać od banku centralnego, jak i oprocentowanie, przy jakim są gotowi zawrzeć transakcję.

Przetarg standardowy: **procedura przetargowa** stosowana przez **Eurosystem** w regularnych **operacjach otwartego rynku**. Przetargi standardowe są przeprowadzane w czasie 24 godzin. Oferty przetargowe mogą składać wszyscy **kontrahenci** spełniający ogólne kryteria kwalifikowalności.

Przetarg szybki: **procedura przetargowa** stosowana przez **Eurosystem** dla **operacji dostrajających**, gdy wskazane jest szybkie oddziaływanie na sytuację płynnościową na rynku. Przetargi szybkie są przeprowadzane w czasie 90 minut, a uczestniczyć w nich może ograniczona grupa **kontrahentów**.

Przymywanie depozytów terminowych: instrument polityki pieniężnej, który może być stosowany w **Eurosystemie** w ramach operacji dostrajających w przypadku, w którym Eurosystem oferuje odsetki od depozytów terminowych utrzymywanych przez **kontrahentów** na rachunkach w **krajowych bankach centralnych** w celu absorpcji płynności z rynku.

Punkt aktywacji: z góry określony poziom zasilenia w płynność, przy którym stosuje się **wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego**.

Punkt swapowy: różnica między kursem walutowym transakcji terminowej (*forward*) a kursem transakcji kasowej (*spot*) w ramach **swapu walutowego**.

Rachunek powierniczy: rachunek papierów wartościowych prowadzony przez bank centralny, na którym **instytucje kredytowe** lokują papiery wartościowe mogące stanowić zabezpieczenie operacji banku centralnego.

Rachunek rezerwy: rachunek w **krajowym banku centralnym**, na którym utrzymywana jest **rezerwa obowiązkowa kontrahenta**. Jako rachunki rezerw mogą służyć **rachunki rozliczeniowe kontrahentów** w krajowych bankach centralnych.

Rachunek rozliczeniowy: rachunek bezpośredniego uczestnika krajowego **systemu RTGS** w banku centralnym służący do przetwarzania płatności.

Ramowe zasady oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF): zbiór procedur, reguł i metod mający zapewnić spełnienie wymogu **Eurosystemu**, by jakość kredytowa wszystkich aktywów kwalifikowanych była wysoka. Eurosystem różnicuje kryteria wysokiej jakości kredytowej dla aktywów rynkowych i nierynkowych. Przy ocenie jakości kredytowej aktywów kwalifikowanych Eurosystem uwzględnia oceny kredytowe wystawione przez jeden z czterech rodzajów systemów oceny kredytowej: **zewnętrzne instytucje kontroli jakości kredytowej (instytucje ECAI)**, **wewnętrzne systemy oceny jakości kredytowej krajowych banków centralnych (systemy ICAS)**, **systemy ratingów wewnętrznych kontrahentów (systemy IRB)** oraz **narzędzia ratingowe** podmiotów zewnętrznych. Przy ocenie jakości kredytowej Eurosystem bierze także pod uwagę kryteria instytucjonalne oraz cechy gwarantujące podobną ochronę posiadaczowi instrumentu, np. gwarancje. Przy ustalaniu dolnego progu jakości kredytowej uznawanej za wysoką Eurosystem przyjął jako wartość referencyjną ocenę kredytową na poziomie jednego A. Wg Eurosystemu przekłada się to na wartość prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania na poziomie 0,10% w skali roku.

Redukcja wartości w wycenie: środek kontroli ryzyka stosowany do aktywów zabezpieczających w **transakcji odwracalnej**, polegający na tym, że bank centralny oblicza wartość aktywów zabezpieczających jako wartość rynkową aktywów pomniejszoną o pewien odsetek. **Eurosystem** stosuje redukcje wartości w wycenie odpowiednio do cech konkretnych aktywów, np. **pozostałego okresu zapadalności**.

Rezerwa obowiązkowa: wymóg utrzymywania przez instytucje kredytowe określonego poziomu rezerw w banku centralnym. W ramach systemu rezerwy obowiązkowej **Eurosystemu**, poziom rezerwy obowiązkowej wymagany od **instytucji kredytowej** jest obliczany przez pomnożenie **stopy rezerwy** ustalonej dla każdej kategorii pozycji wchodzących do **podstawy naliczania rezerwy** przez wartość tych pozycji w bilansie danej instytucji. Ponadto instytucje kredytowe pomniejszają obliczoną rezerwę obowiązkową o **kwotę pomniejszenia rezerwy**.

Rezerwa uśredniona: system rezerwy umożliwiający **kontrahentom** spełnienie ich **wymogów w zakresie rezerwy obowiązkowej** na podstawie średnich **stanów środków rezerwy obowiązkowej w okresie jej utrzymywania**. Rezerwa uśredniona przyczynia się do stabilizacji stóp procentowych rynku pieniężnego, stanowiąc dla instytucji bodziec do łagodzenia skutków przejściowych wahań płynności. System rezerwy obowiązkowej **Eurosystemu** zakłada stosowanie zasady rezerwy uśrednionej.

Rozliczenie transgraniczne: rozliczenie realizowane w kraju innym niż kraj lub kraje, w których ulokowana jest jedna lub obie strony transakcji.

Ryzyko niewypłacalności: ryzyko straty na skutek niepowodzenia (upadłości) **emitenta** aktywów finansowych lub niewypłacalności **kontrahenta**.

Standardowe wyłączenie: stały odsetek pozostałej do spłaty kwoty dłużnych papierów wartościowych z uzgodnionym terminem zapadalności do dwóch lat (w tym papierów rynku pieniężnego), który może być odliczony od **podstawy naliczania rezerwy** przez emitentów nie mogących przedstawić dowodu, że kwota ta jest utrzymywana przez inne instytucje objęte systemem rezerwy obowiązkowej **Eurosystemu**, przez EBC lub przez **krajowy bank centralny**.

Stopa rezerwy: stopa określana przez bank centralny dla każdej kategorii pozycji bilansowych włączanych do **podstawy naliczania rezerwy** w celu obliczenia poziomu **rezerwy obowiązkowej**.

Strefa euro: obszar obejmujący **państwa członkowskie** UE, które wprowadziły euro jako wspólną walutę zgodnie z **Traktatem** i w których za wspólną politykę pieniężną odpowiada Rada Prezesów EBC.

Swap walutowy (transakcja zamiany): kasowa transakcja zakupu/sprzedaży jednej waluty jednocześnie z terminową transakcją sprzedaży/zakupu innej waluty. W ramach realizacji polityki pieniężnej **Eurosystem** prowadzi operacje otwartego rynku w formie swapów walutowych, w których **krajowe banki centralne** (lub EBC) kupują (lub sprzedają) euro w transakcji kasowej za walutę i jednocześnie odsprzedają je (lub odkupują) w transakcji terminowej.

System banków centralnych korespondentów (CCBM): mechanizm stworzony przez **Europejski System Banków Centralnych** w celu umożliwienia **kontrahentom** wykorzystania aktywów zabezpieczających przy realizacji rozliczeń transgranicznych. W ramach CCBM **krajowe banki centralne** pełnią wobec siebie funkcję powierników. Oznacza to, że każdy krajowy bank centralny prowadzi rachunek papierów wartościowych dla każdego z pozostałych krajowych banków centralnych (oraz dla EBC).

System ratingów wewnętrznych (system IRB): źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAE)**. Do tej kategorii zaliczają się systemy stosowane przez tych kontrahentów, których oceny **instytucje kredytowe** mogą wykorzystywać do ustalenia wagi ryzyka ekspozycji zgodnie z dyrektywami CRD. Systemy te muszą zostać uznane i zweryfikowane przez krajowe organy nadzoru.

System rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym (RTGS): system rozrachunku, w którym realizacja i rozrachunek zleceń odbywają się indywidualnie dla poszczególnych zleceń (bez kompensowania pozycji) w czasie rzeczywistym (w sposób ciągły). Patrz również **TARGET**.

System rozrachunku brutto: system transferów, w którym rozrachunek środków pieniężnych lub transfer papierów wartościowych odbywa się indywidualnie dla poszczególnych zleceń.

System rozrachunku papierów wartościowych (SSS): system, który pozwala na utrzymywanie i przekazywanie papierów wartościowych lub innych aktywów finansowych zarówno nieodpłatnie, jak i za zapłatą (**dostawa za płatność**).

System zabezpieczeń oznaczonych: system zarządzania zabezpieczeniami banków centralnych, w którym aktywa przekazane na zabezpieczenie dostarczanej płynności są przypisane do konkretnych transakcji.

System zabezpieczeń łącznych: system banku centralnego do zarządzania zabezpieczeniami, w ramach którego **kontrahenci** otwierają łączny rachunek do deponowania aktywów zabezpieczających transakcje z bankiem centralnym. W systemie zabezpieczeń łącznych, w odróżnieniu od **systemu zabezpieczeń oznaczonych**, aktywa zabezpieczające nie są przyporządkowane do konkretnych transakcji.

System zapisów księgowych: system rachunkowości pozwalający na transfer papierów wartościowych i innych aktywów finansowych bez fizycznego przekazywania dokumentów papierowych lub certyfikatów (np. elektroniczny transfer papierów wartościowych). Patrz też **dematerializacja**.

Środki rezerwy obowiązkowej: środki **kontrahenta** na **rachunku rezerwy** w banku centralnym, które służą realizacji wymogów w zakresie **rezerwy obowiązkowej**.

TARGET (transeuropejski zautomatyzowany błyskawiczny system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym): system rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym dla euro. Jest to zdecentralizowany system składający się z 15 krajowych **systemów RTGS**, mechanizmu płatności EBC i **mechanizmu wiążącego**.

Termin odkupu: termin, w którym nabywca jest zobowiązany do odsprzedania aktywów sprzedającemu na podstawie **umowy z przyrzeczeniem odkupu**.

Termin zapadalności: termin, w którym kończy się operacja polityki pieniężnej. W przypadku **umowy z przyrzeczeniem odkupu** lub swapu, termin zapadalności odpowiada **terminowi odkupu**.

Traktat: Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, często określane jako „Traktat Rzymski” z późniejszymi zmianami.

Transakcja bezwarunkowa (outright): transakcja (kasowa lub terminowa), w ramach której aktywa są nabywane i sprzedawane do upływu terminu zapadalności.

Transakcja odwracalna: operacja, w ramach której **krajowy bank centralny** kupuje lub sprzedaje aktywa w ramach **umowy z przyrzeczeniem odkupu** lub prowadzi zabezpieczone operacje kredytowe.

Umowa z przyrzeczeniem odkupu: umowa sprzedaży aktywów, zgodnie z którą sprzedający uzyskuje jednocześnie prawo i zobowiązanie do ich odkupu po określonej cenie w przyszłym terminie lub na żądanie. Takie porozumienie jest podobne do zabezpieczonej pożyczki, z tą różnicą, że sprzedający nie zachowuje prawa własności papierów wartościowych. W **transakcjach odwracalnych Eurosystem** stosuje umowy z przyrzeczeniem odkupu o stałym terminie zapadalności.

Wewnętrzny system oceny jakości kredytowej (system ICAS): źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)**. Do tej kategorii zaliczają się obecnie cztery systemy prowadzone przez Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France i Oesterreichische Nationalbank.

Wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego: procedura odnosząca się do stosowania **zmiennego depozytu zabezpieczającego**, polegająca na tym, że jeżeli systematycznie mierzona wartość aktywów zabezpieczających spada poniżej określonego poziomu, bank centralny żąda od **kontrahentów** przekazania dodatkowych aktywów (lub środków pieniężnych). Podobnie, jeżeli wartość aktywów zabezpieczających w wyniku aktualizacji ich wyceny przekroczy wartość wykazywaną przez kontrahentów powiększoną o zmienny depozyt zabezpieczający, kontrahent może wystąpić do banku centralnego o zwrot nadwyżki aktywów (lub środków pieniężnych).

Wycena rynkowa: patrz **zmienny depozyt zabezpieczający**.

Zdarzenie niewykonania zobowiązania: zdarzenie przywołane w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)**, którego dotyczy definicja zawarta w dyrektywie 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (wersja preredagowana) oraz dyrektywie 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (wersja preredagowana) (łącznie określanych jako dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych lub dyrektywy CRD). Zgodnie z tą definicją niewykonanie zobowiązania ma miejsce, jeżeli „(a) instytucja kredytowa uznaje, że dłużnik prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych bez konieczności podejmowania przez instytucję kredytową działań, takich jak realizacja zabezpieczenia (jeżeli takowe istnieje)” lub „(b) należność dłużnika dotycząca istotnych zobowiązań kredytowych wobec instytucji kredytowej, przedsiębiorstwa dominującego lub któregośkolwiek z podmiotów zależnych jest przeterminowana o ponad 90 dni.”

Zewnętrzna instytucja kontroli jakości kredytowej (instytucja ECAI): źródło oceny jakości kredytowej wymienione w **ramowych zasadach oceny kredytowej w Eurosystemie (ECAF)** jako jeden z rodzajów instytucji oceniających jakość kredytową, których oceny **instytucje kredytowe** mogą wykorzystywać do wazenia ryzyka ekspozycji zgodnie z dyrektywą w sprawie wymogów kapitałowych. Instytucje te muszą zostać uznane i zweryfikowane przez krajowe organy nadzoru.

Zmienny depozyt zabezpieczający (wycena rynkowa): Eurosystem wymaga utrzymywania określonego poziomu wartości rynkowej aktywów zabezpieczających wykorzystanych w zasilających w płynność **transakcjach odwracalnych**. Oznacza to, że jeżeli mierzona regularnie wartość aktywów zabezpieczających spadnie poniżej pewnego poziomu, **krajowy bank centralny** zażąda, aby **kontrahent** dostarczył dodatkowe aktywa (lub środki pieniężne), czyli wystosuje **wezwanie do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego**. Podobnie, jeżeli w wyniku aktualizacji wyceny wartość zabezpieczających aktywów przekroczy określony poziom, kontrahent może odzyskać nadwyżkę aktywów lub środków pieniężnych. Patrz też punkt 6.4.

WYBÓR KONTRAHENTÓW DLA INTERWENCYJNYCH OPERACJI WALUTOWYCH I SWAPÓW WALUTOWYCH DO CELÓW POLITYKI PIENIĘŻNEJ

Wybór kontrahentów dla interwencyjnych operacji walutowych i swapów walutowych do celów polityki pieniężnej dokonywany jest w jednakowy sposób, niezależnie od struktury organizacyjnej przyjętej dla zewnętrznych operacji Eurosystemu. Zasady wyboru nie odchodzą znacząco od istniejących standardów rynkowych, jako że zostały sformułowane w wyniku harmonizacji najlepszych praktyk krajowych banków centralnych. Wybór kontrahentów do interwencyjnych operacji walutowych Eurosystemu opiera się głównie na dwóch grupach kryteriów.

Pierwsza grupa kryteriów związana jest z zasadą ostrożności. Pierwsze kryterium ostrożnościowe to zdolność kredytowa, którą ocenia się wykorzystując połączenie różnych metod (np. ratingów kredytowych udostępnianych przez agencje komercyjne oraz wewnętrznych analiz współczynników kapitału i innych); drugim kryterium jest wymóg stawiany przez Eurosystem, aby wszyscy potencjalni kontrahenci uczestniczący w interwencjach walutowych podlegali nadzorowi ze strony uznanej organizacji nadzorczej; zgodnie z trzecim kryterium wszyscy kontrahenci uczestniczący w interwencjach walutowych Eurosystemu muszą spełniać wysokie normy etyczne i cieszyć się dobrą reputacją.

Po spełnieniu minimalnego wymogu ostrożności stosuje się drugą grupę kryteriów związanych z efektywnością. Pierwsze z nich dotyczy konkurencyjności kwotowania oraz zdolności kontrahenta do obsługi dużych wolumenów transakcji, nawet w trudnych warunkach rynkowych. Pozostałe kryteria związane z efektywnością obejmują jakość i zakres informacji dostarczanych przez kontrahentów.

Grupa potencjalnych kontrahentów uczestniczących w interwencjach walutowych jest wystarczająco duża i zróżnicowana, aby gwarantować niezbędną elastyczność w realizowaniu operacji interwencyjnych. Umożliwia to Eurosystemowi wybór między różnymi kanałami interwencji. W celu skutecznej interwencji w różnych punktach geograficznych

i strefach czasowych, Eurosystem może korzystać z kontrahentów w dowolnym międzynarodowym centrum finansowym. Jednak w praktyce znaczna część kontrahentów znajduje się w strefie euro. W przypadku swapów walutowych realizowanych do celów polityki pieniężnej grupa kontrahentów obejmuje kontrahentów ze strefy euro wybranych do interwencyjnych operacji walutowych Eurosystemu.

W celu kontrolowania wielkości ryzyka kredytowego wobec poszczególnych kontrahentów, w swapach walutowych zawieranych do celów polityki pieniężnej krajowe banki centralne mogą stosować systemy oparte na limitach.

ZAŁĄCZNIK 4

RAMY SPRAWOZDAWCZOŚCI W ZAKRESIE STATYSTYKI PIENIĘŻNEJ I BANKOWEJ EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO¹

1 WSTĘP

Rozporządzenie Rady (WE) nr 2533/98 z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczące zbierania informacji statystycznych przez Europejski Bank Centralny² określa osoby fizyczne i prawne objęte obowiązkiem sprawozdawczym (referencyjną populację sprawozdawczą) oraz zasady poufności i odpowiednie przepisy wykonawcze zgodnie z art. 5 ust. 4 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego (Statut ESBC). Ponadto uprawnia ono EBC do wykorzystania swoich uprawnień regulacyjnych w celu określenia:

- faktycznej populacji sprawozdawczej,
- wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej i ich zastosowania wobec podmiotów należących do faktycznej populacji sprawozdawczej w uczestniczących państwach członkowskich,
- warunków, na jakich EBC i krajowe banki centralne mogą wykonywać uprawnienie do weryfikacji lub obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych.

2 CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA

Celem rozporządzenia (WE) nr 2423/2001 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 22 listopada 2001 r. dotyczącego skonsolidowanego bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2002/13) z późniejszymi zmianami³ jest umożliwienie EBC i (zgodnie z art. 5 ust. 2 Statutu) krajowym bankom centralnym, które w największym możliwym zakresie wykonują tę pracę, zbierania materiałów statystycznych niezbędnych do wypełnienia zadań Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC), a w szczególności zadania polegającego na definiowaniu i realizacji polityki pieniężnej Wspólnoty zgodnie z art. 105 ust. 2 tiret pierwsze Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Traktat). Informacje statystyczne zebrane zgodnie z rozporządzeniem

EBC/2001/13 wykorzystuje się do ustalenia skonsolidowanego bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych (MIF), którego podstawowym celem jest dostarczenie EBC kompleksowego statystycznego obrazu rozwoju sytuacji monetarnej obejmującego zagregowane aktywa i pasywa MIF w uczestniczących państwach członkowskich, które są traktowane jako jedno terytorium gospodarcze.

W zakresie statystyki wymogi sprawozdawcze EBC dotyczące skonsolidowanego bilansu MIF opierają się na trzech głównych przesłankach.

Po pierwsze, EBC musi otrzymywać porównywalne, wiarygodne i aktualne informacje statystyczne gromadzone na porównywalnych zasadach i warunkach w całej strefie euro. Chociaż dane te są zbierane przez krajowe banki centralne w sposób zdecentralizowany zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 Statutu, a w razie konieczności w powiązaniu z innymi wymaganiami w zakresie statystyki do celów wspólnotowych lub krajowych, w świetle konieczności zapewnienia wiarygodnych podstaw statystycznych dla formułowania i prowadzenia wspólnej polityki pieniężnej niezbędny jest odpowiedni stopień harmonizacji i spełnienie minimalnych standardów sprawozdawczości.

Po drugie, obowiązki sprawozdawcze wymienione w rozporządzeniu EBC/2001/13 muszą być zgodne z zasadami przejrzystości i pewności prawnej. Jest tak dlatego, że rozporządzenie to jest w całości wiążące i bezpośrednio stosowane w całej strefie euro. Nakłada ono obowiązki bezpośrednio na osoby fizyczne i prawne, w stosunku do których EBC może zastosować sankcje w każdym przypadku, gdy jego wymogi sprawozdawcze nie są spełnione (patrz art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98). Obowiązki sprawozdawcze są więc wyraźnie określone i wszelkie decyzje EBC

¹ Niniejszy załącznik ma cele wyłącznie informacyjne.

² Dz.U. L 318 z 27 listopada 1998 r., str. 8.

³ Dz.U. L 333 z 17 grudnia 2001 r., str. 1. Rozporządzenie to zastąpiło rozporządzenie (WE) nr 2819/98 Europejskiego Banku Centralnego z 1 grudnia 1998 r. (EBC/1998/16).

dotyczące weryfikacji lub obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych są zgodne z określonymi zasadami.

Po trzecie, EBC musi minimalizować obciążenia sprawozdawcze (patrz art. 3 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98). Dlatego też materiał statystyczny zgromadzony przez krajowy bank centralny na mocy rozporządzenia EBC/2001/13 jest również wykorzystywany do ustalania podstawy naliczania rezerw zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1745/2003 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 12 września 2003 r. dotyczącym stosowania rezerw obowiązkowych (EBC/2003/9)⁴.

Przepisy rozporządzenia EBC/2001/13 z późniejszymi zmianami ograniczają się do ogólnego określenia faktycznej populacji sprawozdawczej, jej obowiązków sprawozdawczych oraz zasad, zgodnie z którymi EBC i krajowe banki centralne zazwyczaj wykonują swoje uprawnienia do weryfikacji lub obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych. Szczegółowe informacje na temat danych statystycznych, które mają być zawarte w sprawozdaniach w celu spełnienia wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej oraz minimalne standardy są określone w załącznikach I do IV do rozporządzenia EBC/2001/13.

3 FAKTYCZNA POPULACJA SPRAWOZDAWCZA; WYKAZ MIF DO CELÓW STATYSTYCZNYCH

Do MIF zalicza się instytucje kredytowe określone w prawie wspólnotowym, posiadające status rezydenta, oraz wszelkie inne instytucje finansowe posiadające status rezydenta, których działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub bliskich substytutów depozytów od podmiotów innych niż MIF oraz udzielaniu kredytów lub inwestowaniu w papiery wartościowe na własny rachunek (w sensie ekonomicznym). EBC sporządza i prowadzi wykaz instytucji zgodnie z tą definicją, kierując się zasadami klasyfikacji określonymi

w załączniku I do rozporządzenia EBC/2001/13. Organem właściwym do sporządzania i prowadzenia wykazu MIF do celów statystycznych jest Zarząd EBC. Faktyczną populację sprawozdawczą stanowi grupa MIF posiadających status rezydenta w strefie euro.

Krajowe banki centralne mogą zwolnić z części obowiązków sprawozdawczych małe instytucje finansowe, jeżeli MIF uwzględniane w miesięcznych bilansach skonsolidowanych stanowią co najmniej 95% całości bilansu MIF w każdym uczestniczącym państwie członkowskim. Zwolnienia te umożliwiają krajowym bankom centralnym stosowanie metody „obcinania ogona” rozkładu statystycznego.

4 OBOWIĄZKI W ZAKRESIE SPRAWOZDAWCZOŚCI STATYSTYCZNEJ

W celu sporządzenia bilansu skonsolidowanego, instytucje posiadające status rezydenta i należące do faktycznej populacji sprawozdawczej muszą co miesiąc przekazywać informacje statystyczne związane z ich bilansami. Pozostałe informacje wymagane są co kwartał. Zakres informacji statystycznych jest określony dokładnie w załączniku I do rozporządzenia EBC/2001/13.

Odpowiednie dane statystyczne są gromadzone przez krajowe banki centralne, które muszą określić stosowane procedury sprawozdawcze. Rozporządzenie EBC/2001/13 z późniejszymi zmianami nie wyklucza możliwości, by informacje statystyczne niezbędne do spełnienia wymogów statystycznych EBC były zbierane przez krajowe banki centralne od grupy instytucji zobowiązanych do składania sprawozdań w ramach szerszej sprawozdawczości statystycznej, ustanowionych przez krajowe banki centralne dla innych celów statystycznych na mocy prawa wspólnotowego lub krajowego albo ustalonej praktyki. Nie powinno to jednak niekorzystnie wpływać na spełnianie wymogów statystycznych określonych w rozporządzeniu

⁴ Dz.U. L 250 z 2 października 2003 r., str 10.

EBC/2001/13. W szczególnych przypadkach, do spełnienia tych wymogów EBC może wykorzystywać informacje statystyczne zgromadzone dla wspomnianych celów.

W efekcie określonych powyżej zwolnień przyznanych przez krajowy bank centralny małe MIF podlegają złagodzonemu obowiązkowi sprawozdawczym (co oznacza, między innymi, wyłącznie sprawozdawczość kwartalną), które są niezbędne dla celów rezerw obowiązkowych i są określone w załączniku II do rozporządzenia EBC/2001/13. Wymogi dla tych spośród małych MIF, które nie są instytucjami kredytowymi, zostały określone w załączniku III do tego rozporządzenia. Przy tym MIF, którym przyznano zwolnienie, mają możliwość realizacji pełnych wymogów w zakresie sprawozdawczości.

5 WYKORZYSTANIE INFORMACJI STATYSTYCZNYCH NA MOCY ROZPORZĄDZENIA EBC W SPRAWIE REZERW OBOWIĄZKOWYCH

Aby zminimalizować obciążenia sprawozdawcze i unikać jakiegokolwiek powielania pracy przy gromadzeniu informacji statystycznych, informacje statystyczne dotyczące bilansu przekazane przez MIF na mocy rozporządzenia EBC/2001/13 są również wykorzystywane do ustalania podstawy naliczania rezerwy na mocy rozporządzenia EBC/2003/9.

Podmioty sprawozdawcze przekazują odpowiednim krajowym bankom centralnym dane do celów statystycznych w zakresie przedstawionym poniżej w tabeli 1, która znajduje się też w załączniku I do rozporządzenia EBC/2001/13. W tej tabeli ramki oznaczone gwiazdką są wykorzystywane przez instytucje do ustalania podstawy naliczania rezerwy (patrz ramka 9 w rozdziale 7 niniejszej dokumentacji).

W celu prawidłowego ustalenia podstawy naliczania rezerwy, do której stosowana jest dodatnia stopa rezerwy, wymagana jest szczegółowa miesięczna struktura depozytów

z ustalonym terminem zapadalności powyżej dwóch lat, depozytów zwrotnych za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat, zobowiązań instytucji kredytowych z tytułu umów z przyrzeczeniem odkupu wobec sektorów (w podziale na „krajowe” i „pochodzące z pozostałych uczestniczących państw członkowskich”): „MIF”, „instytucji kredytowych podlegających wymogom dotyczącym rezerw, EBC i KBC” oraz „instytucji rządowych szczebla centralnego”, a także wobec „reszty świata”.

Ponadto, w zależności od krajowych systemów gromadzenia danych oraz bez uszczerbku dla pełnej zgodności z definicjami i zasadami klasyfikacji bilansu MIF określonymi w rozporządzeniu EBC/2001/13, instytucje kredytowe podlegające wymogom dotyczącym rezerwy obowiązkowej mogą też przekazywać dane konieczne do ustalenia podstawy naliczania rezerwy (z wyjątkiem danych dotyczących instrumentów zbywalnych) zgodnie z tabelą 1a, pod warunkiem, że nie wpływa to na pozycje oznaczone tłustym drukiem w tabeli 1.

Przepisy szczególne i przejściowe oraz przepisy dotyczące łączenia instytucji kredytowych w odniesieniu do stosowania systemu rezerwy obowiązkowej zawiera załącznik II do rozporządzenia EBC/2001/13.

Załącznik II do rozporządzenia EBC/2001/13 obejmuje w szczególności schemat sprawozdawczości dla instytucji kredytowych znajdujących się w ogniu rozkładu statystycznego. Instytucje te muszą jako minimum przedstawiać dane kwartalne niezbędne do obliczenia podstawy naliczania rezerwy zgodnie z tabelą 1a. Instytucje te zapewniają, że dane przekazywane zgodnie z tabelą 1a są w pełni zgodne z definicjami i zasadami klasyfikacji stosowanymi w tabeli 1. Dane służące do ustalenia podstawy naliczania rezerwy przez takie instytucje za trzy okresy utrzymywania rezerwy są oparte na danych na koniec kwartału gromadzonych przez krajowe banki centralne.

Załącznik ten zawiera również przepisy dotyczące sprawozdawczości skonsolidowanej. Z chwilą uzyskania stosownego zezwolenia Europejskiego Banku Centralnego, instytucje kredytowe zobowiązane do utrzymywania rezerwy obowiązkowej mogą składać skonsolidowane sprawozdania statystyczne dla grupy instytucji kredytowych zobowiązanych do utrzymywania rezerwy obowiązkowej w granicach terytorium jednego państwa, pod warunkiem, że wszystkie instytucje w ramach danej grupy zrezygnowały z pomniejszenia rezerwy obowiązkowej. Z pomniejszenia rezerwy obowiązkowej korzystać może jednak grupa jako całość. Wszystkie instytucje, których to dotyczy, są wymienione odrębnie w wykazie monetarnych instytucji finansowych prowadzonym przez EBC.

Ponadto załącznik ten zawiera przepisy mające zastosowanie w przypadku łączenia instytucji kredytowych. W załączniku terminy „połączenie”, „łączące się instytucje” i „instytucja przejmująca” posiadają znaczenie określone w rozporządzeniu EBC/2003/9. Poziom rezerwy obowiązkowej dla instytucji przejmującej na okres utrzymywania rezerwy, w którym następuje połączenie instytucji, jest obliczany i musi zostać utrzymany zgodnie z art. 13 tego rozporządzenia. Poziom rezerwy obowiązkowej dla instytucji przejmującej w kolejnych okresach utrzymywania rezerwy oblicza się według podstawy naliczania rezerwy oraz ewentualnie według informacji statystycznych, zgodnie ze specjalnymi zasadami (patrz tabela w dodatku do załącznika II do rozporządzenia EBC/2001/13). W przeciwnym razie obowiązują standardowe zasady dotyczące składania informacji statystycznych oraz obliczania rezerwy obowiązkowej określone w art. 3 rozporządzenia EBC/2003/9. Ponadto właściwy krajowy bank centralny może zezwolić instytucji przejmującej na wykonanie jej obowiązku przekazania informacji statystycznych w drodze procedur tymczasowych. Tego rodzaju zwolnienie z normalnych procedur sprawozdawczych musi być ograniczone do możliwie najkrótszego okresu i w żadnym przypadku nie powinno trwać

dłużej niż sześć miesięcy od połączenia. Zwolnienie to nie narusza zobowiązania instytucji przejmującej do wykonania obowiązków sprawozdawczych zgodnie z rozporządzeniem EBC/2001/13, ani jej ewentualnej powinności przejęcia obowiązków sprawozdawczych łączących się instytucji. Instytucja przejmująca ma obowiązek poinformować odpowiedni krajowy bank centralny, po publicznym ogłoszeniu zamiaru połączenia się i w odpowiednim czasie przed wejściem tego połączenia w życie, o procedurach, które zamierza realizować w celu wykonania swoich obowiązków w zakresie sprawozdawczości statystycznej dotyczących określenia poziomu rezerwy obowiązkowej.

6 WERYFIKACJA I OBOWIĄZKOWE GROMADZENIE INFORMACJI STATYSTYCZNYCH

Sam EBC i krajowe banki centralne zazwyczaj wykonują uprawnienia do weryfikacji i obowiązkowego gromadzenia informacji statystycznych w każdym przypadku, gdy nie są spełniane minimalne normy w zakresie przekazywania, dokładności, zasadniczej zgodności i aktualizacji danych. Te minimalne normy są określone w załączniku IV do rozporządzenia EBC/2001/13.

7 PAŃSTWA NIEUCZESTNICZĄCE W UNII MONETARNEJ

Ponieważ przepis art. 34 ust. 1 Statutu nie przyznaje żadnych praw ani nie nakłada żadnych obowiązków na państwa członkowskie objęte derogacją (art. 43 ust. 1 Statutu) i na Danię (art. 2 Protokołu w sprawie pewnych przepisów odnoszących się do Danii) oraz nie ma zastosowania do Wielkiej Brytanii (art. 8 protokołu w sprawie pewnych przepisów odnoszących się do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej), rozporządzenie EBC/2001/13 stosuje się wyłącznie do uczestniczących państw członkowskich.

Tabela 1 Dane wykazywane z częstotliwością miesięczną (stany)

Pozycje w cienkich ramkach są wykazywane jedynie przez instytucje kredytowe podlegające obowiązkowi utrzymywania rezerwy obowiązkowej

POZYCJE BILANSU	A. Krajowe								
	MIF ³⁾		Inne niż MIF			Sektory pozostałych rezydentów			
		w tym instytucje kredytowe podlegające wymogom dot. rezerw, EBC i KBC	Sektor publiczny		Ogółem	Inni pośrednicy finansowi + pomocnicze instytucje finansowe (S. 123 + S. 124)	Towarzystwa ubezpieczeniowe i fundusze emerytalne (S. 125)	Przedsiębiorstwa (S. 11)	Gospodarstwa domowe + instytucje o celach niezarobkowych obsługujące gospodarstwa domowe (S.14 + S.15)
			Administracja centralna	Pozostały sektor publiczny					
	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)
PASYWA									
8 Pieniądz w obiegu									
9 Depozyty do 1 roku powyżej 1 roku	*	*	*						
9e Euro	*	*							
9.1e Overnight				*	*				
9.2e Z uzgodnionym okresem zapadalności do 1 roku powyżej 1 roku i do 2 lat powyżej 2 lat¹⁾				*	*				
9.3e Zwrotne za wypowiedzeniem do 3 miesięcy²⁾ powyżej 3 miesięcy w tym powyżej 2 lat⁴⁾				*	*				
9.4e Umowy z przyrzeczeniem odkupu	*	*	*	*	*				
9x Waluty obce									
9.1x Overnight				*	*				
9.2x Z uzgodnionym okresem zapadalności do 1 roku powyżej 1 roku i do 2 lat powyżej 2 lat¹⁾				*	*				
9.3x Zwrotne za wypowiedzeniem do 3 miesięcy²⁾ powyżej 3 miesięcy z tego powyżej 2 lat⁴⁾				*	*				
9.4x Umowy z przyrzeczeniem odkupu	*	*	*	*	*				
10 Jednostki funduszy rynku pieniężnego									
11 Wyemitowane dłużne papiery wartościowe									
11e Euro do 1 roku powyżej 1 roku i do 2 lat powyżej 2 lat									
11x Waluty obce do 1 roku powyżej 1 roku i do 2 lat powyżej 2 lat									
12 Kapitał i rezerwy									
13 Pozostałe pasywa									

1) W tym depozyty regulowane administracyjne

2) W tym nieprzenaszalne depozyty a'vista

Tabela 1 Uprozczone dane przekazywane na potrzeby rezerwy obowiązkowej

POZYCJE BILANSU	A. Krajowe								
	MIF	Inne niż MIF							
		Adminis- tracja centralna	Sektory pozostałych rezydentów						
			Ogółem	Inni poś- rednicy finansowi + pomocnicze instytucje finansowe (S.123 + S.124)	Instytucje ubezpiecze- niowe i fundusze emerytalne (S.125)	Przedsię- biorstwa (S. 11)	Gospodarstwa domowe + instytucje niekomercyjne działające na ich rzecz (S.14+S.15)		
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	Kredyty konsump- cyjne (g)	Kredyty mieszka- niowe (h)	Pozostałe (reszta) (i)	
AKTYWA									
1 Środki pieniężne									
1e w tym euro									
2 Kredyty									
do 1 roku									
powyżej 1 roku i do 5 lat									
powyżej 5 lat									
2e w tym euro									
3 Papiery wartościowe inne niż akcje									
3e Euro									
do 1 roku									
powyżej 1 roku i do 2 lat									
powyżej 2 lat									
3x Waluty obce									
do 1 roku									
powyżej 1 roku i do 2 lat									
powyżej 2 lat									
4 Jednostki funduszy ryнку pieniężnego									
5 Akcje i udziały									
6 Środki trwałe									
7 Pozostałe aktywa									

Tabela 1a Uproszczone dane przekazywane na potrzeby rezerwy obowiązkowej

	Podstawa naliczania rezerwy obliczona jako suma następujących kolumn w tabeli 1 (Pasywa): (a)-(b)+(c)+(d)+(e)+(j)-(k)+(l)+(m)+(n)+(s)
ZOBOWIĄZANIA DEPOZYTOWE (euro i waluty obce łącznie)	
9 DEPOZYTY OGÓLEM	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
w tym:	
9.2e + 9.2x z uzgodnionym terminem zapadalności powyżej dwóch lat	
w tym:	
9.3e + 9.3x zwrotne za wypowiedzeniem powyżej dwóch lat	Sprawozdawczość nieobowiązkowa
w tym:	
9.4e + 9.4x umowy z przyrzeczeniem odkupu	
	Pozycje nieuregulowane, kolumna (t) w tabeli 1 (Pasywa)
INSTRUMENTY ZBYWALNE (euro i waluty obce łącznie)	
11 WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	
11e + 11x z uzgodnionym terminem zapadalności do dwóch lat	
11 WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	
11e + 11x z uzgodnionym terminem zapadalności powyżej dwóch lat	

Natomiast do wszystkich państw członkowskich stosuje się art. 5 Statutu dotyczący kompetencji EBC i krajowych banków centralnych w dziedzinie statystyki oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2533/98. Wynika stąd również, w powiązaniu z art. 10 (dawnym art. 5) Traktatu, obowiązek opracowania i wdrożenia przez nieuczestniczące państwa członkowskie na szczeblu krajowym wszystkich środków, które uznają za właściwe w celu zbierania informacji statystycznych niezbędnych do spełnienia

wymogów EBC w zakresie sprawozdawczości statystycznej i terminowego przygotowania się w dziedzinie statystyki do uzyskania statusu uczestniczących państw członkowskich. Obowiązek ten jest wyraźnie sformułowany w art. 4 i pkt. 17 preambuły do rozporządzenia Rady (WE) nr 2533/98. Ze względu na przejrzystość ten specjalny obowiązek przypomniany jest w preambule do rozporządzenia EBC/2001/13.

ZAŁĄCZNIK 5

STRONY INTERNETOWE EUROSISTEMU

Bank centralny	Strona internetowa
European Central Bank	www.ecb.int
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	www.nbb.be lub www.bnb.be
Deutsche Bundesbank	www.bundesbank.de
Bank of Greece	www.bankofgreece.gr
Banco de España	www.bde.es
Banque de France	www.banque-france.fr
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	www.centralbank.ie
Banca d'Italia	www.bancaditalia.it
Banque centrale du Luxembourg	www.bcl.lu
De Nederlandsche Bank	www.dnb.nl
Oesterreichische Nationalbank	www.oenb.at
Banco de Portugal	www.bportugal.pt
Banka Slovenije	www.bsi.si
Suomen Pankki – Bank Finlandii	www.bof.fi

ZAŁĄCZNIK 5
Strony internetowe
Eurosystemu

ZAŁĄCZNIK 6

PROCEDURY I SANKCJE STOSOWANE W PRZYPADKU NIEWYPEŁNIENIA ZOBOWIĄZAŃ PRZEZ KONTRAHENTÓW

1 KARY FINANSOWE

W przypadku naruszenia przez kontrahenta zasad przetargu¹, zasad transakcji bilateralnej², zasad wykorzystania aktywów zabezpieczających³ lub procedur na koniec dnia i warunków dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia⁴, Eurosystem stosuje następujące kary finansowe:

- (a) W przypadku pierwszego i drugiego naruszenia zasad dotyczących operacji przetargowych, transakcji bilateralnych i wykorzystania aktywów zabezpieczających, które wystąpi w okresie 12 miesięcy, stosuje się każdorazowo karę finansową. Dopuszczalne kary finansowe oblicza się według stopy procentowej kredytu banku centralnego na koniec dnia powiększonej o 2,5 punktu procentowego.

W przypadku naruszenia zasad dotyczących operacji przetargowych i transakcji bilateralnych, kary finansowe oblicza się na podstawie kwoty zabezpieczenia lub środków pieniężnych, których kontrahent nie mógł rozliczyć, pomnożonej przez współczynnik 7/360.

W przypadku naruszenia zasad dotyczących wykorzystania aktywów zabezpieczających, kary finansowe oblicza się na podstawie kwoty niekwalifikowanych aktywów (lub aktywów, których kontrahent nie może wykorzystać), które: (i) zostały dostarczone przez kontrahenta do krajowego banku centralnego lub EBC; lub (ii) nie zostały wycofane przez kontrahenta po upływie 20 dni roboczych od zdarzenia, po którym aktywa kwalifikowane utraciły ten status lub nie są już w dyspozycji kontrahenta, pomnożonej przez współczynnik 1/360.

- (b) Przy pierwszym naruszeniu zasad procedur na koniec dnia lub dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia, dopuszczalne kary finansowe oblicza się według stopy kredytu banku centralnego na koniec dnia powiększonej o 5 punktów procentowych. W przypadku kolejnych naruszeń, karna

stopa procentowa zostaje zwiększona o dalsze 2,5 punktu procentowego za każde naruszenie, które ma miejsce w okresie 12 miesięcy i jest naliczana od kwoty nieprawnie uzyskanego kredytu w banku centralnym na koniec dnia.

2 KARY NIEFINANSOWE

Eurosystem zawiesza kontrahenta za naruszenie zasad dotyczących operacji przetargowych i transakcji bilateralnych oraz zasad dotyczących aktywów zabezpieczających w następujących przypadkach:

2.1 ZAWIESZENIE ZA NARUSZENIE ZASAD DOTYCZĄCYCH OPERACJI PRZETARGOWYCH I TRANSAKCYJ BILATERALNYCH

Jeżeli w okresie 12 miesięcy ma miejsce trzecie naruszenie zasad tego samego rodzaju, wtedy oprócz kary finansowej obliczonej zgodnie z zasadami przedstawionymi w pkt. 1 Eurosystem zawiesza udział kontrahentów w kolejnych rozpoczynających się w danym okresie operacjach otwartego rynku tego samego rodzaju i wykonywanych w drodze tych samych procedur. Zawieszenie będzie stosowane zgodnie z następującą skalą:

- (a) jeżeli kwota niedostarczonego zabezpieczenia lub środków pieniężnych wynosi do 40% całkowitej kwoty zabezpieczenia lub środków

1 Stosuje się, gdy kontrahent nie jest w stanie przekazać wystarczającej ilości aktywów zabezpieczających do rozliczenia kwoty płynności przyznanej w ramach operacji zasilających w płynność lub nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej ilości środków pieniężnych do rozliczenia kwoty płynności, jaka została mu przyznana w ramach operacji absorbujących płynność.

2 Stosuje się, jeżeli kontrahent nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej ilości kwalifikowanych aktywów zabezpieczających lub nie jest w stanie dostarczyć wystarczającej ilości środków pieniężnych do rozliczenia kwoty uzgodnionej w ramach transakcji bilateralnych.

3 Stosuje się, gdy do zabezpieczenia kwoty niespłaconego kredytu kontrahent wykorzystuje aktywa, które nie są lub przestały być kwalifikowane (lub którymi nie może dysponować).

4 Stosuje się, gdy na koniec dnia kontrahent posiada ujemne saldo na rachunku rozliczeniowym i nie spełnia warunków dostępu do kredytu banku centralnego na koniec dnia.

pieniężnych, które należało przekazać w momencie trzeciego naruszenia, stosuje się zawieszenie na jeden miesiąc;

(b) jeżeli kwota niedostarczonego zabezpieczenia lub środków pieniężnych wynosi między 40% a 80% całkowitej wielkości zabezpieczenia lub środków pieniężnych, które należało przekazać w momencie trzeciego naruszenia, stosuje się zawieszenie na dwa miesiące; oraz

(c) jeżeli kwota niedostarczonego zabezpieczenia lub środków pieniężnych wynosi między 80% a 100% całkowitej wielkości zabezpieczenia lub środków pieniężnych, które należało przekazać w momencie trzeciego naruszenia, stosuje się zawieszenie na trzy miesiące.

Takie same kary finansowe i zawieszenie stosuje się też, bez naruszania postanowienia punktu c), w przypadku każdego kolejnego naruszenia w danym okresie 12 miesięcy.

2.2 ZAWIESZENIE ZA NARUSZENIE ZASAD DOTYCZĄCYCH AKTYWÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH

Jeżeli w okresie 12 miesięcy ma miejsce trzecie naruszenie zasad, wtedy oprócz kary finansowej obliczonej zgodnie z zasadami przedstawionymi w pkt. 1 Eurosystem zawiesza kontrahenta w kolejnych operacjach otwartego rynku.

Takie same kary finansowe i zawieszenie stosuje się też, bez naruszania postanowienia punktu c), w przypadku każdego kolejnego naruszenia w danym okresie 12 miesięcy.

2.3 ZAWIESZENIE DOSTĘPU DO WSZYSTKICH PRZYSZŁYCH OPERACJI OTWARTEGO RYNKU NA PEWIEN OKRES W WYJĄTKOWYCH PRZYPADKACH

W wyjątkowych przypadkach, jeżeli uzasadnione jest to powagą naruszenia oraz wysokością

zaangażowanych kwot, częstotliwością lub długotrwałością przypadków naruszenia zasad, oprócz kary finansowej obliczonej zgodnie z pkt. 1 można rozważyć zawieszenie dostępu kontrahenta do wszystkich przyszłych operacji polityki pieniężnej na okres trzech miesięcy.

2.4 INSTYTUCJE ZLOKALIZOWANE W INNYCH PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH

Eurosystem może również podjąć decyzję, czy rozważane zawieszenie kontrahenta naruszającego zasady powinno również odnosić się do oddziałów tej samej instytucji znajdujących się w innych państwach członkowskich.

ZAŁĄCZNIK 7

USTANOWIENIE WAŻNEGO ZABEZPIECZENIA NA NALEŻNOŚCIACH KREDYTOWYCH

Zapewnienie, że zabezpieczenie ustanowione na należnościach kredytowych będzie ważne i może być szybko zrealizowane w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta wymaga spełnienia dodatkowych wymogów prawnych.

- *Weryfikacja istnienia należności kredytowej.* Do minimalnego zakresu czynności podejmowanych przez krajowe banki centralne w celu weryfikacji istnienia należności kredytowych przedstawianych jako zabezpieczenie na rzecz Eurosystemu należą: (i) deklaracja kontrahenta na rzecz krajowego banku centralnego, składana co najmniej raz na kwartał, dotycząca istnienia należności kredytowych złożonych jako zabezpieczenie. Jeżeli istnieje centralny rejestr kredytów, w miejsce deklaracji można przeprowadzić weryfikację na podstawie informacji zawartych w rejestrze; (ii) jednorazowa weryfikacja przez krajowe banki centralne, organy nadzoru lub biegłych rewidentów procedur stosowanych przez kontrahenta w celu powiadomienia Eurosystemu o istnieniu należności kredytowych; (iii) wrywkowe kontrole jakości i rzetelności deklaracji dokonywane przez krajowe banki centralne, właściwe rejestry kredytów, organy nadzoru lub biegłych rewidentów.

Kwartałna deklaracja wymieniona w punkcie (i) powinna, zgodnie z wymogami stawianymi kontrahentom Eurosystemu, mieć formę pisemną i zawierać:

- potwierdzenie i gwarancję zgodności należności kredytowych przekazanych krajowemu bankowi centralnemu z kryteriami kwalifikacji stosowanymi przez Eurosystem;
- potwierdzenie i gwarancję, że żadna należność przedstawiana jako aktywa zabezpieczające nie stanowi jednocześnie zabezpieczenia na rzecz stron trzecich, oraz zobowiązanie, że kontrahent nie przekaze żadnej należności kredytowej jako zabezpieczenia na rzecz strony trzeciej;

- potwierdzenie i gwarancję, że właściwy krajowy bank centralny zostanie powiadomiony niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu następnego dnia roboczego, o wszelkich zdarzeniach mogących w istotny sposób wpłynąć na relację umowną między kontrahentem a danym krajowym bankiem centralnym, w tym w szczególności o wcześniejszej, częściowej lub całkowitej spłacie, reklasyfikacji oraz istotnych zmianach stanu danej należności kredytowej.

Organy nadzoru, a szczególnie krajowe banki centralne i biegli rewidentzi muszą być upoważnieni do przeprowadzenia jednorazowych weryfikacji i doraźnych kontroli wymienionych w punktach (ii) i (iii), odpowiednio w formie umowy lub na mocy właściwych przepisów krajowych.

- *Powiadomienie dłużnika o przekazaniu danej należności na zabezpieczenie lub rejestracja tego faktu.* Wymagania związane z powiadomieniem dłużnika o przekazaniu na zabezpieczenie należności kredytowej, z uwzględnieniem szczególnych uwarunkowań występujących w różnych systemach prawnych:

- a) W tych państwach członkowskich, w których w świetle prawa krajowego (zgodnie z właściwą dokumentacją krajową) warunkiem koniecznym uznania przekazania należności kredytowej na zabezpieczenie za ważne jest powiadomienie o tym fakcie dłużnika, dokonanie takiego powiadomienia z wyprzedzeniem stanowi prawny wymóg warunkujący dopuszczenie należności kredytowej jako zabezpieczenia. Powiadomienia dłużnika z wyprzedzeniem o przekazaniu przez kontrahenta należności kredytowej na zabezpieczenie na rzecz krajowego banku centralnego dokonuje kontrahent lub bank centralny (zgodnie z dokumentacją krajową) przed lub w trakcie czynności przekazywania na zabezpieczenie.

b) W tych państwach członkowskich, w których w świetle prawa krajowego (zgodnie z właściwą dokumentacją krajową) warunkiem koniecznym uznania przekazania należności kredytowej na zabezpieczenie za ważne lub uznania pierwszeństwa jego zaspokojenia jest rejestracja tego faktu w ogólnodostępnym wykazie, wymaga się dokonania takiej rejestracji przed lub w trakcie czynności przekazywania na zabezpieczenie.

c) Natomiast w tych państwach członkowskich, w których nie wymaga się uprzedniego powiadomienia dłużnika o przekazaniu należności kredytowej na zabezpieczenie ani rejestracji tego faktu w ogólnodostępnym wykazie zgodnie z punktem a) lub b), według właściwej dokumentacji krajowej, istnieje obowiązek powiadomienia dłużnika po fakcie. Powiadomienia dłużnika po fakcie o przekazaniu przez kontrahenta należności kredytowej na zabezpieczenie na rzecz krajowego banku centralnego dokonuje kontrahent lub bank centralny (zgodnie z dokumentacją krajową) niezwłocznie po nastąpieniu zdarzenia kredytowego. Pojęcie „zdarzenie kredytowe” obejmuje niewykonanie zobowiązania lub podobne zdarzenia zdefiniowane we właściwej dokumentacji krajowej.

Nie wymaga się powiadomienia w przypadku, gdy należności kredytowe stanowią instrumenty na okaziciela, w stosunku do których właściwa dokumentacja krajowa nie nakłada takiego wymogu. W takich przypadkach wymaga się fizycznego dostarczenia takich instrumentów krajowemu bankowi centralnemu przed lub w trakcie czynności ich faktycznego przekazywania na zabezpieczenie.

Powyżej przedstawiono jedynie minimalne wymagania. Krajowy bank centralny może dodatkowo zdecydować o wprowadzeniu

wymogu powiadomienia z wyprzedzeniem lub dokonania rejestracji, zgodnie z właściwą dokumentacją krajową.

- *Brak ograniczeń związanych z poufnością i tajemnicą bankową.* Kontrahent nie ma obowiązku uzyskania zgody dłużnika na ujawnienie informacji o należności kredytowej i dłużniku, na podstawie których Eurosystem stwierdza ustanowienie ważnego zabezpieczenia na należnościach kredytowych i które pozwalają na szybkie zrealizowanie zabezpieczenia w wypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta. Kontrahent i dłużnik uzgadniają w formie umowy, że dłużnik wyraża bezwarunkową zgodę na ujawnianie odpowiednich informacji o należności kredytowej i dłużniku. Postanowienie to nie stosuje się, gdy prawo krajowe (zgodnie z właściwą dokumentacją krajową) nie zawiera przepisów ograniczających przekazywanie takich informacji.
- *Brak ograniczeń dotyczących przekazania danej należności na zabezpieczenie.* Kontrahenci muszą zapewnić pełną przenaszalność należności kredytowych na zabezpieczenie na rzecz Eurosystemu bez jakichkolwiek ograniczeń. Umowa kredytowa lub inna umowa między kontrahentem a dłużnikiem nie może zawierać żadnych postanowień ograniczających przekazywanie należności na zabezpieczenie, chyba że przepisy krajowe wyraźnie nadają Eurosystemowi status uprzywilejowany w odniesieniu do przekazywania należności na zabezpieczenie, niezależnie od ewentualnych ograniczeń umownych.
- *Brak ograniczeń dotyczących realizacji zabezpieczenia.* Umowa kredytowa lub inna umowa między kontrahentem a dłużnikiem nie może zawierać żadnych ograniczeń co do realizacji zabezpieczenia na należnościach kredytowych, w tym dotyczących formy, czasu i innych aspektów realizacji.

ISSN 1830275-0

9 771830 275005 1